

Γραμματοσφαιρὰ
1872

ΗΛΙΞΟΣ

ΕΠΤΑΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
Επταγράμμιον
ἅπαξ τοῦ μηνὸς ἐκδιδόμενον

ΥΠΟ

ΘΑΛ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ

Διδάκτορος τὰ νομικά.

Τῆ ΕΥΓΕΝΕΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΠΟΛΛΩΝ ΦΙΛΟΜΟΥΣΩΝ ΛΟΓΙΩΝ.

—
ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

15 Μαΐου 1868—15 Ἀπριλίου 1869.

ΑΘΗΝΗΣΙ,

ΕΝ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Ν. Γ. ΠΑΣΣΑΡΗ.

(Ὁδὸς Νικίαι, ἀριθ. 6).

ΑΓΓΕΛΙΑ.

ΑΠΟ τῆς 15 Μαΐου ἄρχεται ἐν Ἀθήναις ἐκδιδόμενον κατὰ μῆνα περιοδικόν τι σύγγραμμα ὑπὸ τὸ ὄνομα «**ΙΛΙΣΣΟΣ**», δι' οὗ πλὴν τῶν κυρίως συντακτῶν καὶ ἄνδρες ἔγκριτοι τῇ παιδείᾳ θὰ διακοινῶσι τὰς γνώσεις αὐτῶν. Ὁ «**ΙΛΙΣΣΟΣ**» θέλει φιλοτιμηθῆναι νὰ φανῆ ἄριστός εἰς τοὺς συνδρομητὰς αὐτοῦ διὰ τῆς ποικιλίας, τῆς τερπνότητος, τῆς ἐμβριθείας καὶ τῆς εὐτραπέλειας τῶν ἐν αὐτῷ καταχωριζομένων διατριβῶν. Ἀναμιμνήσκει δὲ εἰς τοὺς εὐγενεῖς συνδρομητὰς του οὐχὶ τὴν σημερινήν, ἀλλὰ τὴν παλαιὰν φαιδρὰν ὄψιν τοῦ ὁμωνύμου αὐτῷ ποταμοῦ, ὅστις μέχρι χειλέων πληρῶν καθαροῦ ὕδατος τὰ ἤδη ξηρότατα αὐτοῦ ρεῖθρα, ἀνέπεμπε δρόσον εἰς τοὺς βράχους τῆς Ἀκροπόλεως καὶ προσεῖλκυε εἰς τὰς ὄχθας αὐτοῦ τοὺς οἰστρηλατουμένους ὑπὸ φιλοσοφίας. Ὁ Ἰλισσὸς οὐδέποτε θέλει καταπαύσει τὴν δίψαν τῶν συνδρομητῶν αὐτοῦ, διότι δὲν ὑπολαμβάνει αὐτοὺς διψαλέους· νομίζει ὅμως ὅτι εἰς αὐτοὺς θέλει συμβαίνει ὅ,τι συμβαίνει καὶ εἰς τὸν ἐπιθυμοῦντα νὰ βλέπῃ τὸν διαυγῆ ρύακα, τὸν δροσερὸν ποταμὸν, καὶ τοι μηδὲ ὧς διψῶν.

Ὁ Ἰλισσὸς ἐπὶ τέλους θεωρεῖ ἑαυτὸν ἠναγκασμένον νὰ μετριοφρονῇ διὰ δύο λόγους· α') διότι ἀρχόμενοι ἀπὸ τῶν ποιητῶν καὶ καταβαίνοντες μέχρι τῶν σκανδαλοποιῶν τοὺς πάντας εὐρίσκομεν κεκτημένους τὸ καλὸν τοῦτο προτέρημα, τὸ ὅποιον τοσοῦτον θερμῶς συσταίνουσιν οἱ εὐφρημοὶ ἠθικολόγοι· β') διότι ἡ μετριοφροσύνη ἐστὶν ὁ ἄριστος πέπλος τῆς τυχὸν ἐπερχομένης ἀποτυχίας.

Διὰ ταῦτα ὀλίγα ὑποσχόμενος ὁ Ἰλισσὸς ἐν ἀρχῇ, πλείονα ἔσως θὰ παρέξῃ ἐν τῷ μέλλοντι.

Ἡ ἐτήσια συνδρομὴ διὰ μὲν τὸ ἐσωτερικὸν ὠρίσθη ἀντὶ δραχμῶν ὀκτώ· διὰ δὲ τὴν Τουρκίαν δώδεκα πληρωτέων ἅμα τῇ τοῦ α'. φυλλαδίου παραλαβῇ.

Ἀθήνησι 8 Μαΐου 1868.

ΘΑΛΗΣ ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ.

Αἱ συνδρομαὶ προπληρωταί.

Ἐν τῷ ἐσωτερικῷ, ἑτησίᾳ πάντοτε, ἀντὶ . . . . . δραχ. 8
Ἐν τῇ Τουρκίᾳ . . . . . » 12
Ἐν Αἰγύπτῳ, Ἰταλίᾳ, Γαλλίᾳ, Ἀγγλίᾳ καὶ λοιπῇ Εὐρώπῃ . . . . . φρ. 15
Τὰ ταχυδρομικὰ εἰς θάρος τοῦ Ἰλισσοῦ.

Ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ὁ Ἰλισσὸς δέχεται συνδρομητὰς ὀλιγώτερον τοῦ ἐνὸς ἔτους, οὔτε χωρίζεται τοῦ παραρτήματος αὐτοῦ.

Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ τῆς 15^{ης} Μαΐου ἐκάστου ἔτους.

Αἱ πληρωμαὶ τῶν συνδρομῶν γίνονται τοῖς παρέχουσιν ἀπόδειξιν μετὰ τῆς κάτωθι ὑπογραφῆς καὶ σφραγίδος.

Τὰ ἐν τῷ Ἰλισσῷ δημοσιεύμενα εἶναι μὲν ἰδιοκτησία αὐτοῦ, ἀλλ' οὐδαμῶς ἀπαγορεύεται ἡ μετατύπωσις αὐτῶν, πλὴν τῆς ἐπιφυλλίδος.

Οἱ ἀλλάσσοντες τόπον διαμονῆς συνδρομηταὶ εἰδοποιοῦσι τὴν διεύθυνσιν, ἀπεκδυομένην ἄλλως πάσης εὐθύνης περὶ τῆς παραλαβῆς τοῦ φύλλου.

Αἱ πρὸς τὸν Ἰλισσὸν ἐπιστολαὶ ἐπιγράφονται, — Πρὸς τὸν ΘΑΛΗΝ ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΝ, Δικηγόρον εἰς Ἀθήνας — ἀπηλλαγμέναι παντὸς ταχυδρομικοῦ τέλους.

Παντὸς νεοφανοῦς βιβλίου ἢ περιοδικοῦ τὴν ἐκδοσὶν ἀναγγελεῖ ὁ Ἰλισσὸς, ἀν σταλῆ ἀντίτυπον πρὸς τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ.

Ὁ Ἰλισσὸς ἀνταλλάσσεται μετὰ παντὸς περιοδικοῦ συγγράμματος πεμπομένου ἡμῖν τακτικῶς.

Πάσης ὕλης διατριβὴ συνάδουσα τῷ προγράμματι ἡμῶν καὶ ἐλευθέρᾳ ταχυδρομικῶν τελῶν καταχωρίζεται δωρεάν.

Ἀνταποκριταὶ Ἰλισσοῦ.

ΕΝ ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΙ ὁ Κ. Γ. Σίνος, Τ. Ἀμπελάς καὶ Αἰκ. Ι. Σίνου.

ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ ὁ Κ. Γ. Τσερτίδης καὶ Α. Πικραμμένος.

ΕΝ ΛΑΜΙΑ ὁ Κ. Δικ. Α. Δ. Ἰατροῦ καὶ Δ. Γ. Σφήκας.

ΕΝ ΧΑΛΚΙΔΙ ὁ Κ. Μ. Βιτσακτής.

ΕΝ ΣΚΥΡῶ ὁ Ἑλληνοδιδ. Ι. Γ. Νικολάου.

ΕΝ ΓΑΛΑΞΕΙΔΙῶ ὁ Ἑλλήν. Μ. Κωνσταντινίδης.

ΕΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ ὁ Κ. Γ. Ζερβός καὶ Λουκίσσας.

ΕΝ ΣΠΕΤΣΑΙΣ ὁ Κ. Μπαρμπάρεσσος καὶ Ι. Σύρμας.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ὁ Κ. Ι. Κούρτελης.

ΕΝ ΒΑΡΝῆ ὁ Κ. Γεώργιος Φλώρης.

ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ ὁ Κ. Κ. Μίσσιος.

ΕΝ ΠΥΡΓῶ ὁ Κ. Χριστοφ. Εὐσταθιάδης.

ΕΝ ΡΟΔῶ ὁ Κ. Μ. Βενετοκλής.

ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ὁ Κ. Γ. Ἀποστολίδης. (17 Rue Racine).

ΕΝ ΜΑΝΤΕΣΤΕΡ ὁ Κ. Δημ. Μαυρογέννης (11 Bloom Street).

ΕΝ ΑΙΓΥΠΤῶ ὁ Κ. Ἀθ. Βερεκέτης καὶ Α. Σίνος.

ΠΙΝΑΞ

ΚΑΘ' ὙΛΗΝ, ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΕΝ Τῷ ΠΡΩΤῷ
ΤΟΜῶ ΤΟΥ ΙΛΙΣΣΟΥ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΑ.

Περὶ ἀλληγορίας Α'. 14.

Ποιήσεις Δ. Παπαρηγοπούλου Δ'. 125.

Ποιήματα Α. Βαλαωρίτου Ε'. 156.

Περὶ τοῦ ποιητοῦ τοῦ Ἑρωτοκρίτου Θ'.—Ι'. 264.

Ἀττικὸν ἡμερολόγιον Θ'.—Ι'. 287.

Γ. Ζαλοκώστας. Αὐτ. 288.

Ἡ Α'. ἔκδοσις τοῦ Ἑρωτοκρίτου ΙΑ'. 319.

Ἰχνη Βουδδισμού ἐν Ἑλλήν. συναζαρίῳ ΙΒ'. 331.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ.

Πολιορκία Παρισίων ὑπὸ Ἑρρίκου Δ'. Γ'. 87.

Ἐπεισόδιον πολέμου δύο ρόδων Δ'. 118.

Ἡ νῆσος Καπρέα ἡ αἰσχροτή. καὶ ὠμότητ. τοῦ Τιβερίου. Ζ'. 193. Η'. 225. Θ'-Ι'. 257.

Ἑρρίκος Η'. καὶ Ἐδουάρδος ΣΤ'.—Ζ'. 216.

Περὶ δύο ὄψεων Η'. 237.

Οἱ ἐν Ῥώμῃ μονομάχοι ΙΑ'. 297.

Ἄννα ἡ Βρεταννὴ ΙΑ'. 316.

Ἱστορία τοῦ προσώπειου ΙΒ'. 336.

Ἄλωσις Ἱερουσαλὴμ ὑπὸ Τίτου ΙΒ'. 345.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ.

Μενδελσών Α'. 5.

Πύρρων ὁ Ἥλειος Β'. 33. Γ'. 65. Ε'. 129.

Νεύτων Β'. 55.

Βελλίνης Γ'. 72. Ε'. 134.

Αόρδος Βύρων ΣΤ'. 164.

Μένανδρος ὁ Κωμικὸς Ζ'. 196. Η'. 228.

Φραγκίσκος Ἀραγὼ Η'. 247.

Ῥοσσίνης Θ'.—Ι'. 262.

Ἀλέξανδρος Βόλτας ΙΑ'. 304.

Πυθαγόρας ΙΒ'. 329.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ.

Περὶ πλανητικοῦ συστήματος Δ'. 77.
Περὶ φωλεῶν τῶν πτηνῶν Θ'.—Γ'. 276.
'Ηλεκτρισμοῦ παράδοξα ΙΑ'. 302.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΑΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ.

'Επεισόδιον περιηγήσεως Β'. 30. Γ'. 68.
'Η ἀλιεία ἐν Κίνα Β'. 59.
Νῆτος Σκῦρος Γ'. 84.
Περὶ 'Αβυσσινίας Δ'. 111. Ε'. 143. ΣΤ'. 173.
Γενικὴ ἔποψις Γερμανίας ΙΑ'. 315.
'Ανατολὴ τοῦ 'Ηλίου εἰς τὸ Σούνιον ΙΑ'. 316. ΙΒ'. 347.
Τὰ μεταλλεῖα τοῦ Glaustahl ΙΒ'. 349.

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ.

Μαρία καὶ Λέανδρος ἐν παραρτήματι Α'.—ΣΤ'.
'Αναμνήσεις Α'. 9.
Φρειδερίκος καὶ Βερνερέττα Β'. 43. Γ'. 76. Δ'. 101. Ε'. 139. ΣΤ'. 167.
'Αρόλδος ὁ 'Αδάμαστος Ε'. 146. ΣΤ'. 180 Ζ'. 201. Η'. 233.
Τὰ Βάθη ΣΤ'. 176.
Κρόμβελλ, ἐν παραρτήματι Ζ'.—ΙΑ'.
Λόρδος τῶν Νήσων Η'. 239. Θ'.—Γ'. 267. ΙΑ'. 308.
Τὸ ῥόδον τοῦ Hareldonn ΙΒ'. 340.
'Ο ἐξ ἀνθέων θάνατος ΙΒ'. 345.
Νῦξ καὶ 'Ημέρα ΙΒ'. 352.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ.

Πολυτέλεια Β'. 50. Δ'. 68.
Δάκρυ καὶ μείδιμα Β'. 58.
Περὶ φιλίας Γ'. 85.
'Ο Αἰσχυντηλὸς Γ'. 90. Δ'. 115.
'Ο Μανιακὸς Ε'. 153.
'Ο Χαρτοπαίκτης Θ'.—Γ'. 279.
'Η Χήρα Θ'.—Γ'. 281.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΟΓΡΑΦΙΚΑ.

'Αποτέλεσμα τοῦ πολιτισμοῦ ἐπὶ τῶν ἀγρίων λαῶν Β'. 60.
Παραδείγματα μακροβιότητος αὐτ.
Περὶ τοῦ χρόνου καὶ τῆς ἀξίας αὐτοῦ ΣΤ'. 161.
'Επιτάφιος εἰς Π. Σούτσον Ζ'. 213.
Θέατρον 'Αθηνῶν Ζ'. 218.

ΠΑΝΔΑΙΣΙΑ.

'Εφευρέσεις καὶ ἀνακαλύψεις Θ'.—Γ'. 289. ΙΑ'. 326.

Γεωπονία Θ'.—Γ'. 290. ΙΑ'. 326. ΙΒ'. 359.
Ταξείδια' δημόσια ἔργα Θ'.—Γ'. 290. ΙΑ'. 326.
'Εταιρῖαι καὶ Σύλλογοι Θ'.—Γ'. 290. ΙΑ'. 327. ΙΒ'. 358.
Φιλολογικὸς καὶ ἐπιστημονικὸς κόσμος Θ'.—Γ'. 291. ΙΑ'. 327. ΙΒ'. 359.
Θεατρικὸς καὶ μουσικὸς κόσμος Θ'.—Γ'. 291. ΙΑ'. 328. ΙΒ'. 359.
Στατιστικαὶ ΙΑ'. 326. ΙΒ'. 358.
Μεταλλεῖα ΙΒ'. 357.
'Ωραῖαι τέχναι ΙΒ'. 358.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

'Ανάμνησις Α'. 28.
'Η Γλαυξ Αὐτ.
'Ρόδον δὲν εἶσαι Αὐτ. 29.
'ΑΣμάτιον Αὐτ.
Αἰνίγματα Α'. 32. Β'. 64. Γ'. 96. Δ'. 128. Ε'. 160. Η'. 256. ΙΑ'. 328.
Κῶμος Β'. 64.
'Ενθυμῖσαι Αὐτ. 62.
Τὰ δύο ἄνθη Αὐτ.
Τὸ ἐπιτάφιόν μου Γ'. 94.
Θὰ πηγαίνω Αὐτ. 95.
Εἰς πτηνὸν Αὐτ.
'Εὰν ἐγνώριζον Αὐτ.
Ποίησις Ζ'. 224.
Διατί; Η'. 250.
'Ελεγείον Αὐτ.
Οἶμοι Η'. 254.
Δημοτικὴ ποίησις Αὐτ.
Μίλτωνος ἀπολωλὸς παράδεισοι (μετάφρασις) Η'. 254. Θ'.—Γ'. 292.
'Η κόρη καὶ ὁ κόρος ΙΑ'. 323.
'Ο Πυργίτης Αὐτ. 324.
Μήτηρ καὶ κόρη Αὐτ.
Ἄρων Πρωτοχρονιάς ΙΑ'. 325.
'Ο Τυφλὸς ΙΒ'. 354.
Εἰς τὸ λεύκωμα Α. Γ.—ΙΒ'. 356.
Μοῦσα ΙΒ'. 357.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

'Αγγελία Α'. 4.
Περὶ παραδόξων ἐρώτων Α'. 19.
'Αθύρματα Α'. 23. Δ'. 122. ΣΤ'. 189.
Γαλλικὸς 'Αστυκὸς Κώδιξ Α'. 29.
Εὐφυῆς ἀπάντησις Α'. 31.
Εἰς εὐερέμιστος Κύριος Α'. 32.
Ποικίλα Α'. 32. Β'. 62. Ε'. 159. ΙΑ'. 323. ΙΒ'. 353.
Τὸ κύπελλον τῆς βασιλίσσης Γ'. 94.
'Απελπισία καὶ εὐχὴ Γ'. 93.
Νέα 'Αθύρματα Ε'. 153.

Οἱ δύο ζωγράφοι Ζ'. 222.
 Παράδειγμα ἰσότητος Αὐτ. 220.
 Π. Συνοδινός Η'. 244.
 Ὑδροφοβία Η'. 246.
 Ἀποφθέγματα Goethe Αὐτ. 241.
 Ὁ εἰς βασιλεῖα μεταβληθεὶς αὐλικὸς Θ'.—Γ'. 286.
 Βιβλιοποιία ΙΑ'. 313.

ΕΙΚΟΝΕΣ.

Νεύτων Β'. 55.
 Βελλίνης Γ' 72.
 Πολιορκία Παρισίων ὑπὸ Βέρβικου Δ'. Γ'. 88.
 Μαργαρίτα Ἰανζοῦ Δ'. 120.
 Τύποι Ἀβυσσινῶν Ε'. 144.
 Ἀρόλδος ὁ Ἀδάμαστος Ε'. 148.
 Αὐτοκράτωρ Θεόδωρος ΣΤ'. 174.
 Ἡ μάγισσα Ζούτα ΣΤ'. 184.
 Μένανδρος ὁ Κωμικὸς Ζ'. 196.
 Ἀρόλδος καὶ Εὐβήρ Η'. 236.
 Φραγκίσκος Ἀραγὼ Η'. 247.
 Φωλεὰ κολιβρίου Θ'.—Γ'. 277.
 Φωλεὰ αἰγιθάλου Θ'.—Γ'. 278.
 Φωλεὰ Συλβίας Αὐτ.
 Ἀλέξανδρος Βόλτας ΙΑ'. 305.
 Γρίφοι Β'. 65. Γ. 96. Δ'. 128. Ε'. 160. ΣΤ'. 192. Ζ'. 224. Η'. 256. Θ'.—Γ'.
 296. ΙΑ'. 328. ΙΒ'. 360.
 Εἰκόνες Κρόμβελλ.—Κρόμβελλ ἐν τῷ προμετωπίῳ.
 Ὁ ἱεροκῆρυξ Χολδενούχ. 6.
 Ὁ ἀνεξάρτητος ῥήτωρ 8.
 Ὁ ἀνεξάρτητος ὁ Σαιξσπέρ. 30.
 Ῥοδερίγος Βίλδρακ 47.

Σημ. Τὰ μὲν στοιχεῖα τοῦ ἀλφαβήτου δηλοῦσι τὸν ἀριθμὸν τῶν φυλλαδίων, οἱ δ' ἀραβικοὶ
 χαρακτήρες τὸν τῶν σελίδων.

ΙΛΙΣΣΟΣ.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΑΠΛὸς ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ 15 Μαΐου 1868.

ΕΤΟΣ Α'. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Α'.

ΑΓΓΕΛΙΑ.

Ἦτο δεκάτη ὥρα τῆς νυκτός· ἐκαθήμεν
 ἔρεισμένην τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῆς χειρὸς
 ἔχων ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ μου, χασιμώ-
 μενος καὶ δυσανασχέτων ἕνεκα τῆς ἀργίας,
 εἰς ἣν πρὸ τσοσούτου καιροῦ ἔμενον . . .
 διελογιζόμεν . . . πρὸ τεσσάρων μηνῶν
 περίπου ἤμην σπουδαστής, εἶχον τὰς με-
 λέτας μου, τὰς ἀσχολίας, τὰς λύπας μου,
 τὰς στενοχωρίας καὶ τοὺς φόβους μου·
 ἤδη πάντα ταῦτα παρήλθον, διενούμην,
 καὶ ἤλθεν ἡ τόσον ἐπιθυμητὴ δι' ἐμὲ ἐποχὴ,
 ἐποχὴ ζωῆς καὶ ἐνεργείας, καθ' ἣν ἔμελ-
 λον νὰ δρέψω τοὺς καρπούς τῶν πόνων
 μου τῶν ἀτρύτων, εἰς οὓς ὑπεβλήθην ἀπὸ
 τῆς νηπιακῆς μου αὐτῆς ἡλικίας! καὶ
 ὅμως ἤδη . . . εἶμαι ἀργός· οὐδεὶς τῶν
 μετὰ τσοσούτης εὐχαριστήσεως ὑπ' ἐμοῦ
 ὑποδεχθῆσομένων παλατῶν ἐνεφανίσθη ἐπὶ
 τοῦ οὐδοῦ τῆς οἰκίας μου, ἐνῶ εἶμαι, ἄς
 τὸ εἶπω, δικηγόρος παρὰ τοῖς ἐν Ἀθήναις
 δικαστηρίοις μὲ ἐτήσιον εἰσόδημα δραχ-
 μῶν 4800 ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς Δι-
 καιοσύνης προσδιορισθέν· δύναμι ὅμως νὰ
 δρῶσθαι ἐπὶ τῶν ἀμυγδαλοσχημῶν μελα-
 νῶν ὀφθαλμῶν τῆς ὑπὸ τῆς φαντασίας
 μου πλαττομένης ἐρωμένης, οὐ μὲχρι
 τοῦδε οὔτε 18 λεπτὰ ἔλαβον, καὶ ἐν τού-
 τοις εἶμαι δικηγόρος, λέγω φοιτῶ τακτι-

κῶς ἐν τοῖς δικαστηρίοις ὑπὸ μάλῃς ἐχῶν
 χαρτὰ ἀχρησता δίκην δικογραφίων, καὶ
 ὅμως στενοχωρούμαι . . . διὰ νὰ δια-
 σκεδάσω δὲ τὴν πλῆξίν μου, εἶπον τότε
 . . . ἄς ρεμβάσω . . . Ἐρέμβαζον ὅθεν
 παρατηρῶν τὴν ἄνωθεν τῆς τράπέζης μου
 ἀνηρτημένην εἰκόνα τοῦ νομοδιδασκάλου
 Σαβίνῃ . . . Ἀληθῶς ἄξιος τῆς ἐποχῆς
 ἀνεφάνη οὗτος, εἶπον καθ' ἑαυτὸν . . .
 ἀλλὰ, τὸν ρεμβασμὸν μου τοῦτον διέκο-
 ψεν ἑλαφρὸς κτύπος ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ
 δωματίου μου.

— Εἴσελθε, εἶπον· Ἐστράφην καὶ ἀνε-
 γνώρισα τὸν συνάδελφον Γ. μετὰ τοῦ φί-
 λου Ι.

Μετὰ τὰς συνήθεις προσήσεις, μ' ἠρώ-
 τησαν εἰς τί ἐργάζομαι· ἀπήντησα δ' αὐ-
 τοῖς ὅτι ἐρέμβαζον, διότι ἡ ἀργία, εἰς ἣν
 πρὸ πολλοῦ διετέλουν, μ' ἠνώχλει· ἠπό-
 ρησαν καὶ ἐδυσπίστησαν πρὸς τὸν λόγον
 μου οἱ φίλοι οὗτοι, διότι ἐγνώριζον ὅτι
 οὐδέποτε σχεδὸν ρεμβάζω.

— Φίλοι μου, τοῖς εἶπον, μὴ ἀπορή-
 τε· αἱ ἐποχαὶ μεταβάλλουσι τοὺς ἀνθρώ-
 πους, δι' ἐμὲ ἡ ζωὴ ἤλλαξεν, ἐννοεῖται
 ἐπομένως ὅτι τὴν αὐτὴν μεταβολὴν ἔπα-
 θον αἱ τε ἔξεις μου καὶ οἱ διαλογισμοί
 μου. Εἶμαι ἀργός, πῶς νὰ διασκεδάσω
 τὴν ἀργίαν μου, τοῦτο θεωρῶ ὡς τὸ δυ-
 σκολώτερον πρόβλημα τῆς ἡμέρας δι' ἐμέ.

— Δὲν ἔχεις ἐργασίαν, δηλ. διασκέ-
 δρῶν, διότι τοιαύτη ἐστὶν ἡ ἐργασία.

ἀπήντησεν ὁ φίλος μου Ι. μὲ τὸ σύνθημα αὐτῷ σκεπτικὸν ὕφος· καὶ δὲν γίνεσθαι συγγραφεὺς ἵνα ὠφελήσῃς καὶ σὺ τὴν διψῶσαν κοινωνίαν μας; ἡ συγγραφή θέλει σοὶ παρέξει ἀρκετὴν τὴν ἐργασίαν, ὥστε νὰ ἐξέλθῃς τῆς ἀνίας, εἰς ἣν ὡς ἐκ τῆς ἀργίας σου διατελεῖς· ἀλλ' ἵνα εἰς τὸ ξυγγράφειν ἀναγκασθῆς πρέπει ν' ἀναλάβῃς τὴν ἐκδοσὶν περιοδικοῦ τινος συγγράμματος.

Ἡ ἰδέα αὕτη εἰς οὐκ ὀλίγας σκέψεις μ' ἐνέβαλε· διότι, ἄς φανῶ ἤδη καὶ ὀλίγον ἐγωϊστῆς, πάντοτε μὲ ἤρεσκεν ἡ περὶ τὰ φιλολογικὰ ἔργα ἄσκησις καὶ εἰς ταύτην κατεγινόμεν ἄπὸ τῶν παιδικῶν μου αὐτῶν χρόνων· ἐνῶ δ' ἠτοιμαζόμεν ν' ἀπαντήσω εἰς τὸν φίλον μου Ι. μ' ἐπρόλαβεν ὁ συνάδελφος Γ. λέγων μοι.

— Ἀληθῶς ἄπορον, πῶς σὺ, ὁ τόσον πλούσιον καὶ ἄπειρον μέλλον πρὸ τῆς ἀποπερατώσεως τῶν σπουδῶν σου οἰκοδομῶν, δυσφορεῖς ἤδη ἄνευ ἐργασίας εὐρισκόμενος· μὲ ὅλα ταῦτα δὲν πρέπει ν' ἀπορῶ, καθόσον ὅλοι οἱ μεγάλοι ἄνδρες, τῆς ἐποχῆς μας τοῦλάχιστον, ἦτις οὐδένα ἀνέδειξε τοιοῦτον, (διότι καὶ σὺ μέγας θὰ γίνῃς κατὰ τὴν πρόβρῃσιν τῆς Ἀθηγεννίδος σου, ἦτις ἐπὶ τῶν γραμμῶν τῆς χειρὸς σου τὸ μέγα μέλλον σου ἀνίχνευσε) παρ' ἄλλων τὴν προτροπὴν εἰς τὰ μεγάλα αὐτῶν ἔργα ἔλαβον· ἀλλὰ θαυμασμοῦ ἄξιός ἀληθῶς εἶναι ὁ κοινὸς φίλος Ι. ὁ προτείνων σοὶ τὴν ἐκδοσὶν περιοδικοῦ, ὡσεὶ εὐρίσκετο εἰς ἀγνοίαν περὶ τῆς ἐπιτυχίας πάντων τῶν ἐν Ἑλλάδι περιοδικῶν, ὡσεὶ μὴ ἐγνώριζεν ὅτι πάντα ταῦτα ζῶσιν ἐπίτινα χρόνον καὶ κατόπιν ἀποθνήσκουσιν, ὡς τὰ βραχυβία ἐκεῖνα ἄνθη τὰ μόλις γενόμενα καὶ μαραινόμενα ἀμέσως, ὡσεὶ ἠγνῶει τὴν πληθὺν τῶν ὑπαρχόντων ἤδη περιοδικῶν φύλλων καὶ τὴν σπουδαιότητα αὐτῶν.

— Ταῦτα πάντα εἰσὶν ἀληθῆ, φίλε Γ, ἀπεκρίθη· οὐδεμίαν ἀξίαν δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν ἡμεῖς ἐν τῷ δημοσιογραφικῷ κόσμῳ, ἀλλ' οὐχ ἤττον νομίζω ὅτι δυνάμεθα νὰ παράσχωμεν καὶ ἡμεῖς διὰ τοῦ καλάμου μας ὡς ἄθυρμα εἰς τοὺς τοσαῦτα διὰ ποικίλων γνώσεω πεπλουτισμένα συγ-

γράμματα ἀναγινώσκοντας τὰς ἀσθενεῖς ἡμῶν ιδέας, ἄς μεταδίδοντες ἔχομεν τοῦλάχιστον τὴν συνειδήσιν ἀναπεπαυμένην, ὅτι συντελοῦμεν τὸ ἐφ' ἡμῖν εἰς τὴν διάδοσιν τῶν φῶτων, ὅπως λέγουσιν οἱ καλοὶ ἡμῶν ἐφημεριδογράφοι. Τελούντες τοῦτο δὲν ἔχομεν σκοπὸν νὰ ὠφελήθωμεν ὑλικῶς, ἀλλὰ μάλιστα ἀνάγκη παρίσταται νὰ καταβάλλωμεν ἐξ ἰδίων διὰ τὴν δαπάνην τῆς ἐκτυπώσεως· ἐὰν ὅμως καὶ προσγένηται κέρδος, τοῦτο ἀληθῶς καὶ εὐσυνειδήτως σοὶ λέγω, σκέπτομαι νὰ διαθέσω ὑπὲρ τοῦ πλουτισμοῦ διὰ προμηθείας νέας ὕλης, διὰ νεοφανῶν καὶ καταλλήλων συγγραμμάτων καὶ κοσμησῶς δι' εἰκονογραφῶν τοῦ περιοδικοῦ μας. Οὕτω, μοὶ φαίνεται, εὐσυνειδήτως τὸ ἔργον τοῦτο ἐκπληροῦντες καὶ μὴ ἀποθλέποντες εἰς οὐδὲν κέρδος οὐδαμῶς, ἐσόμεθα κρείττονες κατὰ τοῦτο τοῦλάχιστον τῶν ἄλλων συντακτῶν τοιοῦτων περιοδικῶν.

Ἄν καὶ ἡ πειθὴ δὲν ἐπικάθηται τῶν χειλέων μου, οὐκ οἶδα πῶς οἱ φίλοι βαρυνόμενοι δὲν ἀπήντησαν εἰς τοὺς τόσον ὀλίγον ἐκείνους καταπειστικούς λόγους μου, ἐφάνησαν μάλιστα ὅτι τὴν γνώμην μου ἠσπάσθησαν, ἴσως ἵνα μὴ ἀποκαλέσω τοῦτους φειδωλοὺς, διότι τοῖς ἐπρότεινα νὰ μοὶ παράσχωσι τὴν πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενην χρηματικὴν συνδρομὴν τῶν ἄλλ' ἄς εἶπω καθαρώτερον, ὁ μὲν Ι. ἐφάνη ἐντελῶς καταπεπεισμένος, ὁ δὲ Γ. οὐχί, διότι ἀμέσως μ' ἠρώτησε,

— Καὶ ποῖα ἔσεται ἡ ἐν τῷ περιοδικῷ τούτῳ συγγράμμητι καταχωρουμένη ὕλη; Ἐννοεῖται, προσέθηκέν, ὅτι δὲν θέλεις θέσει κατὰ πρῶτον ἐπ' αὐτοῦ τὸ στερεότυπον ἐκεῖνο—Φιλολογία, Καλλιτεχνία, Ποικίλα—οὐδὲ θέλεις κοσμήσει τὸ ἐξώφυλλον τοῦ περιοδικοῦ σου δι' ὀνομαζόμενων Γάλλων συγγραφέων ἂν ἀληθῶς σκέπτησαι νὰ κάμῃς τὸ τοιοῦτον; πρέπει ν' ἀποφύγῃς τὴν στερεοτυπίαν, καὶ ἐπικαλεσθῆς τὴν θεὰν τὴν πρωτοτυπίας ἐμπνεύσαν.

— Ἐν πρώτοις, μοὶ φαίνεται, φίλε μου, ἀπήντησα αὐτῷ, ἀρμόζουσα ὀνομασία δι' αὐτὸ ἔσεται, — ΙΛΙΣΣΟΣ. — (Ἴνα γίνω, ὅπως εἶπες, πρωτοτυπώτερος κἄπως τῶν ἄλλων κατὰ τοῦτο), ἐπειδὴ σὰς εἶπον

ὅτι ὡς ἄθυρμα τοῖς ἀναγινώσκουσι τὰς ιδέας ἡμῶν θὰ προσφέρωμεν, ἂν καὶ πολὺ πιθανὸν νὰ χρησιμεύσωσιν ἀντὶ ἐμετικοῦ, καὶ οὕτω παραγάγῃσι τὸ ἀντίθετον ὅπως ἀποτέλεσμα ἐκείνου, ὅπερ προτιθέμεθα· ἔπειτα καὶ παρὰ τὸν ποταμὸν Ἰλισσοῦ οἱ προπάτορες ἡμῶν ἐψυχαγωγούντο, ὅπως κολακεύομαι νὰ πιστεύω θέλει συμβῆναι καὶ ἐν τῇ ἀναγνώσει τοῦ περιοδικοῦ μας τούτου. Ἄν καὶ τοῦτο φαίνεται οὐκ ὀλίγον ἐγωϊστικόν, μόλα ταῦτα νομίζω ὅτι, ἔχοντες τοῦτο ὡς ἐπιγραφὴν, θέλομεν ἀναγκασθῆ οὕτω, φιλοτιμούμενοι, νὰ ἐργαζώμεθα μετὰ περισσοτέρου ζήλου, ὅπως μὴ ψεύσωμεν τὰς ἐλπίδας τοῦ κοινοῦ ἢ καταχωρουμένη ἐν αὐτῷ ὕλη ἔσεται ποικίλη· τοῦτέστιν—Ἱστορικὰ, Φιλολογικὰ ἐν γένει, Ἀρχαιολογικὰ ἤτοι περιγραφὰς ἀρχαίων μνημείων ἐσθ' ὅτε καὶ νεωτέρων κτιρίων ἢ πόντων, διηγήματα πρωτότυπα ἰδίως, σπανιώτατα δὲ μεταφράσεις τοιοῦτων ἐκλεκτῶν, Ἀστεία, Ποιήματα, (ἂν καὶ ἐγὼ δὲν εἶμαι ποιητῆς, ἐλπίζω ὅμως ὅτι ἡ ποιητικὴ ὕμῶν φαντασία, εἶπον τῷ φίλῳ Γ. καὶ Ι. κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην, δὲν θέλει μείνει ἀργή), Ἀνέκδοτα, Αἰνίγματα, Βιογραφίας καὶ ἐν γένει πάσης ὕλης διατριβὰς νομίζω ὅτι δυνάμεθα νὰ περιλάβωμεν ἐν αὐτῷ, ἵνα τοῦτο καταστῆ ἐπιτήδειον διὰ τε τὸ σπουδαστήριον τοῦ ἐπιστήμονος καθὼς καὶ τὸ δωμάτιον τοῦ σπουδαστοῦ καὶ παντὸς φιλοναγνώστου. Λυπούμαι μάλιστα, δύναιμι νὰ σ' εἶπω, διότι δὲν θὰ δύναιμι νὰ καταχωρῶ ἐν αὐτῷ, ἐνῶ ἔχω ἅπασαν τὴν πρὸς τοῦτο θέλησιν, καὶ τὰ ἐνδύματα τοῦ τελευταίου συρμοῦ τῶν Ἡαρισίων, ἵνα οὕτω εὐχαριστῶμεν περισσύτερον τὰς ὠραίας ἀναγνώστριάς ἡμῶν· ἀλλὰ τὴν ἐλπίσιν ταύτην, χάριν τῶν ἀναγνωστριῶν ἡμῶν, θέλομεν προσπαθῆσαι ν' ἀναπληρώσωμεν, παραθέτοντες αὐταῖς ἔτερα βρώματα ἐπάξια τοῦ λεπτοῦ αὐτῶν στομάχου. Μοὶ φαίνεται, πρὸς τούτους, ὅτι καὶ νομικὰ τινα ζητήματα δυνάμεθα νὰ ἐγγίζωμεν, ἵνα μὴ στερεῖται ἀθύρματος ἐκ τούτου καὶ ὁ συνάδελφος ἡμῶν νομικός.

— Ἀληθῶς τότε, εἶπεν ὁ Γ. καταπεισθεὶς τέλος, τοῦτο δύναιμι νὰ παράσχῃ

εἰς ἅπαντας ἀρκετὴν τέρψιν καὶ ψυχαγωγίαν, ἀλλὰ τὴν ὕλην ταύτην πᾶσαν σὺ μόνος θέλεις συναγάγει;

— Ἦθελον εἶσθαι πολὺ ἐγωϊστῆς, ἂν ἐδυνάμην νὰ εἶπω ὅτι πάντα ταῦτα ἐγὼ μόνος δύναιμι νὰ κατορθώσω. Τὴν ἰδέαν τῆς ἐκδόσεως περιοδικοῦ παρ' ἡμῶν λειχθεῖσαν υἰοθέτησα, ἀλλὰ σεῖς, οἱ ταύτην μοὶ παρασχόντες, εἶμαι βέβαιος ὅτι ἔσεσθε ἐκ τῶν πρωτίστων συνεργατῶν μου· ἐκτὸς τούτου θέλω προσφύγει εἰς πολλοὺς τῶν ἐνταῦθα καὶ ἀλλαχοῦ λογίων, οἵτινες ἄλλοτε μ' ἐπρότειναν τοιοῦτόν τι καὶ δὲν ἐδέχθη· ἐυελπίζομαι ὅμως ἤδη, ὅτε θὰ φανῶ ἐγὼ τὴν πρωτοβουλίαν πρὸς τοῦτα ἔχων, ὅτι θέλουσι μὲ συνδράμει τὸ κατὰ δύναιμι. Ἐπειδὴ δὲ εἶπον ὅτι οὐ μόνον ἀπειρητικοὶ δὲν θὰ ἤμεθα, ἀλλὰ μᾶλλον θέλομεν προσφέρει καὶ τὸν ὀβολὸν μας αὐτὸν πρὸς τοῦτο, καὶ ἐπειδὴ σκοπὸς μας εἶναι νὰ καταστήσωμεν τὸ περιοδικὸν τοῦτο προσιτὸν καὶ τοῖς πένησιν ἰδίως, διὰ τοῦτο καὶ τὴν τιμὴν αὐτοῦ προσδιορίσωμεν εἰς δρ. 8 διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν καὶ 42—45 διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν τὴν ἔτησίαν μετὰ τοῦ παραρτήματος, καίπερ ἐκάστου φυλλαδίου κατὰ μῆνα ἐκδιδομένου, ἐκ τριῶν πολλακίς δὲ καὶ τεσσάρων τυπογραφικῶν φύλλων συγχειμένου.

— Πάντα ταῦτα κάλλιστα εἰσὶν, ἐπανάλαβεν ὁ Γ. ὅθεν λαβὴ τὸν κάλαμον καὶ σύνταξον τὴν δι' αὐτὸ Ἀγγελίαν σου.

— Ἀλλὰ, τῷ ἀπήντησα, οὕτω συμβουλεύων μοι, ἐπανερχεσαι εἰς στερεότυπὸν τι καὶ πρὸ πολλοῦ τετριμμένον, ἐνῶ ὡς ἀρχὴν σου πρὸ ὀλίγου τὴν πρωτοτυπίαν ἔθεσας· ὅθεν δὲν σὲ ἀνοῦω κατὰ τοῦτο, φίλε, ἀντὶ πάσης ἀγγελίας ἄς χρησιμεύσῃ ὁ νυκτερινὸς οὗτος διάλογος ἡμῶν, ἂν μετὰ τὴν ἀναχώρησίν σου θέλω ἐχθεσεῖ ὅσον δύναιμι φυσικῶς καὶ ἀπλῶς.

Ἀπῆλθον οἱ φίλοι μου τέλος καὶ ἐν τούτοις ἐξηκολούθουν σκεπτόμενοι, ὅχι πῶς νὰ γίνω βουλευτῆς, διότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι παρήλθον αἱ βουλευτικαὶ ἐκλογαί, οὔτε ὑπουργικὸς ὑποψήφιος εἶμαι, οὔτε τὰ προσόντα τοῦ βουλευτοῦ ἔχω, ὅχι πῶς νὰ γίνω πρωθυπουργός, μολονότι δύναιμι νὰ ὁμολογήσω ὅτι δὲν ἔχω τὴν αὐταπάρνησιν

τῶν πολιτικῶν μας, ἵνα διατρανώσω τὴν ἀδυναμίαν μου, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἤθελε μὲ προσενεχθῆ τὸ χαρτοφυλάκιον, ἀλλὰ πῶς νὰ δυνηθῶ νὰ συνάγαγῶ πλείους συνδρομητὰς, ἵνα καταστῶ ὠφέλιμος τῇ κοινωνίᾳ καὶ παράσχω ἐνδυναμούμενος παρ' αὐτῆς τὸ κατὰλληλον πρὸς πέψιν βρώμα, καθόσον πρὸ πολλοῦ αὕτη ἤδη ἀνάπτυχθεῖσα κατήντησεν ἀπὸ τῆς δυσπεψίας εἰς ἀτροσίαν, καὶ πολὺ φοβοῦμαι μήπως δὲν φθάσωμεν ἐγκαίρως ἰατροὶ αὐτῆς· πρέπει δὲ νὰ ὁμολογήσω ἐνταῦθα τὴν ἀδυναμίαν μου, ἔχω τὴν διάθεσιν νὰ γίνω ὠφέλιμος, ἴσως λοιπὸν τὸ κατορθώσω συνωδᾶ τῇ ἀρχῇ μου.—*Επιμονῇ καὶ ὑπομονῇ τὰ πάντα κατορθωτά.*—*en avant*, λέγει ὁ Γάλλος.—*Εἰρίσθω ὁ κύβος*, εἶπεν ὁ Καῖσαρ διαβάς τὸν Ρουβίκωνα—*κι' ἐγὼ*—*ἐμπρὸς*, λέγω, ἅμα τῇ ἀποφάσει ἐκτέλεσις ἀπαιτεῖται.

Χωρὶς λοιπὸν νὰ διατάσω κατέρχομαι ἢ μᾶλλον ἀνέρχομαι εἰς τὸν δημοσιογραφικὸν κόσμον, εὐελπιζῶτι θέλω τύχει τῆς εὐμενείας τῶν φιλομουσῶν ἀναγνώστων μου, καθὼς καὶ τῆς συγκαταβάσεως τῶν καλαισθητῶν ἀναγνωστριῶν μου, περὶ ὧν, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, οὐκ ὀλίγα ἐν τῷ παρόντι ὑπὲρ αὐτῶν ῥηθήσονται, ὅχι τόσο διότι τοῦτο εἶναι πεποιοησὶς μου, ἢ ἰδέαι μου, ἀλλὰ καθόσον ἔσχοντὴν τύχην ἐγὼ, ἢ μᾶλλον αἱ φιλομειδεῖς ἀναγνώστριά μου ἔσχον τὴν τύχην νὰ ἔχωσι θερμούς καὶ διαπύρους προστάτας τοῦ φύλου αὐτῶν δύο τῶν συνεργατῶν μου.

Ἐν τούτοις τί τὰ θέλετε, ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἄνθρωπος, ἔχει τὰς ἀδυναμίας του· ὡς ἄνθρωπος δὲ καὶ ἐγὼ ἔχω τὰς ἰδικὰς μου, ἀλλ' ἵνα μὴ αἴφνης ἀντὶ θησαυροῦ ἀνθρακας εἰς ἐμὲ εὐρῆτε καὶ ἐκπλαγῆτε, φίλοι ἀναγνώσται, καὶ θελξινούσταται ἀναγνώστριά μου, ἀνάγκη νὰ ἐξηγηθῶμεν ἀπὸ τοῦδε *articulum primum* (ἐθίξω ἑμαυτὸν ἐνίοτε εἰς τὰ Λατινικά, ἵνα μὴ λησμονήσω τοὺς νομικοὺς ὅρους τοῦλάχιστον, ὥστε ἀνεχθῆτε τὴν μικρὰν ταύτην ἰδιοτροπίαν μου). Πᾶς τῶν συνδρομητῶν, ὅστις δὲν ἐπιστρέφει τὸ πρῶτον φυλλάδιον, λογίζεται συνδρομητῆς δι' ὀλόκληρον τὸ ἔτος·

διὰ δὲ τῆς μὴ ἐγκαίρου ἐπιστροφῆς αὐτοῦ λογίζεται ὑπόχρεως ἀπέναντί μου, καὶ θέλει ἐναχθῆ παρ' ἐμοῦ καὶ ὑποχρεωθῆ παρὰ τοῦ δικαστηρίου, διότι, μὴ λησμονήσατε! εἶμαι δικηγόρος παρὰ τοῖς ἐν Ἀθήναις δικαστηρίοις ἄνευ πελάτου, ὥστε ἐν ταιούτῃ περιπτώσει, θέλω ἔχει τακτικὸν τελάτην ἐμὲ αὐτὸν, ὑπερασπισθησόμενον ἐννοεῖται, μετὰ τοῦ αὐτοῦ ζήλου τοῦλάχιστον, μεθ' οὗ καὶ πάντα ἄλλοι· τοῦτο δὲ οὐχὶ χάριν τῆς σακκούλας μου! μὴ μὲ ἀδικήσητε τόσο! Ἐχω ὅμως τὴν μονομανίαν ὅ,τι λέγω νὰ ἐκτελῶ· εἶπον δὲ σκοπὸν ἔχω νὰ μὴ περιορισθῶ εἰς ὅ,τι νῦν, ἀτελεῖς ἀληθῶς, σὰς προσφέρω, ἀλλὰ τῇ συνδρομῇ ὑμῶν αὐτῇ νὰ πλουτίσω τὸ περιοδικόν μου δι' ὕλης καινοφανοῦς, πρὸς ἀγορὰν τῆς ὁποίας ἀπαιτοῦνται χρήματα, καὶ κοσμήσω αὐτὸ δι' εἰκόνων, τῆς νεωτέρας Γαλλικῆς ἐφευρέσεως, (*clichés*) καὶ ἐπειδὴ ἡ μοῖρα μ' ἐφθόνησε διὰ τοῦτο, καὶ δὲν μὲ κατέστησεν πλούσιον ἵνα ἀπ' ἀρχῆς τοῦτο πράξω, ἠναγκάσθην υἱοθετήσας τὴν ξένην ταύτην ἰδέαν νὰ ὑπηρετήσω τὰ φρονήματά μου· ταῦτα δ' εἰσὶ—τὸ πᾶν ὑπὲρ τῶν ἄλλων καὶ διὰ τῶν ἄλλων.—*Ἄν λοιπὸν τιμήσητε τὸ περιοδικόν μου, γενόμενοι συνδρομηταί, ὑμεῖς οἱ ἴδιοι θέλετε ψυχαγωγεῖσθαι καὶ ὠφελίσθαι διότι οὐδὲν λεπτόν ὑπόσχομαι νὰ θέσω ἐντὸς τῆς σακκούλας μου, καίτοι κενῆς ἐντελῶς οὐσης· articulum secundum Πάσης ὕλης διατριβῆ παρὰ συνδρομητοῦ τινος πεμπομένη ἡμῖν καὶ παρ' αὐτοῦ ὑπογεγραμμένη γενήσεται δεκτῆ, ἀρκεῖ νὰ μὴ ἀντιβάνη εἰς τὰ χρησά ἤθη, νὰ μὴ ἔχη πολιτικὸν σκοπὸν, διότι ὁ Ἴλισσος οὐδέποτε ἀναμιχθήσεται εἰς πολιτικὰς διαμάχας, καὶ νὰ ἦναι ἀπηλλαγμένη ταχυδρομικῶν τελῶν· πεμπομένη δ' ἡμῖν διὰ τῆς ἐπιγραφῆς—πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ περιοδικοῦ ὁ Ἴλισσος εἰς Ἀθήνας—καταχωρεῖται δωρεάν· articulum tertium, μὴ ἐνδιαφέρον τόσο ὑμᾶς, ἀγαπητοὶ ἀναγνώσται! Παντὸς νεοφανοῦς βιβλίου τὴν ἐκδοσιν ἀγγελεῖ ὁ Ἴλισσος, ἂν σταλῆ ἡμῖν ἀντίτυπον· πρὸς τούτοις δυνάμεθα ν' ἀνταλλάσωμεν τὸν Ἴλισσον ἀντὶ παντὸς περιοδικοῦ συγγράμματος, τακτι-*

κῶς ἡμῖν πεμπομένου διὰ τοῦ τυπογραφείου τῆς Κολάσεως.

Τοιαῦτα τινὰ φρονοῦμεν, τοιαῦτα θὰ ἐκτελέσωμεν ἐγὼ τε καὶ οἱ δύο φίλοι μου ἤδη δὲ συνεργάται μου, οἵτινες πρὸς τοῦτο ὑπέγραψαν καὶ οὗτοι, ἵνα μετ' ἐμοῦ ὧσι ὑπεύθυνοι πρὸς ὑμᾶς, φίλοι ἀναγνώσται, καθόσον εἴμεθα δίκαιοι καὶ ἀγαπῶμεν τὴν ἰσότητά· καταστήσαντες ὑμᾶς ὑποχρέους εἰς ἡμᾶς, δέον καὶ ἡμεῖς νὰ ἦμεθα ὑπόχρεοι, ὥστε, ἐν περιπτώσει ἀθετησεῶς τινος τῶν ἐν τῇ παρούσῃ ἀγγελίᾳ ἐκτεθειμένων, νὰ δύνασθε νὰ μᾶς ἐνάξητε· προσφέρω δ' ἑμαυτὸν ὑμῖν ὡς ὑπερασπιστὴν τῶν δικαιωμάτων σας κατ' ἑμαυτοῦ, καὶ ἐστὲ βέβαιοι ὅτι θέλετε τύχει τῆς δεούσης προστασίας, καθόσον καὶ ἐγὼ καὶ ὁ ἕτερος τῶν συνεργατῶν μου εἴμεθα δικηγόροι παρὰ τοῖς ἐνταῦθα δικαστηρίοις μὴ ἔχοντες ἐργασίαν.

Πολὺ παράδοξος νὰ φανῆ εἶναι δυνατόν ἢ ἐκδοσις περιοδικοῦ ἐν ἀρχῇ αὐτῇ τοῦ θέρους, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κύσωνος, ἀλλ' ἐπειδὴ ἔχομεν τὴν βεβαιότητα, ἢ μᾶλλον τὴν φιλαυτίαν, νὰ νομιζόμεν ὅτι ἐν τῇ ἀναγνώσει οἱ πάντες, εὐρίσκοντες ψυχαγωγίαν, θὰ δροσιζόνται κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν κυνικῶν καυμάτων, ἐπιχειροῦμεν ταῦτο· ἀλλὰ μὴ νομίσητε ὅτι μέχρι τούτου μόνου ἀφικνεῖται ἢ φιλαυτία ἡμῶν· ἐν κύσωνι θὰ δροσιζόμεν, ἀλλὰ καὶ ἐν χειμῶνι· θὰ θερμαίνόμεν· ἐν γένει δὲ συμφώνως μὲ τὰς ὥρας τοῦ ἔτους τ' ἀπαιτούμενα πρὸς ψυχαγωγίαν φάρμακα θέλομεν παράσχει τοῖς ἀναγνώσταις τοῦ Ἴλισσου.

Τὸ πρωτότυπον τῆς παρούσης φυλάσσεται ἐν τῷ τυπογραφίῳ τῆς—Κολάσεως—(πρὸς ἀποφυγὴν πάσης παρενοήσεως σὰς λέγομεν ὅτι ἐστὶν ἐφημερίς τις, ἐκ τῶν ἀληθῶς ἰσρὸν τινὰ σκοπὸν προτιθεμένων, ἥτις, ὡς καὶ ἡμεῖς, ἰδιότροπος οὖσα, φέρει τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην), φέρον τὰς γνησίας καὶ ὀλογράφους αὐτὰς ὑπογράφας ἡμῶν.

Θ.

ΜΟΥΣΙΚΗ.

ΒΙΟΣ ΜΕΝΔΕΛΣΩΝΟΣ.

Χάρις τῇ εὐγενεῖ προθυμίᾳ τῶν ἰδρυτῶν τοῦ νέου Ὠδείου καὶ ἀνακαινιστῶν τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ θεάτρου, τὸ Ἀθηναϊκὸν κοινὸν ἤκουσε πρῶτον ἤδη ἀπὸ σκηνῆς τὴν μουσικὴν ἐνὸς τῶν διασημοτέρων μελοποιῶν τῆς Γερμανίας· ἐκ τῆς μουσικῆς ἐκείνης ἴσως ὀλίγοις εὐχαριστήθησαν, ἀλλὰ μὴ λησμονήσωμεν ὅτι περὶ αὐτῆς ἐγένετο ζωηροτάτη συζήτησις ἐν Γερμανίᾳ καὶ ὁ Μενδελσῶν ἤκουσε ταυτοχρόνως τοὺς μεγίστους ἐπαίνους καὶ τὰς πικροτάτας ἐπικρίσεις.

Τὸ ὄνομα λοιπὸν τοῦ Μενδελσῶνος ἠκούσθη ἐν Ἀθήναις καὶ ἐφέρετο διὰ στόματος ἐπ' ὀλίγας ἡμέρας, ἀλλ' ἐπειδὴ ἴσως ὀλίγοι γνωρίζουσι τὸν βίον καὶ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ ὡς μουσουργοῦ, ἀναδεχόμεθα τὰ γ' ἐφ' ἡμῖν, ν' ἀνταποκριθῶμεν εἰς τὴν περιέργειαν τῶν ἀναγνώστων τοῦ «Ἴλισσου».

Ὁ Félix Mendeesohn ἔλκων τὸ γένος ἐξ Ἑβραίων ἀσπασθέντων τὸν Λουθηρανισμόν ἐγεννήθη ἐν Ἀμβούργῳ τὴν 3 Φεβρουαρίου 1809· ἡ οἰκογένεια αὐτοῦ διεκρίνετο αἰετοτε διὰ τὴν ἰδιάζουσαν αὐτῆς κλίσιν περὶ τὰς ὠραίας τέχνας καὶ τὰ γράμματα· εἰς αὐτὴν ἀνήκεν ὁ Μωϋσῆς Μένδελσων, γνωστὸς φιλόσοφος τῆς 17. Ἐκατοσταετηρίδος. Οὐκαστῆς ἤδη ὁ νεαρὸς Μένδελσων ἐπεδείκνυε θαυμαστὰν ἐπιδεξιότητα ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου παίζων τὰ περιπλοκώτερα μουσικὰ τεμάχια τῶν Haendel καὶ Bach, καὶ γνώσεις περὶ τὴν ἀλληλουχίαν τῶν ἀρμονιῶν ἐκπληκτικὰς διὰ τὸ μικρὸν τῆς ἡλικίας του. Διηγούνται ὅτι, ἀντιγράφων κατὰ παραγγελίαν τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ ἰσρὸν τι δράμα (*oratorio*) τοῦ Bach, ἀνεκάλυψεν ἀμαρτήματα περὶ τινὰ ἀρμονίαν, ἔπερ καὶ διώρθωσεν ὀρθότατα πρὸς μεγίστην ἐκπληξιν τοῦ διδασκάλου του. Διηγούνται πρὸς τούτοις ὅτι ἐν πλήρει ὀρχήστρᾳ ἠδύνατο, ἐννοῶν καὶ τὴν ἐλάχιστην παρατονίαν, νὰ καταδείξῃ καὶ τὸν αὐτοῦργον αὐτῆς. Ἐν Γερμανίᾳ τὰ τοιαῦτα προτερήματα δὲν εἶναι σπάνια.

νια· διότι ἡ σπουδὴ τῆς μουσικῆς ἐκεῖ εἶναι πολὺ διάφορος. Ἐν Γερμανίᾳ τὴν μουσικὴν θεωροῦσιν ὡς ἐν τῶν σπουδαιότερων μελημάτων τῆς ἠθικῆς ἀναπτύξεως τοῦ λαοῦ· ἕνεκα δὲ τῆς ἐγνωσμένης βαθυνοίας καὶ τοῦ σταθεροῦ χαρακτῆρος τοῦ Γερμανικοῦ λαοῦ, δὲν ἀρκοῦνται εἰς τὴν σπουδὴν τῆς μουσικῆς χάριν ἀπλῆς, μόνον τέρψεως τῆς ἀκοῆς, οὐδὲ θεωροῦσιν ὡς τέλος τῶν προσπαθειῶν αὐτῶν τὴν ἐντέλειαν τῶν μηχανικῶν κινήσεων κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν μουσικῶν τεμαχίων, ἀλλ' ἐμβραθύουσι εἰς τὸ πνεῦμα αὐτῆς τῆς μουσικῆς καὶ ἠδύονται ἐπι μᾶλλον, ὅταν ἐν ταῖς ἀλλεπαλλήλαις συμφωνίαις καὶ ἐν συναρχαίαις ποικίλαις πλὴν κανονικαῖς διαφωνῶνται καθαρῶς τὰ βιβλῆα αἰσθημάτων τοῦ μουσουργοῦ. Διὰ τοῦτο οἱ ἐρασταὶ τῆς μουσικῆς (dilettantes) ἐν Γερμανίᾳ δὲν διαφέρουσι τῶν ἀριστοτεχνῶν (artistes), ἀφοῦ καὶ οἱ πρῶτοι ἐνδιατρίβουσι περὶ τὴν μουσικὴν μετὰ τοῦ αὐτοῦ ζήλου καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν μέθοδον, καθ' ἣν καὶ οἱ δεῦτεροι. Τὴν τοιαύτην ἰδέαν περὶ μουσικῆς ἀκριβῶς ἐρίζουσι οἱ ἐξῆς λόγοι τοῦ Λουθήρου πρακτικῆς ὑπὸ τοῦ Camille Selden, ἐσχάτως πραγματευθέντος περὶ τοῦ Μενδελσῶνος. «Changer est le plus sain de tous les arts et le meilleur des exercices; il n'a rien de commun avec les choses du monde ni les questions de chicane. Tout homme qui chante n'a point l'esprit chagrin, et les soucis ne s'arrêtent point sur sa demeure». Ἡ μουσικὴ οὕτω κατέστη ἐν ταῖς ἐφεσπερίαις τῶν Γερμανῶν, οὐχὶ ὡς ἀπλῆ τέρψις καὶ ἐπίδειξις τῆς ταχυδακτυλογραφίας, ἀλλ' ὡς μέσον εὐγενέστατον τῆς διαχύσεως αἰσθημάτων· αὐτὸς δὲ Μενδελσῶν διηγεῖται ἐν τινι ἐπιστολῇ αὐτοῦ ἀνεκδότον τι περὶ τοῦ περιωνύμου Beethoven, ὅστις, μαθὼν τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ τῆς Βαρωνίσσης Ertmann μαθητρίας καὶ φίλης αὐτοῦ, ἀλλὰ μὴ ἀντέχων νὰ τὴν συλλυπηθῇ μετὰ δυστύχημα τοσοῦτον ὀδυνηρὸν, προσεκάλεσεν αὐτὴν μετὰ τινος ἡμέρας εἰς τὴν οἰκίαν του, ὅπου μετὰ δακρύων αὐτὴν προῦπαντήσας καὶ προβλέπων τὴν ἐκρηξίν τῆς λύπης αὐτοῦ τε καὶ

τῆς δυστυχῆς μητρὸς, ἐκάθησε παρὰ τῷ κλειδοκουμβάλῳ εἰπὼν «τώρα ἄς συνδιαλεχθῶμεν οὕτω» καὶ παίξας ἐπὶ ὦραν ὀλόκληρον κατῴρθωσε νὰ ἐνσταλάξῃ εἰς τὴν καρδίαν τῆς μητρὸς παρηγορίαν, δόποιον οὐδὲ οἱ ἡδύτεροι τῶν λόγων ἠδύναντο νὰ ἐμποιήσωσι. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς μουσικῆς ἐπὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ λαοῦ εἰσι πασίγνωστα, διὸ περιττὸν νὰ καταδείξωμεν αὐτά. Πόσον δὲ ἡ μουσικὴ ἐκτιμᾶται παρὰ τοῖς Γερμανοῖς, φαίνεται ἐκ τοῦ ἀνεκδότου, ὅπερ διηγούνται περὶ τῶν Γερμανίδων μητέρων, αἵτινες εἰς τὰ κιβώτια τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἀποδημούντων χάριν τῶν σπουδῶν, ἐνθέτουσι μετὰ τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ τινος τεμαχίου μουσικῆς. Δεκαπενταετῆς ἤδη εἶχε συνθέσει τέσσαρα μικρὰ μελοδράματα, ἐν οἷς διεφαίνετο καινοτομία τις τολμηρὰ, ἀλλὰ πλήρης ἐκφράσεως καὶ μεγαλοπρεπειᾶς. Ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ Zelter δὲν ἠδύνατο νὰ κρύψῃ τὸν θαυμασμόν του· ἀλλ' ἡ μουσικὴ δὲν ἦτο ἀποκλειστικὸν μέλημα τοῦ Μενδελσῶνος· κατεγίνετο συγχρόνως μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας εἰς τὰ μαθηματικά, τὴν ζωγραφικὴν, εἰς τὴν ἐκμάθησιν οὐ μόνον τῶν νεωτέρων γλωσσῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς καὶ τῆς Λατινικῆς. Δεκαεπταετῆς ἐξέδωκε μεταφράσιν Γερμανικὴν τῆς Andrienne, ἀλλὰ τὴν Ἑλληνικὴν προῦτίμα πάσης ἄλλης καὶ ὁ χαρακτῆρ τῆς Ἀντιγόνης τοῦ Σοφοκλέους τοσοῦτον κατέπληττε τὴν φαντασίαν τοῦ Μενδελσῶνος διὰ τὸ τραγικὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς τοῦ δράματος, ὥστε ἐνέπνευσεν εἰς αὐτὸν τὴν μελοποιῶν τῶν περιωνύμων ἐκείνων χορῶν, ἧτις κατὰ τὴν κρίσιν ἀνδρῶν ἐμβριθεστάτων θαυμασίως ἀρμόζει· εἰς τὸ ὑψηλὸν καὶ σοβαρὸν τῆς Σοφοκλείου ποιήσεως καὶ ἱκανῶς προσεγγίζει· τὸ ὕφος τῆς Ἑλληνικῆς μουσικῆς. Ἐν Βερολίῳ ὅπου ἤδη διέμενον καὶ οἱ γονεῖς του ἐγκαταλιπόντες τὴν ἐμπορικὴν πόλιν τοῦ Ἀμβούργου, ἤκουσε καὶ τὰ περὶ αἰσθητικῆς μαθήματα τοῦ περιωνύμου Hegel, ἀλλὰ τοὺς περὶ μουσικῆς κανόνας τοῦ φιλοσόφου τούτου οὐδαμῶς ἠσπάζετο, ὅπως καὶ οἱ πλείστοι τῶν ἐν Βερολίῳ ἀριστοτεχνῶν.

Ἐφοδιασθεῖς ἤδη διὰ γνώσεων τοσοῦτον ποικίλων, διέτρεχεν ἀσφαλῶς καὶ μετ' ἐπιτυχίας τὴν ἀνάγνυσιν ἀτραπῶν τῆς μουσικῆς εὐκλείας, βέβαιος ὢν ὅτι θέλει φθάσει εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου, ὅπου μόλις εἶχον κλεισθῆ οἱ ἐνδοχοὶ τάφοι τοῦ Mozart καὶ Weber· παρίστατο ὅμως εἰς αὐτὸν τότε ἡ ἀνάγκη τῶν περιηγήσεων. Αἱ περιηγήσεις διὰ πάντας, ἰδίως ὅμως διὰ τοὺς καλλιτέχνους εἰσι τοσοῦτον μάλλον ἀναγκαῖαι, ὅσον οὐδεὶς ἢ ὀλίγιστοι ἐφημίθησαν διαβίωσαντες ἐν τῷ στενῷ χώρῳ τῆς γεννήσεως αὐτῶν. Αἱ περιηγήσεις διὰ τοὺς καλλιτέχνους εἰσι διηυσκεῖς ἐμπνεύσεις, αἱ δὲ ἐμπνεύσεις ἀποτελοῦσι τὴν δόξαν αὐτῶν. Ὡστε ὁ Μένδελσῶν μετὰ τινος ἀνησυχίας ἀνέμενε τὴν στιγμήν τῆς ἀπομακρύνσεως αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ πατρικοῦ οἴκου, ὅπως κατευθυνθῆ εἰς τὴν ὠραίαν Ἰταλίαν, τὴν πηγὴν τοσοῦτων ἀναμνήσεων, τὴν πατρίδα τοσοῦτων καλλιτεχνῶν, καὶ τὸν μαγνήτην ὅλων τῶν περιηγητῶν. Ἐν Ρώμῃ ταχέως συνῆψε σχέσεις μετὰ τῶν ἐνδοξοτέρων ἀνδρῶν τῶν οὐδέποτε ἀπολειπόντων ἐκ τῆς πόλεως ταύτης· τὸ ὦρατον αὐτῆς κλίμα καὶ ἡ καλλονὴ τῆς φύσεως ὅλης τῆς Ἰταλικῆς χώρας ἀπετύπωσαν εἰς μὲν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τὴν ἤρεμον φαιδρότητα, εἰς δὲ τὴν τέχνην του τὴν περιπαθῆ ἠδύτητα, ἧς μικρὰ μόνον δόσεις ὑπῆρχε μέχρι τούδε ἐν τοῖς ἔργοις τοῦ νεωτάτου ἐπι Μενδελσῶνος. Ἐκεῖ παρήχθη ἐν τῶν ὠραιότερων ἔργων τοῦ μουσουργοῦ τούτου ἡ Ouverture des Hébrides καὶ τινὰ ἐκ τῶν θεατικωτάτων ἁσμάτων του (Lieder).

Διὰν δυσμενῶς ἐκφράζεται περὶ τῆς νεωτέρας Ἰταλικῆς Μουσικῆς, ἰσχυρίζομεν ἐν τινι ἐπιστολῇ πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ ὅτι οὐδεὶς τῶν συγχρόνων του Ἰταλῶν μουσουργῶν εἶναι ἱκανὸς διάδοχος τῶν Allegri, Marcello, Palestrina καὶ Pergolese. Ἐν Ἰταλίᾳ, λέγει, ἀγνοοῦσι τὴν μελαγχολίαν, καὶ ὅπου δὲν ὑπάρχει αὕτη, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐλπίσῃ τις μουσικὴν ὑψηλὴν· διότι μόνη αὕτη συγκινοῦσα τὸ πνεῦμα τοῦ μουσουργοῦ ὠθεῖ αὐτὸν πρὸς τὸ ἀγνωστον καὶ ὑποδεικνύει ἤχους θεατικωτάτους, δι' ὧν δύναται νὰ φθάσῃ εἰς

ὅτι ἀδύνατον νὰ εὕρῃ ἐν τῇ γῇ. Ἡ πλουσία φύσις καὶ τὸ εὐκρατέστατον κλίμα καθιστᾷ τοὺς κατοίκους εὐτυχεῖς, καὶ ὁ εὐτυχῆς οὐδέποτε ἐγκαταλείπει τὴν καλύβην του, πρὸς ἀναζήτησιν θέσεων γραφικωτέρων, πρὸς ἀνακάλυψιν αὐτοῦ τοῦ ἀγνώστου. Ομοίως ἐν Ἑλβετίᾳ, ὅπου ἀπαντῶνται αἱ καταπληκτικώτεροι τῶν τοποθεσιῶν, οὐδέποτε ἀνεφάνη σχολὴ τις διάσημος βωπογράφων (paysagistes). Ἄλλ' αἱ ἐπικρίσεις αὐταὶ νομιζόμεν εἶναι ὑπερβολικαί, καὶ δύναται νὰ λογισθῶσιν ὡς συνέπειαι μερικώτεροι τῆς πρὸ αἰώνων ὑπερβολῆς ἀντιπαθείας μεταξὺ Ἰταλῶν καὶ Γερμανῶν· διότι καὶ οἱ Ἰταλοὶ δὲν ἀνταπαντῶσιν μετριοπαθέστερον εἰς τὰς τοιαύτας κρίσεις. Ἡ Ἰταλικὴ μουσικὴ ἐξέτεινε τὸ κράτος αὐτῆς πλέον τῆς Γερμανικῆς· διότι εἰς πάντα τὰ θέατρα τῆς ὑψηλοῦ ἀντήχησεν ἡ γλυκύθυμος μουσικὴ τοῦ Rossini, τοῦ Bellini, τοῦ Donizetti, καὶ τοῦ Verdi· ἐνῶ ἡ γερμανικὴ σοβαροτέρα καὶ ἐνίοτε μᾶλλον ἐντεχνος καὶ ὑψηλοτέρα τῆς Ἰταλικῆς δὲν εὐχαριστεῖ οὔτε πάντοτε οὔτε πάντων τὰ ὦτα. Ὅπως ἡ ἰταλικὴ μουσικὴ ἐκπίπτει πολλάκις εἰς χυδαῖσμον, γυμνὴ πάσης μουσικῆς τέχνης, οὕτω καὶ ἡ γερμανικὴ ἀπόλλυται πολλάκις εἰς τὸ χάος ἐκπέμπουσα θορυβώδεις καὶ ἀκατανοήτους ἤχους· ἡ μὲν καθίσταται ἐνίοτε ὑπὲρ τὸ δέον ἰσχυρὴ, ἡ δὲ τερατωδῶς πολύσαρκος. Τὸ ἑτεροῦροπον τοῦτο ὑπεκκαίει συνήθως τὰς ἀμοιβαίας ἀντεγκλήσεις. Ὁ Καρδινάλιος Ἀλβάνης εἰπέποτε τῷ Μενδελσῶνι, λόγου παρεμπροσθέντος περὶ τοῦ Meyerbeer, ὅτι δὲν ἀγαπᾷ τὴν μουσικὴν τούτου, διότι ἐλλείπει ἐν τοῖς ἔργοις του ἡ μελωδία· οἱ δὲ Γερμανοὶ ὀλίγον φροντίζουσι περὶ μελωδίας· κατὰ τοῦτο εἶχεν ἐν μέρει δίκαιον ὁ καρδινάλιος, καίτοι ὁ Meyerbeer εἶναι ἀναντιρρήτως εἰς τῶν σοφοτέρων μουσικῶν συνεινῶν πολλάκις τὴν γερμανικὴν τέχνην μετὰ τῆς γαλλικῆς, ἧς περιφανεῖς ἀντιπρόσωποι εἰσιν ὁ Gluck, Herold, Auber, Halévy καὶ Gounod. Ἐκ τῆς Ἰταλίας μετέβη εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Γαλλίας, ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ἐκθρόνισιν τοῦ Καρόλου κατὰ τὸ 1830· ἡ ἐν Παρισίοις ζωὴ του ἦτο πολεμία εἰς

τάς μουσικάς του ἐργασίας διότι αἱ ἡμέραι παρήρχοντο εἰς τὴν θέαν τῶν ἀτελευτήτων θαυμάτων τῆς πόλεως ἐκείνης. Ἐν τούτοις τὸ ὄνομα τοῦ Μενδελσῶνος ἐγνωσθη καὶ ἐν Παρισίοις καὶ διὰ τοῦτο προσεκλήθη νὰ δώσῃ συναυλίαν ἐν τῷ Ὁδεῖῳ (Conservatoire), ὅπου ἐπικίξε κατὰ πρῶτον ἐν τῶν προσφάτων ἐργῶν του (ouverture du songe d'une nuit d'été). Τοῦτο ἐκίνησε τὸν φθόνον πολλῶν μὴ ἀνεχομένων τὴν δόξαν νέου κλασικοῦ, καὶ καταραδιουργούντων κατ' αὐτοῦ, ὅπερ, ὡς εἶκος, δυσμενῶς αὐτὸν διέθεσε καὶ ἠνάγκασε ν' ἀπέλθῃ τάχιον ἐκ τῆς Γαλλίας.

Ἀξιοσημειωτὸν τι παρατήρηται ἐν τῷ Μενδελσῶνι, ὅτι οὐδέποτε συνέθετε μουσικὴν ἐπὶ σκοπῷ ν' ἀποκτήσῃ δόξαν, οὐδὲ ἠκολούθει ἐπομένως τοῖς συρμοῖς τῆς μουσοουρίας, ἀλλ' ἔγραψε, ὅ,τι ἠσθάνετο, οὐδαμῶς δνειρώττων θριάμβους ἢ ἐπιδείξεις. Ἰδοὺ τί ἀπάντηα πρὸς τινὰ ἐκφράσαντα πρὸς αὐτὸν τὴν ἀπορίαν του ὅτι εἰσέτι δὲν ἀπέκτησε φήμην. «Μ' ἐπιπλήττεις ἢ μὴ ἀποκτήσαντ' ὄνομα εἰς ἡλικίαν εἴκοσι δύο ἔτων; τί νὰ ἀπαντήσω εἰς αὐτὸ, ἀφ' οὗ ἡ πρόνοια δὲν ἔνευσε νὰ φημισθῶ εἰς τοιαύτην ἡλικίαν, καὶ τοι ἀγνοῶ ἂν θὰ νὰ φημισθῶ ποτε; Τοῦτο μόνον δύναμαι νὰ σὲ βεβαιώσω, ὅτι συνθέτων ὀλίγον φροντίζω νὰ καταστῶ γνωστός, ὅσον ὀλίγον φροντίζω νὰ καταλάβω θέσιν διευθυντοῦ ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, ἢ ἄλλην οἰανδήποτε ἢ μουσικὴν δι' ἐμὲ εἶναι ἔργον συνειδήσεως, καὶ θὰ ἦναι τοιαύτη, ἐνόσω δὲν μὲ βιάσῃ ἢ πείνῃ μελοποιῶ ὅ,τι αἰσθάνομαι χωρὶς οὐδέποτε νὰ θυσιάσω τὴν συνείδησίν μου εἰς κενοδοξίαν ἢ ἰδιοτελεῖ συμπερόντα ἄς σκέπτονται οἱ ἄλλοι ὅτι τὰ ἔργα αὐτῶν δύνανται νὰ τοῖς φέρωσι τίτλους ἢ παράσημα, τοῦτο δὲν εἶναι ἰδικόν μου ἔργον.»

Ἀλλὰ τοιοῦτος χαρακτήρ, τοσοῦτον βαθεῖαι περὶ τὴν μουσικὴν μελέται καὶ τοιαύτη εὐφυΐα ἦτο ἀδύνατον νὰ παραγνωρισθῶσιν ἐπὶ τέλους διὰ τοῦτο μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Λονδίνου ὁ Μένδελσῶν ἐκτιμηθεὶς ἐπαξίως, ὑπὸ τῶν Ἀγγλων, οἵτινες καίτοι στερούμενοι ἀξιολόγου ἔθνικῆς μουσικῆς ἀγαπῶσιν ὅμως αὐτὴν περι-

παθέστατα, κατέστη γνωστός εἰς ἅπασαν τὴν Εὐρώπην. Τὰ ἄσματά αὐτοῦ (Lieder) εἶναι δημοτικώτατα ἐν τῇ Γερμανίᾳ. Ἐτερον αὐτοῦ μουσικὸν ἔργον ὁ Παῦλος (Paulus) πέριεποίησεν αὐτῷ νέαν δόξαν καὶ πολλὰ ἄλλα ἔργα αὐτοῦ μνημονεύονται, τὰ ὅποια δὲν ἀπαριθμοῦμεν, εὐλαβοῦμενοι τὴν λεπτότητα τῆς ἑλληνικῆς ἀκοῆς, τὴν ὁποίαν ἀποκναίει πᾶν ξενικὸν καὶ δύσχηρον.

Καὶ ἐν τῇ μουσικῇ, ὅπως καὶ ἐν πάσαις ταῖς ὠρκαῖς τέχναις, ἀναρπίζονται δύο σχολαί, οἱ ῥομαντικοὶ καὶ οἱ κλασικοί. Ὁ προσδιορισμὸς ὁμοῦ τῶν ἰδιοτήτων ἐκατέρως τῶν σχολῶν, ἐὰν λογιζήται οὐχὶ δύσκολος ἐν ταῖς λοιπαῖς τέχναις, ἐν τῇ μουσικῇ δὲν εἶναι τοσοῦτον εὐχερὴς διότι, οἱ ἐπιφανέστατοι τῶν Γερμανῶν μουσοουργῶν, οἷος ὁ Mozart, Beethoven καὶ Weber κατατάττονται κατὰ τινὰς μὲν εἰς τὴν κλασικὴν, κατ' ἄλλους δὲ εἰς τὴν ῥομαντικὴν σχολὴν τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ διὰ τὸν Μενδελσῶνα, ὅστις μάλιστα κατηγορήθη ὑπὸ τινῶν μὲν, ὡς μιμητῆς τοῦ Bach ὑπ' ἄλλων δὲ, ὡς μιμητῆς τοῦ Weber. Ἄλλ' ἂν ὄρες κριτικώτατοι καὶ ἐντριβέστατοι περὶ τὴν μουσικὴν δικαίως ἀποδίδουσιν εἰς τὸν Μενδελσῶνα θέσιν ὅπως ἰδιαίτουσαν, ἀφ' οὗ μάλιστα κατ' ὅλας αὐτοῦ τὰς μελοποιίας εἰς οὐδὲν ἄλλο ἔτεινεν, ἢ εἰς τὴν καθαρὰν ἀπεικόνισιν καὶ τῶν παροδικωτέρων αὐτοῦ αἰσθημάτων, οὐδέποτε ἀποκλίνας πρὸς τοὺς προσπαθοῦντας ν' ἀποσεισῶσι τὸν ζυγὸν τῶν ἀμεταβλήτων μουσικῶν κανόνων. Τὴν ἰδιαίτουσαν ταύτην μεταξὺ τῶν μουσοουργῶν θέσιν κατέχει ὁ Μένδελσῶν καὶ δι' ἕτερον λόγον ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ σχεδὸν πάντοτε διαφαίνεται καὶ τι καινοπρεπεῖς, ἀμυδρῶς μὲν, ἀλλ' ἀρκετὰ ἐπαισθητῶς καταπτορίζον τὸν χαρακτήρα τοῦ ἔθνους, εἰς ὃ ἀνήκεν ἐκ καταγωγῆς. Ἡ ἱερὰ γραφή καὶ ὁ Λούθηρος ἦσαν δι' αὐτὸν πηγαὶ ἀνεξάντλητοι ἐμπνεύσεων καὶ μόνη σχεδὸν τοῦ Μενδελσῶνος ἡ μουσικὴ διέχευε μελωδίας πλήρεις φαιδρότητας καὶ χάριτος εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν ἕκαστος φιλοτιμούμενος νὰ μιμηθῇ τὸν Βέρτερον (*) καὶ Βύρωνά

(*) Ὁ Βέρτερος ἦτο ἥρωϊς μυθιστορηματογράφος περιωνύμου τοῦ Γκαίτερ

ἐνόμιζεν ἐκυτὸν ἠναγκασμένον νὰ μελαγχολῆ καὶ νὰ θαυμάσῃ τούτο ἀποδεικνύει σαφῶς τὴν ἀνεξάρτησιν τοῦ ἐξόχου κατὰ τὴν μουσοουρίαν Μενδελσῶνος.

Πολλοὶ περιεργίᾳ ἠρώτησαν ἐπικνευθῆμένως τὸν Μενδελσῶνα διατί δὲν συνέθεσε πῦτε πλήρως μελόδραμα, ἀλλ' ἤρκειτο ἀπλῶς εἰς συνθέσεις μελοδραματικῶν προσομιλιῶν (ouvertures). Αὐτὸς ἀπάντηα ὅτι ἡ μουσικὴ, ὡς αὐτοτελής, δὲν νὰ ὑπάρχῃ, ἀνευ τῆς βοήθειας τῶν λέξεων, καὶ οἱ δὲν τρέφει πολλὴν συμπάθειαν πρὸς ἐκείνους, οἵτινες μοχλοῦσι σχολιάζοντες τὴν ποίησιν διὰ τῆς μουσικῆς εἶναι πολὺ δύσκαλον, προσθέτετε, νὰ εὕρῃ τις πρὸς μελοποιῆσαι δραμα ἐντελῶς ἀμώμητον. Ὁ Ρ. βέρτος διάβολος (Robert le diable) μελόδραμα τοῦ περιφήμου Meyerbeer, ἔγραφε ποτε ἐκ Παρισίων, ὅπου κατὰ πρῶτον εἶδε τοῦτο παρασταθῆναι, περιέχει σκηνάς, ἀς οὐδέποτε ἤθελε καταδεχθῆ νὰ μελοποιήσῃ σχεδὸν δεξιόχρονον ν' ἀποφύγῃ τις ἐν τῇ μελοποιῇ δραμάτων τὰ τετριμμένα καὶ γυδακὰ διότι ἀδύνατον παρὰ στίχους νὰ ἐπιπέθῃ τὸν μουσικὸν καὶ πασα ἰδέα νὰ ἦναι ἄλλῃ μελοποιίας.

Ὁ Μενδελσῶν νυμφευθεὶς ὠρκαίαν τινὰ Γερμανίδα Καικιλίαν καλουμένην ἐξ ἑβρίον εὐδαίμονα ἐν Λειψίᾳ, ὅπου προσεκλήθη παρὰ τοῦ φιλομουσοῦ βασιλέως τῆς Σαξωνίας Φρειδερίκου Αὐγούστου ὡς διευθυντῆς τοῦ νεοδημητοῦ Ὁδεῖου καὶ ἀρχιμουσικῆ τῆς συναυλικῆς ἐταιρίας (Société des concerts). Ἐγκτετέλιπε τότε πρόθυμος τὸ ῥομαντικὸν ὅπου, ὡς ἔλεγεν, ἤκουοντο μόνον νὰ τὸν γινώσκωσι χωρὶς νὰ παρέχωσιν αὐτῷ στάδιον ἐνεργείας. Ἐν Λειψίᾳ πάντες ἐθαύμαζον τὸ μουσικὸν πνεῦμα καὶ τὸν εὐγενῆ χαρακτήρα τοῦ Μενδελσῶνος, αἴφνης ὁμοῦ συμβῆναι τι λυπηρὸν κατέστρεψε διὰ παντὸς τὴν ψυχικὴν ἡρεσίαν τοῦ ἐξόχου τούτου μουσοουργοῦ, τὴν δειλίαν καὶ ἔφερον εἰς τὴν τάραν μετ' οὗ πάλι. Ἀνηγγέθη αὐτῷ ὁ αἰρηθὴς θάνατος τῆς προσφιλεστάτης ἀδελφῆς του Fanny. ἦτις ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐξόχου πνεύματος πεπρωτικισμένη ἠκολούθει τὰ ἴχνη τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς μετὰ τῆς αὐτῆς ζώσεως καὶ μετ' ἱκανῆς ἐπιτυ-

χίας ἡ δυστυχὴς ἀπέθανεν ὑπὸ αἰφνηθίου συμφορῆσεως αἵματος ἐν τῷ ἐγκριφάλλῳ, κατ' ἣν στιγμήν αἱ ευκίνητοι αὐτῆς χεῖρες ἐξετέλουν ἐπὶ τοῦ κλειδοκουμβάλου τοὺς ὑπ' αὐτῆς μελοποιηθέντας χοροὺς τοῦ Faust τοῦ ἀριστοουργήματος τούτου τοῦ Goethe ἢ ἀπόλειπεν τὸσον προσφιλοῦς καὶ τοσαύτα πλεονεκτήματα ἐχούσης ἀδελφῆς, ἐτάραξε τὴν υγείαν τοῦ Μενδελσῶνος ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε μετὰ ἑξ μῆνας ἦτοι τὴν 4 Νοεμβρίου 1847 ἀπέθανεν ἐν Λειψίᾳ καὶ αὐτὸς, εἰς τὴν μάλα τιμωμένων ἐν Γερμανίᾳ μετὰ τοῦ Διοσκούρου τῆς Γερμανικῆς μουσικῆς ἦτοι μετὰ τὸν Mozart καὶ Beethoven. Ὁ νεκρὸς μετεκομίσθη ἐκ Λειψίας εἰς Βερολίνον καὶ ἐκαθεύθη μετὰ ποιμπῆς, ἐνῶ ἡ μουσικὴ ἤχη τὸν πένθιμον ἐκείνον ἤχον, ὅστις ἐν τῇ Ἀντιγόνη συνοδεύει τὴν ἄφρονον ἀλλὰ συγκληρικωτάτην ἐκείνην σκηνὴν, κατ' ἣν ὁ Κρέων παρίσταται φέρων τὸ πτώμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Αἰμῶνος.

Γ. Α.

ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ.

I

Ἐνθυμούμαι, ἤμην τότε δεκαοκταετής τὸ πᾶν εἰς τοὺς ὀρθοκλαμύς μου ἐφαίνετο χεῖρον, τὸ μέλλον ἦτο δι' ἐμὲ λαμπρότερον καὶ τῆς ὠραιοτέρας νυκτὸς, καθ' ἣν ὁ οὐρανὸς ἐνκυστρός φαίνεται ἢ δὲ καρδία μου ἐλευθέρη δὲν ἐπαδύωνεν ἢ ἄλλην καρδίαν, εἰς ἣν νὰ ἐνσταλάξῃ καὶ ἐναποθέσῃ τοὺς δικαιοστέρους πόθους τῆς εὐτυχίας αὐτῆς δὲν εἶχε γνωρίσει ἢ τὴν εὐτυχίαν, ἣν ἦτο κυρία νὰ περιορίσῃ καὶ εἰς τὰ εὐαποκνητότερα τῶν ὄντων ἤμην τέλος ἀθῶος καὶ ἀφῆθην συλληθηθεὶς εἰς τὰς πλεκτάνας τοῦ ἐρωτικῆς νέας, ὀδηγουμένης ὑπὸ τῆς φλαρεσκείας αὐτῆς καὶ πείρας, τίς οἶδε πόσων ἄλλων ἐρώτων! ἀφῆθην ὀρθῶς καὶ ἠπατήθην... Γυναῖκες! οἷτα ἀκατανόητα! πρὸς τί τὸ ἀκατανόητον τοῦτο τοῦ χαρακτῆρός σας;... Ἦμην ἀλιθῶς εὐτυ-

χῆς πρὶν ἴδω αὐτὴν καὶ πιστεύσω ὅτι ἠν-
νόησα τὴν καρδίαν της· πόσον ὅμως μα-
κρὰν ἤμην τούτου!.. καὶ τὸ ἐνόησα, ἀλλ'
ἦτο πλέον ἀργά...

Ἐνθυμοῦμαι ὡς ἂν ἦτο ἡ χθές· ἀπέ-
ναντι αὐτῆς καθήμενος, ὑπέθετον ὅτι διὰ
τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῆς διαχέει εἰς τὴν καρ-
δίαν μου χαρὰς εὐφροσύνην καὶ πληροῦ αὐ-
τὴν ἐκστάσεως θείας, ἀπεριγράπτου, ἄνευ
τῆς ὁποίας δὲν ἠδυνάμην νὰ ζήσω!... καὶ
ὅμως ἠπατώμην!... Γυναίκες ὄντα ἄστα-
τα! διατὶ ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν δηλητήριον
ἐγκυρῶνται, δι' οὐ ποτίζετε καὶ τὰς λε-
πτοτέρας ἴνας καὶ αὐτῆς τῆς ἀνισοτήτου
καρδίας; Ἐκ νεαρὰς μου ἠλικίας προαί-
σθημά τι μ' ἐκίνει καθ' ὑμῶν, φαίνεται,
καὶ δὲν ἠσθάνομην ἢ τὸ πλείστον ἀντιπά-
θειαν, διὸ καὶ δυσκόλως ἠδύνατό τις ἐξ
ὑμῶν νὰ δελεάσῃ τὴν καρδίαν μου· καὶ
ὅμως ἐπὶ τέλους, ἵνα ἐνιχυθῇ ἡ καθ' ὑ-
μῶν αὐτῇ ἀντιπάθεια, συνελθόντων ὑπὸ τὰ
πυκνὰ ἐκείνης δικτύα, καὶ ἤδη οὐδὲν ἄλλο
αἰσθάνομαι δι' ὑμᾶς ἢ φοβίην καὶ ἀπο-
στροφὴν ἀπεριγράπτου, ἣν δυσκόλως τις
ἐξ ὑμῶν θέλει δυνηθῆ νὰ μεταστρέψῃ εἰς
τὰ ἀντίθετα τούτων αἰσθημάτων.

Πρὶν ταύτην γνωρίσω, διεκείμην ἐν τοι-
αύτῃ ψυχικῇ διαθέσει, ἐν οἷα οἱ μείρακες
οἱ μήπω τὴν δυστυχίαν γνωρίζοντες· εἶχον
φίλους, οὓς ἠγάπων καὶ τῶν συγγενῶν μου
αὐτῶν δικαίστερον· ἢ τοῦ ἔρωτος ὅμως
προχωρήσασα γάγγραινα, ἢ τὴν καρδίαν
μου πᾶσαν καταδιβρώσασα, ἐξεδιόωζε
τούτους ταύτης, κωφεοῦσης εἰς τὰς φιλι-
κὰς τῶν παρατηρήσεις, διότι πρόεβλεπον
τὴν δυστυχίαν καὶ τὴν κατάπτωσιν τῆς
καρδίας μου, ἣτις μὲ ἔμαξα ξένον καὶ ὡς
ἀγνώστους κατήντησε νὰ θεωρῆ, ἐνίοτε δὲ
καὶ ὡς ἀδιαλλάκτους ἐχθροὺς της. Ναι!
τὸ ἐξομολογοῦμαι· αἱ παρατηρήσεις τῶν δὲν
συνέτεινον ἢ εἰς τὴν αὐξήσιν καὶ πρόοδον
τοῦ ἔρωτός μου, τὸν ὁποῖον ἐνόμιζον τὸν
σωτήρα τὸν δυνάμενον νὰ μὲ προσορμίσῃ,
κατακλυζόμενον ἐν τῷ πελάγει τῆς κοι-
νώνιας, εἰς τὸν εὐδιον καὶ ἀσφαλῆ λιμένα
τῆς εὐτυχίας, ἣν ψηλαφητὴν ὑπέθετον διὰ
τοῦ ἔρωτος... Πλὴν πόσον ἠπατημένος
ἤμην! Ἦδη μετανοῶ καὶ κλαίω τὴν ἀπώ-
λειαν δύο ὄλων ἐτῶν, βευσάντων ἐν ἐξο-

μολογήσειν ἀφροσύσεως καὶ ἀγάπης πρὸς
πρόσωπον ἀνάξιον τοιαύτης εὐλικρινείας
καὶ τόσον ἀγνοῦ αἰσθημάτων, διότι ἔρρε
τὴν προσωπίδα τῆς ἀπάτης καὶ τοῦ ψεύ-
δους.

Ἐνθυμοῦμαι ἀληθῶς ὅτι ἐν τῇ μέθῃ μου
ἐκείνη ἐβλεπον, ἀλλ' ἐβλεπον διότι ἐβλε-
πεν αὐτὴ... Εὐτύχουν, διότι τὴν εὐτυ-
χίαν μου ἐν αὐτῇ ἐναπέθεσα, ἐπειδὴ τῆς
αὐτῆς ἐνόμιζον λόγον τινὰ ταύτης, μαι-
δίμαξ ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον· καὶ ὅμως πό-
σον ἀπειχον τῆς εὐτυχίας! Μ' ὅλην τὴν
εἰς ἐμὲ ἐνυπάρχουσαν δυσπιστίαν ὡς πρὸς
τὸ εὐλικρινὲς τοῦ αἰσθημάτων τῶν γυναι-
κῶν, ὑπερ ἀληθῶς εἰς μόνον τὸ συμφέρον
περιορίζεται, καὶ μ' ὅλας τὰς διηνεκεῖς
προσπαθείας μου πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ ἐ-
σωτερικοῦ, τῆς ληθοῦς μορφῆς· τῆς ὑπ' ἐ-
μοῦ ὥραίας ὑποτιθεμένης ἐκείνης καρδίας,
καὶ τῆς ὁποίας ὑπελάμβανον ἐκυτὴν βα-
σιλέα, ἠπατώμην σκληρῶς δύο δόκιμα
ἔτη, ἅτινα ἔρρεσαν ἐν μέσῳ στεναγμῶν
καὶ δακρύων, καὶ ἐν ἀκατανόητῳ δι' ἐμὲ μέ-
χρι τότε ψυχικῇ ἀγωνίᾳ, τῆς ὁποίας ἐν
παντελεῖ ἀγνοίᾳ εὐρισκόμην, διότι ὑπέ-
θετον ἐκυτὴν τὸν εὐτυχέστερον τῶν θνη-
τῶν. Σὲ ἀγαπῶ, μοι ἔλεγον τὰ δόλια της
χεῖλη, καὶ ἐνόμιζα τὴν γῆν παράδεισον,
τοῦ ὁποίου φίλαξ ἄγγελος, καὶ τῆς εὐτυ-
χίας μου ὁδηγὸς ἦτον αὐτὴ· ἐκοιμώμην
ταύτην διανοούμενος, ταύτην ὀνειρώττων,
καὶ ἐξύπνων τ' ὄνομά της ἀντὶ προσευχῆς
ἐκφωνῶν.

Ἐνθυμοῦμαι...! Ἐπεδίωκον τὴν ἐρη-
μίαν ἵνα ἐκείνην διανοῶμαι· ἔφευγον τὴν
χαρὰν, ἐγκατέλειπον τοῦ κόσμου τὰ θέλ-
γητρα· πάντα ταῦτα μ' ἠνώχλουν, διότι
μετ' αὐτῆς δὲν τ' ἀπελάμβανον! Πόσους
ποσάκις φίλους μου, ὧν ἄλλοτε ἡ διατριβὴ
μ' ἔθελγε, παρώργισα δι' ἀποτόμου τρό-
που αὐτοὺς ἀποδιώκων, ἐλθόντας ἵνα τὴν
μελαγχολίαν ἐκείνην καὶ ἀγωνίαν μου δια-
σκεδάσωσιν. Ὅρα·ν ταύτην καὶ γράφειν
ταύτη εἶναι ἡ ἱστορία ὀλοκλήρου τῶν δύο
ἐκείνων ἀνεπιστραπτῆ ἀπολεσθέντων ἐτῶν!
Γυναίκες! ποίων κακῶν πρόξενοι εἰς τοὺς
ἀνθρώπους δὲν ἐγίνεστε; πόσοι ὑπερ ὑμῶν
τὴν ζωὴν αὐτῶν δὲν προσέφερον; θωπεύε-
τε, ἀλλ' ἢ θωπεῖα ὑμῶν τῆς ἐχίδνης θω-

πεῖαν ἐτελεῶς ὁμοιάζει! Ἀκατανόητοι
ἀληθῶς εἴσεθε!... ἐνῶ θωπεύετε, δακνετε
καὶ δάκνουσαι θωπεύετε· ἀποστρέφεσθε,
θὺν ἀγαπάτε καὶ προσποιεῖσθε ὅτι ἀγα-
πάτε, θὺν μισεῖτε! Ἐνεκα δὲ τῆς ἐν τῷ
κόσμῳ τούτῳ ἀναγκαιότητος ὑμῶν, διότι
οὐδεὶς ταύτην ν' ἀρνηθῆ δύναται, νομί-
ζετε ὅτι, ἀντὶ τῆς εὐλικρινείας καὶ ἀθωό-
τητος, δι' ἃ ἐπλάσθητε, πρέπει καὶ δύ-
νασθε νὰ μεταχειρίζεσθε τὸ ψεῦδος καὶ
τὴν πικρογίαν, ἵνα διὰ τούτων ὑπερέ-
χητε!...

Ἦμην φοιτητὴς τότε καὶ ὑπέθετον, ὅτι
τὸ ὠραιότερον μέρος τῆς ζωῆς μου ὤφει-
λον νὰ ὦσι τὰ δύο ἐκείνα ἔτη τῆς μεγά-
λης πλάνης καὶ τυφλότητός μου· ἐνθυ-
μοῦμαι, τῇ ἔργαρον—εὐτυχῆς σὺ ἂν ἀ-
ληθῶς ζῆς· δι' ἐμὲ, εὐτυχέστερος δ' ἐγὼ
ἂν ἀποθάνω δι' ἐσέ—λέξεις ἀληθοῦς καὶ
δικαίους ἔρωτος καρδίας, πρὸς μόνην τὴν
ἀλήθειαν ἐξοικειωθείσης· ἐπλανώμην ὁ τά-
λας ὅμως... παχεῖα δμίχλη τῶν ὀφθαλ-
μῶν μου ἐπεκάθητο, καὶ τὸν νοῦν μου εἶ-
χον σκεῦσαι οἱ ὄντως ὑποκριτῆρας ἄξιοι
καὶ γλυκεῖς μὲν, ἀλλὰ πλήρεις ψεύδους καὶ
προσποιήσεως λόγοι αὐτῆς· πλὴν ἡ δμίχλη
τέλος διελύθη, τὸ ἀναιδῶς ὑπ' αὐτῆς φε-
ρόμενον προσωπίον κατέπεσε, καὶ αἱ σα-
λευθεῖσαι φρόνες ἐπανῆλθον εἰς τὴν προ-
τέραν αὐτῶν κατάστασιν· τότε δὲ μόλις
κατεμέτρησα τὸ ὕψος τοῦ κρημνοῦ, εἰς θὺν
ἤμην ἔτοιμος νὰ βιβθῶ!... καθότι τόσον
εἶχον τυφλωθῆ, ὥστε τὸ ἀπότομον δὲν ἦτο
ἢ ὀμαλότης, ἣν ἔλεγον ὅτι διὰ τῆς μεγα-
λητέρας εὐκολίας ἠδυνάμην νὰ διαβῶ!
Τόσον δὲ τὸν κρημνὸν εἶχον πλησιάσει,
ὥστε παρ' ὀλίγον νὰ ὀλισθήσω ἐκ τῆς βω-
ματικῆς κινήσεως, ἣτις μετὰ τὴν ἐκ τῆς
ἐπλήξεως ἔγερσίν μου προῆλθε, διὰ τὸ θέα-
μα, ὅπερ γυμνοῖς ὀφθαλμοῖς ἐβλεπον καὶ
ἄνευ ὀπτικῆς ἀπάτης! Δι' ἄλματος ὅθεν
γιγαντιαίου ὀπισθοπόρησα καὶ ἠθέλησα νὰ
ἐπανεύρω τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας, ἣν εἶχον
ἀπολέσει· πόσας δυσκολίας ἐδοκίμασα!
διότι ἡ ἀποπλάνησίς μου δὲν ἦτο στιγμι-
αία· τότε εἶδον πόσον ἀπειχον... Τὸ τρί-
τον τότε διέτρεχον ἔτος τῶν ἐν Πανεπι-
στημῷ σπουδῶν μου, καὶ ἐν τούτοις τὸ
βλέμμα μου δὲν εἶχε πέσει παντελῶς πρὸ

πολλοῦ ἐπὶ τῶν κεκονιαμένων βιβλίων μου,
τῶν ὁποίων ἡ ἀταξία μόνη μ' ἐξέπληττε
καὶ ὅμως... δὲν πρέπει νὰ τὸ κρύψω, αἰ-
σθάνομαι καὶ σήμερον ἔτι, ὅτε μετὰ τρό-
μου σχεδὸν τὸ παρελθὸν προσβλέπω, ὅτι
ἤθελον εἶσθαι εὐτυχῆς, ἂν ἐκείνη ἦτο ἀ-
ληθῆς καὶ οὐχὶ ποτισμένη διὰ τῶν τῆς
ὑποκρισίας καὶ πικρογίας δηλητηρίων,
καθότι ἀληθῶς, ἂν ἡ εὐλικρινὴς ἀφροσύ-
σις της προστίθετο εἰς τὸ φαινόμενον ἀ-
πλοῦν καὶ ἄθωον τοῦ χαρακτῆρός της, ἤ-
θελον ἀποτελέσει σύγκραμα ἀγγελικῆς ὄν-
τως καρδίας, ἣς οὐδε θεὸς οὔτε δαίμων
ἠδύνατο νὰ μ' ἀποσπάσῃ· διότι πρὸ πολ-
λοῦ τοιαύτην γυναῖκα ὀνειρώττων τὴν δυ-
ναμένην νὰ μ' ἐξαγάγῃ τῆς ὑποτιθεμένης
περὶ γυναικῶν ἀπάτης μου, ἣτις ἐξελεγ-
χθεῖσα εὐρέθη ἀλήθεια.—Ἦμην νέος πολὺ
εἰσέτι, μακρὰν τοῦ πραγματικοῦ, δὲν εἶ-
χον γευθῆ ἢ θεωρῶν μόνων, ἐξ ὧν τινὰς
τοῦλάχιστον ἐνόμιζον ἐσφαλμένας, κατὰ
τὴν κρίσιν μου, ἐν τῇ ἐφαρμογῇ· δὲν ἐγνώ-
ριζον τὰς γυναίκας ἢ ἐκ περιγραφῆς, ἣν
ἐκ ποιημάτων καὶ μυθιστοριῶν διωχέτευσα
εἰς τὸν νοῦν μου, ἐκ περιγραφῆς μερολη-
πτικῆς ὑπ' ἐμοῦ ὑποτιθεμένης, ἀποκνή-
ματος τῆς φαντασίας ἢ τῶν πραγμάτων.
Ἐπλησίασα ταύτας, καὶ... Θεέ μου! δὲν
εἶδον ἢ ὅτι αἱ περὶ γυναικῶν αὐταὶ περι-
γραφαὶ ἦσαν μετριώτεραι τοῦ δέοντος...
Πολλάκις ἡ νεανικὴ φαντασία μου ἐπλατ-
τεν ἐρωμένην, ἣν ἐνόμισα τέλος ὅτι εὔρον,
εὐχαριστομένην εἰς ὅτι εὐχαριστούμην,
τὴν εὐτυχίαν της ἐν τῇ εὐτυχίᾳ μου συγ-
κεντροῦσαν, καὶ τὸν κόσμον ὅλον ὑπ' ἐμοῦ
ἀπαρτιζόμενον θεωροῦσαν· δὲν ὑπέθετον
τὸν ἔρωτα ἢ ὡς ἐντελῆ ὁμοιότητα αἰσθη-
μάτων, διαθέσεων καὶ χαρακτῆρων δύο
καρδιῶν, καθ' ὅλα ἐν γένει ταυτιζομένων,
καὶ μὴ ἀπαρσεκομένης τῆς μίας εἰς τὸ ὑπὸ
τῆς ἄλλης πραττόμενον διὰ τὴν συνταύ-
τισιν ταύτην τῶν αἰσθημάτων... Εὔρον
ἀληθῶς! καὶ, ἂν ἀφαιρέσητε τὴν ὑποκρι-
σίαν, ἣτις προηγέτο πάσης πράξεως, λό-
γου καὶ κινήματος αὐτῆς, ἠθέλατε μὲ ἴδει
εὐτυχοῦντα... καὶ ὅμως, τὸ γλυκὺ ἐκεῖνο
ὄνειρον, τὸ ὑπὸ τῆς φαντασίας μου τοσοῦ-
τον λαμπρὸν ποιηθὲν, διελύθη ὡς ἰστός ἀ-
ράχνης... ἠπατώμην ὁ δειλαῖος... Ἀλλὰ

πρὸς τί ἀληθῶς αἱ μεμφιμοῖραι; ἀπάτη ἢ πλάνη καὶ ἀνθρώπος τόσον συνδεδεμένα ἢ μαλλον ἐν ὅλον ἀποτελοῦντα, ὡς ὅταν καὶ ἀλήθεια, ὡς ὅταν γυναῖκες καὶ ὑποκρισίαι δια τὸ ἐαυτῶν συμφέρον! Ἐπὶ τέλους εὐχρηστημένος ὡς ἡμεῖς, διότι, διαφυγῶν τὸν πρὸ τῶν ποδῶν μου ἀνοιχθέντα κρημνὸν καὶ νικητὴς ἐξελθὼν τῆς πάλης ἐκείνης, ἀνεγνώρισα καὶ ἐπανεύρον τὴν ἀλήθειαν, ἣν οὐχὶ οἱ ὀλίγον καιρὸν ἐγκατέλειψα.

II

Τρία προῆλθον ἔτι ἀπὸ τῆς ἐπιτυχίας ἐκείνης τοῦ βίου μου, τῆς τοσοῦτον καὶ ἐπιτυχίας περὶ γυναικῶν ἐγκαταλιπούσης με, ἐπὶ πόλιν καὶ λύπης, ἵνα τὴν τῆς καρδίας μου γαλήνην ἀνέρωσιν καὶ ἀνεύρῃ μεν αὐτῇ ἐπὶ τέλους, ἀλλ' ἀποῦ ἐπιπλοῦν καιρὸν ἐπιτυχίας κατὰ κίσηματος ἐκείνου τῆς καρδίας μου τοῦ τοσοῦτον παραφόρου καὶ ἀκατάστου. Ἡ γυναικῶν τῶν ἐκείνων, ὥστε καὶ τὰ μακρῶν ὅτι με ἠπάτα, εἶχον συμπάθειαν ἀνεξήγητον καὶ δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐνοήσω πῶς ἦτο δυνατὸν εἰς ἐμὲ ἔνευ τῆς νὰ ζήσω ὅταν τὴν ὑποκρισίαν αὐτῆς καὶ ἀπάτην ἐνόησα, ἐγενόμην ἀπραγμάτευτος καὶ ἀρῶνος, ὡς δὲ πρὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ κεραιὸν πίπτοντα βλέπων, εἶχον ἀπολέσει τὸ λογικὸν τότε, αὐτοχειρίαν διανοούμενος, καὶ ὅμως . . . ἤδη εἶμαι τόσον ὑγιής, ὡς οὐδέποτε, τόσον εὐτυχής ὡς οὐδεὶς ἴσως. Ὅταν τὴν ἀπάτην αὐτῆς ἐμαθον, ἐνόμισα ἐαυτὸν μόνον, ἔρημον εἰς τὸν κόσμον, μὴ ἔχοντα πρὸς τίνα τὴν καρδίαν νὰ ἀνοίξω ἠσθάνθη ἐν τῇ καρδίᾳ κενὸν τόσον μέγα, ὡς ἐνόμιζον ὡς ἀδύνατον νὰ πληρωθῇ, καὶ ὅμως ἤδη εἶναι πεπληρωμένον ὑπὸ τοῦ αἰσθημάτος τῆς φιλίας· ἐστεῖρευσεν ἡ πηγή τῶν αἰσθημάτων τοῦ ἔρωτος καὶ πηγή νέων αἰσθημάτων ἀθωοτέρων καὶ ὑγιειντέρων, μὴ ἐπὶ τοσοῦτον ἐπιδεχομένων τὸν ὄλον τῶν γυναικῶν, ἠνοίχθη ἐν τῇ καρδίᾳ μου.

Κατ' ἀρχὰς δὲν εἶχον πρὸς τίνα νὰ εἶ-

πω καὶ ἐξομολογηθῶ τὴν τὰ στήθη μου καταβιβάζουσαν φλόγα. Τὴν δὲ διωχέ- τευσιν τῆς τῶν αἰσθημάτων καὶ διανοημάτων μου πάντοτε μεν ἔκρινα ἀναγκάειαν, πολλῶν δὲ μαλλον κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν, καθ' ἣν καιρίαν πληγὴν εἰς τὴν καρδίαν ὑπέστην· οὕτω ἀφ' οὗ τὴν κόσμον ἠσθάνθη, δὲν ἐνόησα τὸν ἄνθρωπον ἄλλως ἢ μεθ' ἑνὸς ἄλλου συνδεδεμένον διὰ δεσμῶν ἰερωτέρων καὶ αὐτῆς τῆς συγγενείας· ὅταν δὲ τὴν θέσιν αὐτῆν γυνὴ δὲν εὗρεθῆ ἄξιαν νὰ καταλάβῃ παρ' αὐτῶ, ἀνάγκη ἀπραγμάτευτος παρίσταται νὰ προσφύγῃ εἰς πρόσωπον τοῦ φίλου αὐτοῦ, ὡς, δεχόμενον τὰς ἐξομολογήσεις τοῦ φίλου του, νὰ ἐναποθέτῃ ὡς ἐν ἀποθήκῃ ἐν τῇ καρδίᾳ του τὰς ἐξομολογήσεις ἐξ ἀνάγκης φίλου, πρὸς ἃν ἐξομολογούμενος ν' ἀνκουρισθῶ. Ἀλλὰ τότε ὁ ἔρωτος εἶχε πρὸ πολλοῦ τὴν φιλίαν ἀπολύσει· δὲν εἶχον πλέον ἢ γνωρίσας (τοῦλάχιστον αὐτῶν ὑπέσταν), οὕτω καὶ ὁ ἐπισταθαιότερος τῶν φίλων μου εἶ καὶ τοῦ ἔρωτος αὐτοῦ δικαίως κατ' ἐμοῦ ἐψυχράνηται, ἀφ' οὗ μάτην καὶ προφορικῶς καὶ δι' ἐπιστολῶν προσεπάθησε νὰ μ' ἐπικρατήσῃ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας (*).

Δὲν εἶχον λοιπὸν φίλον· νὰ συνδέσω νέαν φιλίαν; πῶς ἴσως ὁ δόσολον μοι ἐφαίνετο· δὲν ἤμην εἰς κατάστασιν οὔτε κεν νὰ περιποιηθῶ τίνα, ἵνα, γρηγορῶς τινὸς εὐρεθέντος συμπαιθεῖς πρὸς ἐμὲ, καταστήσω αὐτὸν φίλον μου· ἀπ' ἐναντίας ἡ καρδία μου πλήρης πληγῶν ἠσθάνετο τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπουλώσεως αὐτῶν· εἶχον ἀνάγκην ἀλλοθίου, ὅστις μόνος του κατανοήσας τὴν θέσιν μου ἐκείνην νὰ με πλησιάσῃ, καὶ, ἐπιχεῖων βάλσαμον ἐπὶ τῶν ἠνεωγμένων πληγῶν τῆς καρδίας μου, νὰ ἐπουλώσῃ καὶ θεραπεύσῃ αὐτάς.

Εἶχον ὅθεν ἀνάγκην φιλίας· διότι ἡ καρδία μου ἄνευ αἰσθημάτων τινος, ἂν ὅχι ἴσου, ὁμοίου τοῦλάχιστον εἶχεν ἀπόλυτον

(* Μίαν τῶν ἐπιστολῶν τούτων προσεσχῶς ἴσω δημοσιεύσωμεν, διότι τὰ ἐναῦθα περιγραφόμενα οὐδὲ κατὰ καιρίαν εἰς τὴν φαντασίαν ἡμῶν ἀνήκουσιν· εἰσὶν ἀληθεῖς ἀναμνήσεις.

ἀνάγκην, πάντοτε μὲν, ὡς τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῆς παιδικῆς μου αὐτῆς ἡλικίας ἐνόησα, πολὺ περισσότερον ὡς τότε ἐπιχεῖων ἀπὸ τοῦ αἰσθημάτος τοῦ ἔρωτος εὐκόλως εἰς τὸ τῆς φιλίας ἠδύνατο νὰ μεταπέσει, ἀπὸ ἐνὸς αἰσθημάτος, ὡς αἱ γυναῖκες ἐνεπαιζῶν, ὡς ἐξουτέλειαν, ἠδύνατο νὰ μεταβῆ εἰς αἰσθημα παραμυθεῖς ἐκείνην.

Δὲν ἐζήτουν δὲ τὸν φίλον ἐγὼ, οὔτε ταῦτα πάντα ἠδυνάμην νὰ ἐνοήσω τότε, καταλιημέσις ὑπὸ τῆς ἀπελπισίας· ἀλλ' ἤδη, ἐλευθέρως τῆς μακίας ἐκείνης, ἐρημνῶ τὰ αἰσθηματά μου ἐκείνα, ἀναμιμνησκόμενος τὰ παρελθόντα.

Δὲν ἐζήτουν λοιπὸν ἐγὼ τὸν φίλον, ἐκείνος ἔπειτα νὰ με ζήτησῃ, ἐκείνος νὰ με πλησιάσῃ, ἐκείνος νὰ με θεραπεύσῃ, ἐκείνος τέλος νὰ με σώσῃ. Ἀλλὰ τὸ ἔργον του ἦτον εὐχερὲς; ἔρωτῶ ἤδη ἐμαυτὸν. Ὅχι. Ἐπρεπε νὰ ἔχη αὐτὸν ἐκείνον τὴν ἰδίαν ὑπομονὴν ν' ἀκούῃ τὰς ἰεραιάδας τῆς ἐκπορθηθείσης ἰερουσαλήμου, καὶ συνάμα ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ μ' ἀνοίγῃ τοῦς ὀφθαλμοῦς καὶ δεκνὸς μοι τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας.

Ἐπὶ τέλους εὗρεθῆ ἐκείνος, καὶ εἰς ἐκείνον ὀφείλω τὴν σωτηρίαν μου, διότι εἶχον, ἐνθυμούμαι ἤδη, τὴν ὑπομονὴν ν' ἀκούῃ τὰ αἰώνια κηρύγματα μου, ὡς οὐ ταῦτα ἐξάντηθησαν· τὴν δ' ἐξάντησιν ταύτην μὴ νομίσητε ταχέως γενομένην, ἀλλ' ὡς δὲ ἴσως ἐγένετο· τότε ἤρξατο διὰ τρόπου λίαν ποικίλου νὰ με ποδηγετῇ πρὸς τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν, καὶ νὰ με διδάσκῃ ὅτι οὔτε ἐκ τῶν πρώτων οὔτε ἐκ τῶν τελευταίων εἶμαι ὁ ὑπὸ τῶν γυναικῶν ἀπληθεῖς, καὶ ὅτι ἡ καρδία ὑποβαλλομένη εἰς τὰς τοῦ λογικοῦ κρίσεις οὐδέποτε ἀδικεῖται· ἐνθυμούμαι μ' ἔλεγεν.— Ἀφες τὰς ὀνειροπολήσεις καὶ τὸ παρελθόν σου, προσκολλήθητι· εἰς τὴν πραγματικότητά καὶ τὸ μέλλον σου—οὕτω δὲ ὁμιλῶν μοι κατάρθων νὰ μοι ἐμπνέῃ τὸ ὑψηλὸν ἐκεῖνο αἰσθημα τῆς φιλίας, ὡς οἱ ποιηταί με, ὡς σπάνιον γνωρίσαντες, ἐθεοποίησαν καὶ ἐξύμνησαν τόσον. Ἐνθυμούμαι καί! Ἡσθάνομην ὅτι ἤμην εἰς ἄκραν συμφωνίαν πρὸς αὐτὸν μετ' εὐνοίας καὶ ἀγάπης περὶ πάν-

των τῶν θεῶν καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων (Cic. c. VI. § 20 Laelius), καὶ δὲν ἤργησα νὰ ἐνοήσω καὶ νὰ θεωρῶ τὸ γεννόμενον τοῦτο αἰσθημα, προτιμότερον παντὸς ἁγαθοῦ, ἐξαιρουμένης τῆς σοφίας· διότι πάντα τὰ ἄλλα ἁγαθὰ εἰσὶν ἀσταθῆ καὶ πτόσημα, κείμενα οὐχὶ τόσον ἐν ταῖς ἡμετέραις βουλαῖς, ὡς ἐν τῷ λογιστῶφ τῆς τύχης, μόνη δὲ ἡ ἀρετὴ σταθερὰ, καρπὸς τῆς ὑπείας ἐστὶν ἡ φιλία (αὐτόθι). Δὲν ἠδυνάμην ὅθεν, ἐνώπιον τῆς τοιαύτης ἀγαθότητος τοῦ νέου ἐκείνου, τοῦ τοσοῦτον ὀρθῶς παρανοοῦντός με, νὰ κλείσω τὴν κενὴν καρδίαν μου, τὴν πληρώτως ἀνάγκην ἔχουσαν ὡς μ' ἐπλησίαζε καὶ μ' ὀμίλει, τοσοῦτον προσήγγιζε τὴν καρδίαν μου, καὶ ἀληθῶς μετ' ὀλίγον χρόνον ἤρχισα νὰ θεωρῶ τὴν φιλίαν ἀνωτέραν καὶ τῆς συγγενείας αὐτῆς, διότι τοῦς μεν συγγενεῖς ἐπιβάλλει ἡ φύσις, τοῦς φίλους ὁμοίως οὐχὶ, ὡς ἐκλεγμένους ὑφ' ἡμῶν αὐτῶν (αὐτ. § 19).

Τὸ πλεῖστον τοῦ βίου μετ' αὐτοῦ ἤρχισα νὰ διήγω· ἐπιρριπτόντων συγχρῶς μετ' αὐτοῦ, καὶ τοσοῦτον πρὸς ἀλλήλους συνεφωνοῦμεν, ὥστε κατῆντα σχεδὸν ἐπαχθῆς ἡ χωρίζουσα καὶ στεροῦσα ἡμᾶς νῦν τῆς διαχύσεως ἐκείνης τῶν εὐκρινῶν αἰσθημάτων, ἅτινα πιστεύω εἶναι αἰώνια καὶ ἀνεξάλειπτα δι' ἀμφοτέρους. Ἀναντιρρήτως, οἱ φιλόσοφοι τὴν φιλίαν μεταξὺ τῶν ἀγαθῶν γενομένην, εἶπον, οὐδεὶς δ' ἀγαθὸς, εἰμὴ σοφὸς ἐσοῖτο, ἔλεγον (Cic. Laelius Cap. V § 18)· ἀλλὰ τὴν ῥῆσιν τῶν ταύτων, θαρρόντως, δύναμαι νὰ εἶπω, ὅτι διαψεύδει ἡ ἰσραὴ ἡμῶν φιλία, διότι πῶρρῶ μὲν, πῶρρῶτάτω τῆς σοφίας ἐσμέν, οὐχὶ δὲ καὶ τῆς ἀγαθότητος, ἣν ὡς τὸ μόνον πλεονέκτημα ἡμῶν θεωροῦμεν. Ὅλοκληρούς ὡρας διηρχόμεθα συνομιλοῦντες, χωρὶς παντελῶς νὰ αἰσθανώμεθα τὴν παρέλευσιν τοῦ χρόνου· ἐνθὺ δὲ πρὶν διανοοῦμεν ὅτι δὲν δύναμαι πλέον νὰ ζήσω, ἤρχισα νὰ θεωρῶ τὴν τοιαύτην ζωὴν γλυκείαν τόσον ὡς οὐδ' ἐφάνταζόμεν ποτὲ τὸν ἔρωτα· τοιαύτη συμφωνία θελήσων, σπουδῶν, ἰδεῶν ὑπῆρχε, εἰς ὅσον καὶ ἡ ἰσχὺς τῆς φιλίας συνίσταται! (αὐτ. § 15). Τότε ἤρχισα πλέον νὰ ἐξετάζω καὶ πα-

ραββάλλω πρὸς ἄλληλα μὲ ψυχρὸν αἷμα τὰ δύο ταῦτα αἰσθημάτων, τὸν ἔρωτα καὶ τὴν φιλίαν· ἐκεῖνο μὲν μὲ καθίστα παράφορον, ἄνευ νοδῶν, τοῦτο δὲ μ' ἀπέδιδε τὸ λογικὸν, ὅπερ ἐκεῖνο μ' ἐστέρει, καὶ μὲ κατῆντα ἡσυχον καὶ ἀγαθὸν πρὸς πάντα· ἐκεῖνο μὲν ἐξεμεταλλεύθησαν αἱ γυναῖκες, τοῦτο δὲ μ' ἀνύψωσεν εἰς τὴν θείαν ἐκείνην περιωπὴν, εἰς ἣν μόνοι οἱ τοῦτο γνωρίζαντες φθάνουσι· δὲν ἐπεθύμουν τι, εἶχον ἔντελως θεραπευθῆ!

Ἐνθυμούμενος ἤδη τὴν ἀγωνίαν ἐκείνην καὶ παραβάλλον πρὸς τὴν νῦν τῆς καρδίας μου γαλήνην, φωνάζω δι' ὅλης τῆς δυνάμεως τῶν πνευμόνων μου.— Ἄνθρωποι! προσέξατε! Μὴ παραδώσητε εὐκόλως τὴν καρδίαν σας εἰς γυναῖκα! ἐκείνη θέλει διαφθεῖρει τὴν ἀθωότητα καὶ εὐλιχρίαν αὐτῆς, μεταβάλλουσα ταύτην εἰς κλίβανον, ὅστις δυσκόλως δύναται νὰ σβύσῃ! Θὰ καίῃ, θὰ καίῃ, ἕως ὅτου σας πυρπολήσῃ! Ἀπ' ἐναντίας ἐγγχειρίσατε ταύτην πρὸς τὸν ἄνδρα, μεθ' οὗ συμβιβάζεσθε, μεθ' οὗ συναναστρέφεσθε· σπανίως θέλει καταχρασθῆ τῆς παρακαταθήκης σας! Νέσι! Κεντήσατε τὴν πρὸς τὴν φιλίαν τάσιν τῆς καρδίας σας, καὶ ἀνοίξατε τὴν πηγὴν αὐτῆς πρὸς τὸ αἰσθημα τοῦτο! ἀγαπήσατε! ποιήσατε φίλον καὶ θέλει σας χρησιμεύσει! Ἐγὼ δὲν εἶχον, ἢ μάλλον εἶχον καὶ τὸν ἀπεδίωξα διὰ τὴν γυναῖκα! δὲν ἐδυνάμην νὰ εὐρω κατόπιν, ὅτε τοσαύτην τοῦτο εἶχον ἀνάγκην, ἀλλ' εὐτυχῶς μὲ εὐρε καὶ μὲ συνεπάθησεν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε δὲν ἠδυνήθην ἢ νὰ τὸν ἀγαπήσω μεθ' ὅλης τῆς δυνάμεως τῆς καρδίας μου! Ἐκτοτε εὐτυχῶ μετ' αὐτοῦ συνέζησα δύο ὅλα ἔτη, χωρὶς οὐδὲν νὰ μᾶς χωρίζῃ. Ἡμῖν εὐτυχῆς! Εἶμαι εὐτυχῆς, ἴσως ὅσον οὐδέεις! Τὴν δ' εὐτυχίαν μου ταύτην θεωρήσατε ὡς ἀμοιβὴν τῶν δεινοπαθημάτων ἐκείνων, εἰς ἃ ὑπεβλήθην, τίς οἶδε, ἕνεκα τίνος παραπτώματος· δίκαιον ἐπομένως ἦτο, ἀφοῦ ἐπὶ τοσοῦτον ὑπέφερα, νὰ ἴδω καὶ ἀκτινά τινα εὐτυχίας!... Τοιοῦτος ἐπλάσθη ὁ ἄνθρωπος, οὕτως ἡ θεία πρόνοια τὰ κατ' αὐτὸν ὥρισε!

Ἦδη ἐκ τοῦ μικροῦ ἐκείνου ἐπεισοδίου τοῦ βίου μου δὲν μοὶ ἔμεινεν οὐδὲν ἄλλο

ἢ ἡ φιλία! Τὸ πικρὸν παρελθὸν ἐξηλείφθη ὑπὸ τῶν φωτιῶν ἀκτίνων τῆς φιλίας, καὶ σκότος βαθὺ ἐπίκειται τοῦτο! Ἐλάττωσεν αὐτὸ μακρὰν ἐμοῦ, εὐχόμενος μὴ τις τῶν θνητῶν περιπέσῃ εἰς τὰς θλιβεράς περιπετείας τοῦ παρελθόντος μου! Χαίρε, Παρελθόν! Ἐλθὲ, Μέλλον! Σὲ ἀναμένω!...

ΘΑΛΗΣ.

ΠΕΡΙ ΑΛΛΗΓΟΡΙΑΣ.

Α'.

Ἡ ἀλληγορία εἶναι διάλεκτος πρωτογέννητος· διότι ὁ ἄνθρωπος κατ' ἀρχὰς παρατηρήσας τὰ περίξ αὐτοῦ ἀντικείμενα, ἠναγκάσθη νὰ εὐρη λέξεις ἵνα τὰ ἐκφράσῃ· ἔπειτα δὲ, μὴ ἔχων τὰς ἀπαιτούμενας λέξεις ὅπως ἐκφράσῃ ὅλας αὐτοῦ τὰς ἐννοίας, κατέφυγεν εἰς τὰ ὀνόματα τῶν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του ἀντικειμένων. Οὕτω λοιπὸν ἡ πρώτη ὁμιλία ὑπῆρξε μεταφορικὴ, ἀλληγορικὴ, διότι ὁ ἄνθρωπος, χωρὶς νὰ κρίνῃ, ἐξεστόμεναι, ὅπερ ἠσθάνετο. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ποίησις ἐκφράζει τὸ αἰσθημα καὶ οὐχὶ τὰς ἀνάγκας, ἔπεται ὅτι αὕτη ὑπῆρξε πρὸ τοῦ πεζοῦ λόγου, ὅπως ὑποστηρίζει τὸ τοιοῦτον καὶ ὁ Rousseau, ἀποδεικνύων ὅτι τὴν πρώτην ἀνθρωπίνην φωνὴν ἐξέβηκε τὸ πάθος, οὐχὶ δ' ἡ ἀνάγκη.

Ἡ ἀλληγορία εἶναι παγκόσμιος ἔκφρασις καὶ δι' αὐτῆς κατώρθωσεν ὁ ἄνθρωπος νὰ φθάσῃ εἰς ἀνώτερον βαθμὸν διανοητικῆς ἀναπτύξεως. Καθιστᾷ πολλάκις αἰσθητὸν καὶ εὐνόητον πᾶν ὅ,τι ὁ πεζὸς λόγος δὲν δύναται νὰ ἐκφράσῃ, ἢ πᾶν ὅ,τι χρῆζει μακροῦ λόγου διὰ νὰ ἐκφρασθῇ. Ἐκφραστικωτάτη τῶν ἐστιν εἶναι ἡ σιωπηλὴ ἀλληγορία, ἡ ἐμπράκτως διαδηλουμένη. Ὁ Ἐρασμὸς βουλοῦς θραύων τὰς κεφαλὰς τῶν ἀγαλμάτων, ὁ Ἀλέξανδρος θέτων τὴν σφραγίδα του ἐπὶ τοῦ στόματος τοῦ πιστοῦ του μυστικοφύλακος, ὁ Λιογένης περιπατῶν πρὸ τοῦ Ζήνωνος, δὲν ὁμιλοῦν κάλλιον καὶ ἐντονώτερον, ἢ ἐὰν

λέξεις πολλὰς μετεχειρίζοντο; Ὁ Δαρεῖος περιπλεχθεὶς εἰς τὴν Σκυθίαν μετὰ τοῦ στρατοῦ του, λαμβάνει ἐκ μέρους τοῦ βασιλέως τῶν Σκυθῶν βάτραχον, μῦν, πετῆν καὶ βέλη πάντα· ἠγνόησε τὰ τρομερὰ ταῦτα σύμβολα καὶ ἐν τάχει ἐπέστρεψεν εἰς τὰ ἴδια. Ὁ Λευίτης τοῦ Ἑβραϊμοῦ, θελήσας νὰ ἐκδικηθῆ τὸν θάνατον τῆς συζύγου του, διεμέλισεν αὐτὴν εἰς δώδεκα καὶ τὰ μέλη τῆς ἐπεμψεν πρὸς τὸν λαὸν τοῦ Ἰσραὴλ· πάντες ὀπλίζονται καὶ ὁ λαὸς τοῦ Βενιαμὴν καταστρέφεται. Ὁ τρόπος δι' οὗ ὁ ῥήτωρ Ἰπερίδης ἠθώωσε τὴν ἐταίραν Φρόνην, χωρὶς οὔτε λέξιν νὰ εἴπῃ ὑπὲρ αὐτῆς, ὡς ἀναφέρει ὁ Ἀθηναῖος, εἶναι ἄφρωνος εὐγλωττία. Ταῦτα μὲν προκειμένου περὶ μεγάλων πράξεων, καθ' ἃς δὲν εἶναι ἀνάγκη οὔτε νὰ συγκινήσωμέν τινα, οὔτε πάθος τι νὰ ἐξάψωμεν ἄμα τοιαύτη ἀνάγκη παρουσιασθῇ, ὁ λόγος ἔχει μεγάλην ἰσχὺν, διότι ἂν ἴδωμεν ἄνθρωπον μὲ τὴν ὑλίπιν ἐπὶ τοῦ προσώπου ἐξωγραφισμένην, συγκινοῦμεθα μὲν, ἀλλ' οὐδέποτε μέχρι δακρύων· ἂν ὅμως ἀκούσωμεν αὐτὸν ὁμιλοῦντα, διηγούμενον τὰ πάθη του, τότε κλαίμεν. Οἱ πρῶτοι ἄρα ἄνθρωποι ἐξαπτόμενοι, ἢ πάσχοντες ἐξέφερον τοὺς πρώτους λόγους, μεταφορικούς ὄλους, διότι ἐδανείσθησαν αὐτοὺς ἐκ τῶν περιστοιχούντων ἀντικειμένων.

Ἐκαστος λαὸς, κατὰ συνέπειαν, ἔπλασεν ἰδιαιτέρα σημεῖα, δι' ὧν ἐξεδήλου τὰς μικρὰς του ἰδέας· οἱ δὲ καλλίτεροι μεταξὺ τοῦ λαοῦ, οἱ σοφοὶ του, ἄς εἴπωμεν, ἠναγκάζοντο νὰ μετεχειρίζωνται πάντοτε τὴν ἀλληγορίαν, διὰ νὰ γίνωνται εὐκατάληπτοι τοὺς πᾶσι. Τὰ φαινόμενα λοιπὸν ἡμῖν σκοτεινὰ τῆς ἀρχαιότητος, ποιήματα πρὸ πάντων, ἦσαν καθαρῶτα διὰ τὸν λαὸν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὅμως ἡ ἀλληγορία ἔχασε τὴν πρώτην αὐτῆς σημασίαν· ἡ ἀλληγορία κατέστη γλῶσσα μυστηριώδης, ἐν Αἰγύπτῳ πρὸ πάντων, ἀπρόσιτος εἰς τοὺς ἀπλοῦς, προσιτὴ δὲ μόνον εἰς τοὺς ἱερεῖς, εἰς τοὺς μυσταγωγούς τῆς θείας ἀληθείας, οἵτινες διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ ἐκάλυπτον μὲ μυστηριώδεις σκότους τὸ φῶς τῆς ἀληθείας. Εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰσῆχθη ἡ γλῶσ-

σα αὕτη παρὰ Πυθαγόρα καὶ ἄλλων ἐλλήνων σολοσόφων, πλὴν καὶ παρ' αὐτοῖς διετηρεῖτο μυστικὴ καὶ ἀδιακόνιωτος· διὰ πάντας τοὺς λοιποὺς ἐφηρμοσθη ἐπὶ τῶν τερπνῶν καὶ πολυπληθῶν μῦθων, οἵτινες πλήρεις εὐκόλου ἀλληγορίας, παρὰ πάντων ἠγνοοῦντο. Ἄλλοτε, παραδείγματος χάριν, ἡ φρόνησις, ἡ δύναμις, τὸ κάλλος, τὸ ἠλιακὸν φῶς παριστῶντο δι' ὄντων ἀλληγορικῶν, ἐνῶ ἡ μυθολογία παρέστῃσε ταῦτα διὰ τῆς Ἀθήνας, τοῦ Ἀρεως, τῆς Ἀφροδίτης, τοῦ Ἀπόλλωνος, παραπλησίον μάλλον τῇ ἀνθρωπίνῃ μορφῇ, καθότι ἄλλως ὀλίγοις θὰ τὰ ἠγνοοῦν.

Πολλοὶ σπουδαῖοι ἄνδρες κατέγιναν εἰς τὴν ἐξήγησιν τῶν μυθολογικῶν ἀλληγοριῶν· βλέπομεν δὲ ἐκ τῶν διαφόρων αὐτῶν ἐκθέσεων ὅτι ἡ ἀρχικὴ ἀλληγορία κατέστη μετὰ ταῦτα μυστήριον, ὕστερον πρόδος διανοητικὴ καὶ, τέλος, παρακμὴ θρησκείας. Ταῦτα ἀμυδρῶς περὶ τοῦ σταδίου ἐν γένει τῆς ἀλληγορίας μέχρι τῆς καταστάσεως, εἰς ἣν σήμερον εὐρίσκομεν αὐτήν. Ἐλθόμεν ἤδη εἰς τὴν κυρίως αὐτῆς σημασίαν καὶ τὰ προσόντα.

Οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι διὰ τῆς λέξεως ἀλληγορία ὑποθέττουσι τρόπον, δι' οὗ δεικνύων τις ἀντικείμενόν τι, υποθέττει ἄλλο σχετικόν. Οἱ σημερινοὶ ἡμῶν ῥήτορες καὶ ποιηταὶ ἀλληγορίαν ὀνομάζουσι τὴν διακριτὴν μεταφορὰν· ὁ μὲν συγγραφεὺς ἀλληγορίας ὀφείλει νὰ ἐνδύσῃ μὲ ζῶντα σχήματα ἰδέας ἀφηρημένας, ἢ αἰσθηματικά, ὁ δ' ἀναγνώστης προσπαθεῖ νὰ ανακαλύψῃ τὴν ὑποκεκρυμμένην ἔννοιαν. Τὸ κύριον προτέρημα τῆς ἀλληγορίας εἶναι ὀρθότης περὶ τὴν παρομοίωσιν καὶ σαφηνεία τις ὑποδεικνύουσα τὴν ἀλήθειαν ὑπὸ λεπτὸν κάλυμμα.

Πρέπει νὰ μετεχειριζόμεθα τὰς παρομοιώσεις, τὰς ἀλληγορίας, τὰς μεταφορὰς ἐπιτηδεῖως, ἐξάγοντες αὐτὰς ἀπὸ ἰδέας καθαρὰς ἤδη ἐν τῷ πνεύματι ἡμῶν, κατενοημένας, κεραινευμένας, οὕτως εἰπεῖν ὥστε, μετὰ τὴν κατανόησιν τῆς λογικότητος τῶν σχέσεων, νὰ υποθέττωμεν ὅτι βλέπομεν τὸ πρᾶγμα αὐτὸ, ὅπερ μέλομεν ν' ἀπεικονίσωμεν. Τότε μόνον ἡ

της, τῆς ἀνδρικής καὶ τῆς γερωνικῆς ηλικίας. Σφοδρὶ τινες διασφορίζονται σιμωπίζονται τὴν Ἰταλίαν ἀπὸ τῆν ἄλλαν, διότι ἐννοεῖ τὴν αὐτὴν τῆς Ῥώμης, ἣτις, ἔτι ὑποδουλοῦσα πᾶσαν τὴν Ἰταλίαν, γίνεταί ἡλληλοδικαίως πᾶσι, λέοντα καὶ λύκωντα. Ὑποπέτουνται ὅτι ἡ Βενατρία εἶναι ἀλληγορία τῆς θρησκείας· ἂν τὸ τοιοῦτον ἐχῆται ἀληθείας, οὐδαί, ποιητῆς ἐπεδείξατο πλαστικὴ τέχνην κρείττονα, διότι ἡ Βενατρία ἀγαπήσασα τὸν Δάντην ἐπὶ γῆς, τὸν ἀγαπᾷ καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ συχὰ ἀπὸ τῶν θεωμάτων τῶν οὐρανίων δωμάτων τῆς σφαιρῶν τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς γῆς, πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ Δάντη. Τὸν βλέπει πλατύνον ἐν τῷ μέσῳ αἰῶνι εἰς τὴν μεγάλην ἔρημον τοῦ κενοῦ· τρέχει πρὸς τὸν Βιργίλιον καὶ λέγει αὐτῷ:

« ὦ ψυχὴ ευχαίης τῆς Μαντοίας, σὺ, οὐτὸς ἢ φάσμα ζῆ ἀκόμα ἐν τῷ κόσμῳ καὶ θά ζῆσαι αἰώνως· ὁ φίλος μου εὐρίσκειται πεπλανημένος εἰς ἔρημον πεδιάδα, ὅπου ὁ φόβος δύναται νὰ ἴν ἀπολέσῃ φοβούμαι μὴ ἀπολέσῃ ἡ ἡ, φοβούμαι μὴ ἀγαπέσεια ἄρα τὸν οὐρανὸν διὰ νὰ ἔλθω εἰς βοήθειάν σου. Ὑπαγε πρὸς αὐτὸν, σε παρακαλῶ· εἰς νὰ σώσωσιν αὐτὸν ἡ γλυκύτης ποιητῆ καὶ ἡ βοήθεια θείας τέχνης καὶ οὐτο σε παραγορήθῃ. Εἶμαι ἡ Βενατρία· ἐγὼ μέλλω ἐν τῇ ἔργου ἐκ μέρους, ὅπου ὁ μέλλω ἐν τῇ ὀλίγου πάλιν νὰ ἐπιστρέψω. Ὁ ἔρωσ με στέλλει, εἶνεκα τοῦ ἔρωτος δουλῶ ».

Ἴδου ὑπερήφανος ἀλληγορία τῆς θρησκείας, τῆς τῶ οὐράνια τοῖς ἀνθρώποις συνουσίας, τῆς ἀκωνότου πηγῆς εὐσπλαχνίας πρὸς τὰ ἀνθρώπινα δεινά, — καὶ τῆς ποιήσεως, ἣτις ἐξ οὐρανοῦ ἐρχομένη σώζει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῆς πλάνης καὶ τὸν ἐπαναφέρει εἰς τὴν ἀρετὴν, διὰ τῶν ἐρωτικῶν ἀναμνήσεων.

Ὁ Τάσσοσ, ὡς ποιητῆς πλήρης φαντασίας καὶ λεπτὸς τῷ πνεύματι, λαμπρὰν ἀλληγορίαν περὶ τῶν θελόντων νὰ παύξωσι με τὸν ἔρωτα καὶ συλλαμβανόμενον ὕστερον εἰς τὰς παγίδας αὐτοῦ, μας παρέχει εἰς τὸ ἐν τῇ Ἀπελευθερωθείσῃ Ἰερουσαλήμ ἐπεισόδιον τῆς Ἀριίδης καὶ

τοῦ Ῥινδίου. Τούτου δὲν ὑπολείπεται, ὡς πρὸς τὴν λεπτότητα καὶ τὴν λογικὴν εὐρίαν ὁ Πατράρχης:

Ὁ μακάριος τοῦ Μουσῶος καὶ τοῦ Ὀμήρου, ὁ ἀνακρῆς, ὑπὸ τοῦ Διόσκου, ὁ ευχαρῆς ὑπομνηστῆς τοῦ Τάσσοσ καὶ τοῦ Δάντη, ὁ τυρὰς ποιητῆς, ὁ Μίλων βροῦθαι ἀλληγορῶν. Μα, περιστῆ τὴν ἀμωπίαν ὑπὸ τὸ πρόσχημα φράσας γυναικῆς τῆς οὐρανοῦ εἰς ὄριον καὶ κίονα περιζώνουμένης. Μα, περιστῆ τὸν θάνατον ὑπὸ τὸ σήμα μελάνης ἰσχυροῦ σακί, ἥτις τὰ ἄσσοι φοβερὰ ἀκούσιον καὶ ἐπὶ καρτῆς φέρει εἶδος τι ἀλλοκότου στέμματος. Ἄρα καὶ γιγχνώδους μεγέθους εἶναι ἡ περιγραφή γερίας, ἢ ὁ θάνατος καὶ ἡ ἀμαρτία ὑφίσταν ἐπὶ τῆς ἀδύσπου τοῦ χῆρου; καὶ ὁ τίς ἔπαι τὸ ἀνθρώπινον γένος; μέλλει νὰ διέλθῃ. — Ἡ Εὐα τοῦ Μίλωνος ὑπερτερεῖ πολὺ τῆς Ἀφροδίτης, διότι ἔχει δύο νέας χάριτας, τὴν Ἀθωότητα καὶ τὴν Σαμνότητα.

Ὁ Γερμανὸς ἡμίθεος, ὁ Γκαίτε δαιμονίαν καὶ ὑπερᾶνθρώπου φαντασίας ἀλληγορίαν παρέχει ἐν τῷ Φάουστ. Ἐκεῖ βλέπει τις τὸν σφῆν, τὸν καταναλισκόμενον εἰς ματζίους πόθους, ὅπως ἀνεῖρῃ ἐκείνου, σπερ τὸ πᾶν δεικνύει, τὸ πᾶν καὶ ἀποσιωπᾷ, ὅπως ἰδῇ φῶς· δύναμενον νὰ τὸν τυφλώσῃ, ὅπως ἐξήγησῃ λέξεις ὑποκρυπτούσας ἔχουσαν — Θεὸς, θάνατος — τὸν βλέπει ἀπυθονῆτα, ἐπικαλούμενον τὸν θάνατον, ἀναχωρίζοντα τὴν σμικρότητα του, παραδιδόμενον εἰς τὴν ἀμφιβολίαν καὶ, τέλος, μόνον ἀλήθειαν εὐρίσκοντα τὴν ἡδοκὴν τοῦ κόσμου. Ἐκεῖ βλέπει τις τὸ κακὸν πνεῦμα τὸ ὄθον εἰς κρημνοὺς καὶ αὐτὸν τὸν μαλλον ἐνάρετον, τὸ ἐγκλημα τιμωρούμενον, τὸν ἀμαρτήσαντα μὴ δυνάμενον οὔτε τὰς χεῖρας νὰ τείνῃ πρὸς οὐρανὸν, ὅπως δεθῇ τοῦ Ὑψίστου. Ἐκεῖ, τέλος, βλέπομεν τὸν θεῖον ἔρωτα, τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ γῆ, καὶ τὴν ἀποθέωσιν τοῦ πλησιάζαντος τὸν Θεὸν διὰ τῶν βαθμίδων τῆς Ἀγάπης.

Κωμικὴ ἀλληγορία εἶναι ὁ Πλοῦτος τοῦ Ἀπποτράφονος.

Ἡ Ψυχὴ τοῦ Ἀπουλίου καὶ τὰ ἔργα

τοῦ Λουκιανῶ εἶν' ἐπίσης πλήρη χάριτος καὶ σπουδαίων ἐννοιῶν.

Ἐκ τῶν ευχαρῶς μεταχειρισθέντων τῆ ἀλληγορίαν Γαλλων, ἀναφέρωμεν τὸν Rabelais καὶ Boileau. Ἡ Ἐβρική τῆ Βολταίρου ἀλληγορίας οὐδέποτε δύναται πρὸς τὰ ἄνω νὰ παραβληθῶσι παρῆνι ἄρετά. Τοιαῦτα εἶναι ἡ ἀλληγορία τῆς διανοίας μεταβαίνουσης εἰς Ῥώμην πρὸς ἐπίκλησιν βοήθειας ἐπὶ Σίξτου τοῦ ΣΤ', τοῦ ὁποῦ ὁ ἀάκτυλος ὡς μολὸς ὑπεκίνησε τὰς τρομερὰς ἐκείνας σφαιρας τῶν ἐμφυλίων πολέμων τῆς Γαλλίας ἐπὶ Κιρόλου Θ', Ἐβρῆκου Γ' καὶ Ἐβρῆκου Δ'. Ἐκεῖ λοιπὸν ἐν Ῥώμῃ ἀκάντα ἡ Διχόνοια τὴν Πολιτικὴν τῆς οὐρανοῦ ἀνάταρα διακρέουσι· καὶ αἱ δύο οὐροὶ ἐπιστρέφουσιν εἰς Παρισίους, ὅπου ἐπιστρέφουσιν φοβερὰς ταραχὰς διὰ τῆς ὑποκινήσεως τῶν οὐρανοῦ κατὰ τῆς Βουλῆς. Εἰς τὰ βῆθη τῆς κολάσεως ἡ Διχόνοια καλεῖ τὴν Δαίμονα τοῦ φανατισμοῦ τῆ βοήθειᾳ τοῦ ὁποῦ διεγέρει κατὰ τοῦ Βασιλέως Ἐβρῆκου Γ' τὸν Ἰακώβον Κλεμέντιον, ὅστις ἐπὶ τέλος δολοφονεῖ τὸν βασιλέα του.

Ἡ ἀλληγορικὴ περιγραφή τοῦ νεοῦ τοῦ ἔρωτος εἶναι προσωποποιημένη ἀπεικόνισις τοῦ παθους αὐτοῦ.

Sur les bords fortunés de l' antique
[Idalie
Lieux où finit l' Europe et commence
[l' Asie
S' élève un vieux palais respecté par
[le temps

Ἡ σκηνὴ ἐδῶ ὑποτίθεται ἐν Κύπρῳ, διότι ὁ λαὸς τῆς Κύπρου ἐθεωρήθη πᾶν ὅτε ὡς μαλλον ἐκδοτος εἰς τὸν ἔρωτα, ὅπως καὶ ἡ αὐτὴ τῆς Ῥώμης ἐθεωρήθη ὡς ἡ μαλλον πολιτικὴ αὐτὴ τῆς Εὐρώπης. Ὁ ἔρωσ τοῦ Βολταίρου δὲν εἶναι πλέον οὐδὲ τῆς Ἀφροδίτης, θεῆς τῆς μυθολογίας ἀλλὰ παθος φλογερὸν με πάσας τὰς ἀκολουθούσας αὐτὸ ἡδονὰς, πικρίας, καὶ καταστροφὰς.

Τοῦ Βολταίρου αὐτὰ τὰ ποιητικὰ ἀριστουργήματα περιποιοῦσι τῶντι μεγάλην τιμὴν εἰς τὴν γαλλικὴν φιλογορίαν.

Ἐπίσης καὶ οἱ Ἰσπανοὶ παρῆσαν ἀξιολόγους τοιαύτας· παραδειγμα λαμπρότατον

Ἄν Κισώ τῆς τοῦ Κερβάντη. Τούτου ἐν ὑπολείπεται ὁ Κερβάνης, ὁ Βιργίλιος υἱὸς τῶν Πορτογάλλων.

Νῦν δε, παύομεν τὸν λόγον λυτούμενοι ὅτι δὲν ἠδυνήθημεν ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ κἀρωμεν ἀκριβῆ ἀνάλυσιν τῶν σποράων ἀλληγορίων ἄνω παραδειγμάτων. Ἐκ τῆς τῆς ἐλλείψεως τοῦ χρόνου, καὶ ἄλλος λόγος μας ἠνάγκασε νὰ διεξέλθωμεν αὐτὰ ἐν τάχει, ὅσα καὶ πρὸς ἐνθυμήθημεν. Ὁ λόγος εἶναι ὅτι ἠελησκαμεν ἀπλῶς νὰ πραγματοποιθῶμεν περὶ Ἀλληγορίας ἐν γένει, καὶ οὐχι περὶ τῶν περιφῆμων ἀλληγορίων. Ὑποσχόμεθα ἡμῶς νὰ προσφέρωμεν πρῶτον τοῖς ἀναγνώσταις τοῦ Ἰλισσοῦ μελέτην τινὰ ἐπὶ τῶν λαμπροτέρων ἀλληγορίων ἀπὸ τῆς Ἀγίας Γραφῆς μέχρι τῆς σήμερον, ἂν εὐμενῶς, ἐννοεῖται, ὑποχθῶσι τὸ παρὸν ἔδη περὶ ἀλληγορίας ἐβρῆδιον ἡμῶν.

ΙΩ. ΚΑΜ . . .

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΛΟΓΩΝ ΕΡΩΤΩΝ.

Ἐὰν παραδεχθῆ τις ὅτι ὁ ἔρωσ εἶναι τυφλὸς, ὡς πολλοὶ τε ποιηταὶ καὶ συγγραφεῖς ὠμολόγησαν, δὲν θὰ δυσκολευθῆ νομίζω νὰ παραδεχθῆ ὅτι ἕνεκα αὐτῆς ταύτης τῆς τυφλότητος ἐγεννήθησαν πολλὰ παραδόξα καὶ ὑπερφύσι, ὧν ὀλίγα προτίθεμαι νὰ διαβιβάσω εἰς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ Ἰλισσοῦ. Ὀλίγοι εἶναι ἐκεῖνοι, ὅστινες φάσαντες καὶ διελθόντες τὸ 20 ἔτος τῆς ηλικίας των δὲν ἔββψαν ἐν βλέμμα ἔρωτικῶν ἐπὶ τινος ἄραπετου ἀγγέλου, ἢ διαβατικῆς θεας, ὅπως οἱ ῥωμαντικώτεροι αὐτῶν τὰς ἀποκαλοῦσιν. Ἐπομένως ὀλίγοι εἶναι οἱ μὴ ἐρωτευθέντες, οἱ μὴ λαβόντες πείραν τῶν ἀπέριων τοῦ ἔρωτος μηχανημάτων· ὅθεν καὶ ὀλίγοι ἴσως θὰ δυσπιστήσωσιν εἰς ὅ,τι μέλλω κατωτέρω νὰ διηγηθῶ. Δὲν τοὺς ὑποχρεῶ π. χ. νὰ πεισθῶσι ὅτι ἡ Ὑραία καὶ συμπαιθῆς κίθαρηδὸς Γλαύκη εἶχεν ἐρωμένον κῦνα τινὰ,

ὄν περιπαθῶς ἐλάτρευε, περιφρονῶσα σω-
 ρείαν νεανῶν, συγγάνεις διακρίνοντων ὑπὸ
 τὰ παρὰ τοῦ πατρὸς. Διότι ἴσως μὰς εἰπωσὶ
 ὅτι τοιοῦτο δὲν ἦτο γνήσιος ἔρωσ, ἀλλ' ἰδιαι-
 τέρως τις κλίσις, φίλτρον κλπ. ὅταν ὁμοῦ
 μάθωσιν ὅτι ὑπῆρξεν θυγατὴρ διαπύρως ἐρα-
 σθείσα τοῦ ἰδίου αὐτῆς πατρὸς ἢ ἀδελφοῦ
 καὶ πεσῶσα ἄμα ἄνακτον τοῦ θεοῦ ἔ-
 ρωτός της, ἴσως κατ' ἀρχὰς πλάσμα τῆς
 φαντασίας τὸ ὑπολάβη τις ἀλλ' ἐὰν ἀνοίξῃ
 τὰς δέλτους τῆς Μεσαιωνικῆς ἱστορίας,
 καὶ εἰσδύσῃ εἰς τὰ ἐνδότερα τῶν μεσαιω-
 νικῶν πύργων, τῶν μυστηριωδῶν ἐπαύ-
 λεων, τῶν σκοτεινῶν μνημείων, θὰ ἴδῃ
 ὅτι ὁ ἔρωσ ἐν ἐκείνοις τοῖς ἀλλοκότοις
 χρόνοις ἐπαίξε τὸ παρὰ τοῦ ἔρωτος μέρους
 τῆς ἀνθρωπίνης τραγωδίας κατὰ τοὺς
 βεβαιῶς παρὰ τῆς ἀφῆρας τῶν ἐπιγείων, ἢ
 κοινῶς κατὰ τοὺς χριστεύτας ὀπαδοὺς
 τοῦ Ἀνακρέοντος. Σωρεῖται ἐρώτων ἀδελ-
 φοῦ πρὸς ἀδελφὴν, καὶ τ' ἀνάπαλιον, πα-
 τρὸς πρὸς θυγατῆρα κλπ. ἐλάμβανον γώ-
 ραν. Βεβαίως ὁμιλοῦντες περὶ παραδόξων
 καὶ παρανόμων ἐρώτων δὲν συμπεριλαμ-
 βάνομεν καὶ τοὺς ὡς τοιοῦτους θεωρουμέ-
 νους ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν ἐκκλησιαστικῶν,
 οἵτινες ἀπαγορεύουν ἐπὶ ποινῇ κολάσεως
 τὸν ἔρωτα καὶ τὸν γάμον μεταξύ συγγε-
 νῶν, δὲν εἰζέτομεν μέχρι τίνος βαθμοῦ,
 καθ' ὃν ἔχει πλέον τὸ συγγενικὸν αἷμα, ἢ
 μοι συγχωρηθῆ ἢ λέξις, ἐξαιριεῖται, ἀλλ' οὐ
 δευτέρα σχέσις κοινωνικὴ ἐμποδίζει αὐτούς.
 Δὲν προτίθεμαι νὰ ὁμιλήσω περὶ ἔρω-
 τος ἀπλῶς θὰ ἐκθέσω ἐν συντόμῳ γεγο-
 νότα τινα, δίδοντα μικρὰν ἰδέαν τῶν ἀ-
 παισιῶν ἀποτελεσμάτων, ἅπερ ὁ ἔρωσ σὺν
 τοῖς καλοῖς αὐτοῦ ἀφίνει ἐπὶ τῆς βίβας
 τῶν ὑπ' αὐτοῦ τρωθέντων. Καὶ ἐν τῷ πα-
 ρόντι μὲν ἄρθρῳ ὁ λόγος περὶ τινῶν ἐκ
 τῶν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἱστορίᾳ καὶ τῆς παρα-
 δόσεσιν ἀναφερομένων ἐρώτων ἐν ἑτέρῳ
 δὲ περὶ τῶν ἐν τῇ Μεσαιωνικῇ καὶ νεω-
 τέρῳ ἱστορίᾳ. Ὑπῆρχον ἐν τοῖς ἀρχαίοις
 χρόνοις νεανίαις τις Μακκαρεὺς Κανάκης ὁ-
 νομαζόμενος. Νέος εὐγενοὺς οἰκογενεῖας
 καλλῆς τυχῶν ἀγωγῆς καὶ παιδείσεως συ-
 νήμων μετὰ τῶν προτερημάτων τούτων
 καὶ σεμνὴν ὠραϊότητα, εἶχε τὸ κάλλος
 τοῦ Σμερδίου καὶ τὴν κόμην τοῦ Βαρ-

θύλλου, τῶν καλλιμύρρων ἐκείνων νεανί-
 σκων, τῶν τοσοῦτοι πανηγυρικῶς ἐξυμνη-
 σθέντων ὑπὸ τῆς μελιφλόγγου ἀπόδοσ
 τῆς Τέω τοῦ Ἀνακρέοντος. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ
 φθασῆς τῆς ἡβῆς καὶ τὸ σέμνωμα θεορῶ-
 μενος τῆς συμπολιτικῆς νεολαίας ὑπέπεσε
 παρ' ἐλπίδα εἰς βράθυρον μέγα καὶ σκο-
 ταιῶν, ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα ὁ ἔρωσ γνω-
 ρίζει νὰ ἐρίπτη, ἵνα ὁμοίωσιν τινὰς τῶν
 ὑπ' αὐτοῦ βληθέντων. Εἶχεν ἀδελφὴν ὠ-
 ραίαν τῆς ὁποίας τὴν καλλονὴν περιττὸν
 νὰ εἴπῃ ὁ διὰ τῆς λέξεως ὠραία ἐπιθυ-
 μῶν νὰ συμπύσση πασαν τὴν περιγροσφῆν.
 Ἀρκεῖ νὰ εἴπω ὅτι ἦτο εἰς ἐκείνων τῶν
 εὐνοῶν παρθένων αἵτινας παίζουσι ἔραστα
 καλὰ τὸ μέρος των ἐν τῇ παρθενίᾳ των,
 βλέπουσαι ἀενάως ὑπὸ τὸν οἶκόν των
 πλείονας τῶν μνηστῆρων τῆς Πανελοπείας.
 Ἐζητεῖτο ἡ χεὶρ αὐτῆς ὑπὸ πολλῶν καὶ
 ὁ πατὴρ αὐτῆς ἠτοιμάζετο νὰ γίνῃ καὶ
 πενθερὸς, παραχωρῶν αὐτὴν εἰς τινὰ, ὅτε
 σπουδαῖον συμβέβηκε κατέσχεψε τὰ σχέ-
 διά των. Ἡμέραν τινὰ ὁ νέος Κανάκης
 ἐπιτιγῶν τὴν ἀδελφὴν του εἰς τι μέρους
 ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας της, παρακαλῶν
 αὐτὴν νὰ πεισθῇ ὅτι ἀγαπᾷ αὐτὴν καὶ
 δι' ἔρωτος ἐπιβουλιῶν τὸν ἔρωτά του. Τὸ
 τοιοῦτον κατέπληξε τὴν παρθένον, ἥτις
 μολαταῦτα ἠθέλησε νὰ τὸ κρύψῃ μυστι-
 κῶν, φοβουμένη μὴ ἐκθέσῃ εἰς τὴν ἀρχὴν
 τοῦ πατρὸς της τὸν ἀδελφόν της Κανάκην.
 Ἐν τοῖτοις ὁ ἔρωσ τοῦ Κανάκη πύξανετο
 μεταβάλλον αὐτὸν ἀπὸ φαίδρον νεανίαν
 εἰς ὄργον καὶ μελαγχολικώτατον ἐρα-
 στήν. Τοῦτο δὲν διέφυγε τὰ ἔμματα τῶν
 γυνέων του καὶ ὁ μυστηριώδης αὐτοῦ ἔρωσ
 ἐγένετο βλαβηρὸν γνωστός, διότι πολ-
 λάκις ὁ Κανάκης κάτωχος καὶ τρέμων
 προσῆλθεν εἰς τοὺς πόδας τῆς ἀδελφῆς του,
 ἐξομολογούμενος τὸν ἔρωτά του. Ἡ ἄθωια
 αὐτοῦ ἀδελφῆ ἐκπληττομένη ἐπὶ πλέον
 τὸν ἐξελάμβανεν ὡς παράφρονα ὅτε ἠμέ-
 ραν τινὰ προσέρχεται εἰς αὐτὴν ἀπηνλι-
 σμένος ὁ Κανάκης καὶ σπασάμενος μεγά-
 λην μάχαιραν διαξήρηνει τὰ ἱμάτια αὐ-
 τοῦ καὶ χύνει τὰ σπλάχνα του πρὸ τῶν
 ποδῶν τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ. Ὁ παράδοξος
 οὗτος ἔρωσ διεκωδωνίσθη παραχρημα καὶ
 φρίκη κατέλαβε πάντας τοὺς ἀκούσαντας

τοὺς ἀκούσαντας, ὅς δύνανται νὰ παραγγῆ
 ὁ ἔρωσ εἰς τοὺς δυστυχεῖς θνητούς.
 Παρὰ τοῦ ἔρωτος τοῦτο εἶναι ὁ ἔρωσ τῆς
 θυγατρὸς τοῦ Σακλωνίου. Δὲν γνωρίζω
 ὅτι εἶναι μυστηριωδῶν ὀνομαζόμενος ἔρωτος
 ἢ δυστυχίης αὐτῆς κέρη συνέλαβε ἔ-
 ρωτα φλογερὸν πρὸς τὸν γυνήτορα αὐτῆς,
 πρὸς τὸν υἱὸν τῆς πατρὸς! Μὴ δυναμένη
 νὰ ἐκφράσῃ εἰς οὐδένα τὸ μυστηριώδες
 αὐτῆς πάθος, ὑποπτουμένη μήπως ἐν-
 νοσηθῇ καὶ φορηθῇ ἐρωμένη τοῦ πατρὸς
 της, πρὸς δὲ αἰσχυρομένη διὰ τὸ μέγεθος
 τοῦ λαουσίως αὐτῆς παρατημένου ἐγκλή-
 ματος, ἐμαρτύνητο καὶ ἐφίση εἰς αὐτὴν
 ἔτι τὸ ἔρα τῆς νεότητος αὐτῆς. Ὅτε δὲ
 παρεκλήθη θεοῦ ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου πα-
 τρὸς της νὰ εἴπῃ τὴν αἰτίαν τοῦ προῦρου
 αὐτῆς μαρτυροῦν, πρὸς δὲ καὶ ἂν ἐπαί-
 τιω, ὅτι ἤθελε νὰ συζευθῆ, ἢ ἐρωτῶν πλῆξ
 παρῆναι, ὑπετακτικῶς μυστηριώδεις
 τινὰς λέξεις καὶ καλύψασα ὑπ' αἰδοῦς τὴν
 πρόσωπον αὐτῆς, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας
 τοῦ πατρὸς της νεκροῦ ἔρα παραχρημα,
 πρὸς μεγίστην ἐκπληξίν καὶ φρίκην τῶν
 ἐνομοτάτων ἀκούστων τὸ πάθος αὐτῆς.
 Ἄλλη τις νεανίς, Ββλίς καλουμένη,
 θυγατὴρ τοῦ Μιλήτου καὶ τῆς Εἰδοθέας
 ἐγένετο θυμῶν μυστηριώδους ἀδελφικοῦ ἔ-
 ρωτος. Εἶχεν ἀδελφὸν Κανῶν ὀνομαζό-
 μενον, πρὸς ὃν εἶχε συνέλαβε ἔρωτα πε-
 रिπαθέστατον, ὃν οὐ μόνον συνεμείσθη
 ὁ Κανῶν ἀλλὰ καὶ ἐπηύχεσε δι' ἔτι φλο-
 γεωτέρως ἀγάπης. Αἱ σχέσεις τῶν δύο
 ἐρωμένων ἀδελφῶν ἐπολλαπλασιαζόντο,
 χωρὶς ὁμοῦ νὰ παρεμπίπῃ μεταξύ ἔρω-
 τικῶν τι λόγος. Ἐκαμὸν τοὺς ἔρωτας τῶν
 διὰ μόνων τῶν ὀφθαλμῶν. Διὰ τῶν χει-
 λέων ὠμίλου ὡς ἀδελφοί, διὰ δὲ τῶν
 βλεμματικῶν ὡς ἐρασταί. Ἄλλ' ἀκολούθως
 ἐνοήσαντες τὸ ἐγκληματικὸν τοῦ ἔρωτος
 τούτου καὶ αἰσχυρομένοι ἐχωρίσθησαν, τῆς
 μὲν Ββλίδος ἐκουσίως διὰ τῆς ἰδίας της
 ζώνης ἀπαχρονισθείσης, τοῦ δὲ Κανῶν
 πληνηθέντος εἰς ζένα καὶ ἀτροπῆ μέρη,
 καὶ ἐν λύπῃ τὸν βίον κατατρέψαντος. Ἐκ
 τοῦ συμβάντος τούτου προήλθε καὶ πα-
 ροιμία Κανῶντος Ἐρωτος, ἐπὶ παραδό-
 ξων ἐρώτων καὶ αἰτίων θανάτου γενομένων

λεγομένων, περὶ ἧς ἐν ἐκτάσει ἄλλοι ἐ-
 γράψαμεν.
 Ἐπίσης αἱ ἀρχαῖαι παραδόσεις ἀναφέ-
 ρουσι ὅτι καλλιμύρρος τις καὶ θελατικὴ
 παρῆναι, ἢ Σακλωνία ἡράσθη τοῦ ἰδίου αὐ-
 τῆς πατρὸς Θεόκτους, ὅτι ἐπὶ καιρὸν ὑπέ-
 κρυπτε τὸν παρὰ τοῦ ἔρωτος, ὅστις ὡς
 σάραξ κα ἔρωτος τὴν τρυφεράν
 αὐτῆς καρδίαν καὶ ὅτι ἐπὶ τέλους αἰσχυ-
 νομένη διὰ τὸ παρὰ φύσιν συλληφθῆν ἐ-
 ρωτικὸν τοῦτο πάθος καὶ τρέμουσα εἰς
 μόνην τὴν ὑποψίαν, μήπως τυγχῶν γίνῃ
 γνωστὸς ὁ ἔρωσ της οὗτος, κατέφυγεν εἰς
 ἐκεῖνον τὸ μέρος, εἰς ἐκεῖνην τὴν μυστη-
 ριῶδη ἀπὴν, δι' ἧς εἰσερχόμενος ὁ ἐνοχος
 καὶ ληλατισμένος ἄνθρωπος νομίζει ὅτι
 θὰ ἐξέλθῃ ἀγνὸς καὶ κληρὸς, κατέφυγεν
 δηλαδὴ εἰς τὰς ψυχὰς τοῦ θανάτου ἀγ-
 κάλας, διὰ μίας αὐτῶν χυμῶν δοῦσα τέρμα
 εἰς τὰς καρδιωδῶν ἐκείνας ὑποψίας,
 τοὺς φόβους καὶ εἰς πάντα, ὅσα δύνανται
 νὰ ἐπιφέρῃ ὁ ἔρωσ καὶ μάλιστα τοιοῦτος
 ἔρωσ. (Ἄλλοι ἐν τούτοις λέγουσιν ὅτι ἔ-
 τειε καὶ υἱὸν ἐκ τοῦ πατρὸς της τὸν Ἀ-
 δωνιν ἢ Κιρήϊον κατ' ἄλλους).
 Δυστυχῆ ὄντα, ὑπέρξει ἀθῶα, ἢς ὁ
 ἀπείσιος τῆς δυστυχίης δάμων ὠθεῖ εἰς
 τοιαῦτα σκοτεινὰ βράθυρα, καὶ εἰς ἃ ὁ ἔ-
 ρωσ, τὸ θεῖον ἐκεῖνον πῦρ, τὸ ἄλλους μιν
 τέρπειν, ζωογονοῦν καὶ καθαρῶδες, καὶ
 ἄλλους κατακταντίζον εἰς τὰς φιδερας τῶν
 δυστυχῶν ἀδύστων, εἶναι ἐγκλημα, εἶναι
 βραχὴ ἐνοχῆ, ὅταν δὲν ἴδῃτε διέξοδον,
 δι' ἧς νὰ ἐξέλθῃτε τοῦ λαβυρίνθου, κατα-
 φύγετε εἰς τὴν αυτοχειρίαν, δραπέτετε
 ἐκ τοῦ λαβυρίνθου τῆς ζωῆς καὶ ῥίπτεσθε
 εἰς τὸ ἐρεβώδες ἐκεῖνο χῆος τοῦ τάφου,
 καὶ προσπαθεῖτε διὰ τοῦ σκοτεινοῦ κα-
 λύμματος τοῦ θανάτου νὰ καλύψῃτε τὸ
 ἐγκλημα καὶ τὸν ἐνοχον ἔρωτά σας! Κρύ-
 πτουσι τὰ νεκροταφεῖα πολλὰς Φαίδρας,
 Βυργίης, Παρισίνας, Βεατρίκας καὶ ἄλ-
 λας, ὧν αἰτία τοῦ θανάτου ἦτο ἔρωσ τις
 μητρικῆς ἢ μητρὸς πρὸς υἱόν, ἀδελφῆς
 πρὸς ἀδελφόν καὶ πατρὸς πρὸς θυγατέρα,
 ὅπερ φρικτώτερον. Ἄλλ' τῶν τοιοῦτων ἀ-
 παισιῶν ἐρώτων ἢ ἐκθεσις οὐδὲ χωρεῖ ἂν
 εἰς τὰ στενὰ ὄρια τῆς συντόμου ταύτης
 διατριβῆς.

Τί δὲ νὰ εἶπῃ τις περὶ τοῦ θρυλλουμέ-
νου ἔρωτος τοῦ εὐειδούς Ναρκίσσου πρὸς
τὴν ἴδιον ἑαυτὸν του; Ἐὰν πρέπη νὰ πι-
στεύσῃ τις τὴν θρύλλον τοῦτον, ὁ Ναρκί-
σσιος θεωρῶν τὴν μορφήν αὐτοῦ, κατο-
πιζομένην εἰς τὴν ἀργυρέεσσαν θύνην
λίμνης τινὸς, ἠγάσθη ἑαυτοῦ καὶ ἤρξατο
σιγαίαις ἐκεῖ περιπαθεὶς θεωρῶν τὴν ἰδίαν
τινυ μορφήν καὶ βίπτων πρὸς ἐκείνην βλέ-
ματα, ἄπερ μόνον οἱ ἐγκαρδίως καὶ ὑπερ-
βολικῶς ἐρώμενοι προσώπου τινὸς βίπτου-
σιν ἐπ' αὐτοῦ.

Ἄλλ' ὁ ἔρωσ, ὁ παντοδύναμος ἐκείνος
ἔρωσ, ὃν ὁ Εὐριπίδης ἐζωγράφισε τοσοῦ-
τον ἐπιτηδείως εἰς τοὺς Ἀδελφίτας, ὥστε
τοὺς ἔκαμε νὰ χάσωσι καὶ τὰς ὀλίγας
φρένας, ὅσαι τοῖς εἶχον μενίαι, ὁ ἔρωσ, λέ-
γει, ἐξέτεινε τοὺς πλοκάμους αὐτοῦ καὶ
μ' ἕως αὐτῶν τῶν ζώων καὶ κατόρθωσε
να συνδέσῃ διὰ τῆς κολλητικῆς αὐτοῦ δυ-
νάμεως, ὅχι μόνον ἀδελφοῦ, πρὸς ἀδελ-
φόν, καὶ Ναρκίσσου πρὸς τὰς ἰδίαις των
μορφάς, ἀλλὰ καὶ ἀνθρώπους πρὸς ζῶα!
Εὐτυχῆς ὁ κύων τῆς θεολογικῆς κηρω-
δοῦ Γλαύκης, ὅστις συνετέλεσε, καθὼς
λέγουσιν αἰκακαὶ γλώσσῃ, ἐρωμένος αὐτῆς,
κατασπαζόμενος, περιπτώσων καὶ χα-
ρμυνιζόμενος μετ' αὐτῆς. Ἡ Γλαύκη ἔ-
κκαμεν ἀντικαμάρανα, εἰς πολλοὺς Ἀ-
θηναίους νεανίαις, ἵνα μὴ δυταρεστήσῃ
τὴν προσφιλή τῆς κύνα, ὅστις δάκρυ ἐ-
θείπε τοιοῦτους πλησίον τῆς Γλαύκης,
ὅτε μὲν καταβίβασε τὴν οὐράν του καὶ
συνωφρυστοῦτο, ὁ δὲ δὲ ὤριετο καὶ ἠπειλεῖ
φουβερώς.

Μεγάλην δὲ κλίσιν πρὸς τινὰ κύνα εἶ-
χεν καὶ τις μείραξ εὐειδῆ, ἐκ Σόλων τῆς
Κλικίας καταχόμενης καὶ Ξενοφῶν κα-
λούμενος. Ὅσκις ἤθελε νὰ ἐπισκερθεῖ
αὐτὴν, ἵνα τῷ ἀποθέσῃ ἐρωτικὸν φίλημα
ἐπὶ τοῦ στόματός του, περιποιεῖτο τὴν
ἑκυτόν του κομφῶς, ὡς οἱ σημερινοὶ χει-
ριδωφόροι καὶ ἐστολισμένοι à quatre
épingles ἐρχοσάι. Ἡ μεγάλη του Ξε-
νοφῶντος τούτου ἐρωτικὴ κλίσις πρὸς
τὴν κύνα παρήγαγε καὶ τὴν ζήλοτυπίαν,
ἥτις παρομαρτεῖ εἰς τοὺς τοιοῦτους ἔρω-
τας. Διὸ ζήλοτυπὸν ὁ νέος Ξενοφῶν προ-
σεῖχε μήπως φανῆ δυσάρεστος εἰς τὴν κύνα

καὶ οὕτω παραδόσῃ ὁ σκληρὸς κύων τὴν
καρδίαν του (!) εἰς ἄλλον τινά. Δὲν ἐξή-
πτε βλέμματα πρὸς τὰς ἀδελφὸς τῆς Κλι-
κίας νεανίας, ἵνα μὴ ἐπισύρῃ τὸ μίσος
τοῦ κυνός.

Ἄλλὰ πρωτοφανῆς λατρεία εἶναι ἡ τοῦ
αὐτοκράτορος τῆς Ῥώμης Ὀνωρίου πρὸς
μίαν ὄρνιθα, ἣν καὶ ἐκαλεσε Ῥώμην. Το-
σάυτη δὲ ἦτον ἡ περιπαθὴς πρὸς ἐκείνην
ἀγάπη αὐτοῦ, ὥστε οτε ἐν κρισίμῳ τινὶ
περιστάσει τῷ ἀνήγγειλον ὅτι κινδυνεύει
ν' ἀπολεσθῇ ἡ Ῥώμη, ἐξηγέρθη τετραρα-
μένος καὶ διέταξε νὰ τὴν συλλαβῶσιν,
ἄλλ' οτε τῷ ἐξήγγησαν τὸ πραγμα, οτι ἡ
Ῥώμη, ἡ πρωτεύουσα του ταυράχου του. Ἐν
δὲν ἐβόλεπε συνεχῶς τὴν ὄρνιθα καὶ δὲν τῇ
ὑπεμειδία, ἡ δὲν ἐβρίπτεν ἐπ' αὐτῆς βιέ-
ματά τινὰ συμπάσης ἐρωτικῆς, ἐνόμι-
ζον οτι τῷ ἔλλειπέ τι.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐξ ὅσων αἱ ἱστορίαι καὶ
αἱ παραδόσεις ἀναφέρουσιν πόσα ὅμως
εἶτι παραδόξα καὶ υπερφυσικὰ διεδραμα-
τίσθησαν ἀλλὰ δὲν ἠκούσθησαν, ἡ δὲν οὐ-
σώθησαν ὑπὸ τῶν παραδόσεων.

Μη ληθμονῆστωμεν δὲ ν' ἀναφέρωμεν
καὶ τὴν διακκῆ ἔρωτα νεανίου τινὸς εὐ-
πατρίδου Ἀθηναίου πρὸς τι ὄραϊον ἀγαλ-
μα τῆς Ἀγαθῆς Τύχης, ἐστημένον ἐν κα-
ταλλήλῳ θέσει, γενοῦσα πάλιν ἀνθρώ-
που. Ὅτε ὁ θηροσῶδης καὶ σφριγῶν λαῖς
τῶν Ἀθηναίων ἀπεσῆρετο εἰς τὰ ἴδια
οὐκ ἠμακτα καὶ παρήγει τὰ κυρτά, τὰς
στοὰς καὶ λοιπὰ μέρη ὅπου ἐλεσχήνευσεν,
ὁ εὐπατρίδης νεανίας ἐπηρεῖετο μόνος, ἴ-
στακτο ἀπέναντι τοῦ ἀν μὴ δμολούντος,
μυρὰ ὅμως ἐμπαρξάντος ἀγάλματος καὶ
λαμβάνων θέσιν ἐρωμένου διήμειν ὄρας
πολλὰς οὕτως ἐν τέρψει, οὐχὶ ἀμικτῶ
καὶ λύπῃ. Ὅτε συνηθροῦζοντο πολλοὶ τὴν
ἡμέραν, ἀπεσῆρετο ἐκείνος. Προσείλασε δὲ
πάντα θεατὰς πολλοὺς τὸ ἀγαλμα τοῦ-
το ἔνεκα τῆς δι' αὐτοῦ ἐμπαρξομένης ὠ-
ραιοῦτητος. Ὁ σύμμετρος σχηματισμὸς
τοῦ στήθους, τῶν χειρῶν, τῶν κνημιῶν,
κλπ. προέδιδεν ὅτι ἔργον ἦτο πεπειραμέ-
νου τεχνίτου.

Ἐντούτοις ὁ πρὸς αὐτὸ ἔρωσ τοῦ νεα-
νίου ἐπὶ μάλλον καθίστακτο θερμότερος.

Ἄλλὰ μετὰ καιρὸν τινὰ, εἴτε διότι ὁ χει-
μῶν τὸν ἐκόλυε τοῦ νὰ τὴ ἐπισκέπτηται
συχνά, εἴτε διότι ὁ ἔρωσ του ἀπῆται τοῦ-
το, παρουσιάσθη εἰς τὸ δημαρχεῖον καὶ
πρότεινε τὴν εἰς αὐτὸν παραχώρησιν τοῦ
ἀγάλματος ἀντὶ χρηματικῶν τινος ποσοῦ.
Ἄλλ' ἡ ἀπάντησις ὑπῆρξεν ἀρνητικῆ. Ὁ
νέος ἐπανέλαθε τὴν πρότασιν, ἐπαυξάνων
τὴν χρηματικὴν ἀμοιβήν, ἀλλ' ἀπῆλπί-
στη καὶ διευθύνθη συνωφρῶς εἰς τὸν οἶκόν
του. Τὴν ἐπομένην πρωτὴν ὁ φιλοπερίεργος
καὶ φιλοεὐνομος λαῖς τῶν Ἀθηνῶν συνε-
θροῖζετο μελισσηδὸν περὶ τὸ ἀγαλμα τῆς
Ἀγαθῆς Τύχης, περὶ τὰ βάρηα τοῦ ὁποῦ
ἔκαστο ἐκατόν ἐξελπωμένον ψυχρότατον
πιδμα νεκροῦ, οὐ ἡ μία χεὶρ ἐκράτει ἐτι
αμικτοσταγῆς ἐγγερίδιον καὶ ἡ ἄλλη πε-
ριέπτυσσε τὸ βάρηον τοῦ ἀγάλματος. Ὁ
ευχίστητος εὐπατρίδης κατέφευγεν εἰς τὸ
μέσον τοῦτο, ἀπελιπσθεὶς τοῦ ν' ἀποκτῆ-
σῃ τὸ ἀντικείμενον τῆς τόσης λατρείας του.

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ ὀλίγα περὶ τῶν κα-
τὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν συνκαθέντων ἀθε-
μίτων καὶ παρὰ νόμον καὶ νόμον ἐρώτων
περὶ δε τῶν κατὰ τοὺς μέσους καὶ νέους
χρόνους ἐν ἑτέρῳ ἄρθρῳ.

T. Δ. ΑΜΗΕΛΛΑΣ.

ΑΘΥΡΜΑΤΑ.

Πρὸ ὀκτώ ἡμερῶν ὁ μέγας ἡμῶν ἀρχι-
συντάκτης καὶ διευθυντῆς μοι ἀνέθεσε τὴν
συγγραφὴν τῶν ἀθυρμάτων, ἀφοῦ
πολλὴ καὶ μεγάλη συζήτησις ἐγένετο πε-
ρὶ τῆς ἐπωνυμίας τοῦ ἀρθριδίου αὐτοῦ,
ἐνθυμίζουσα τὰ περὶ τῶν ποιικίλων λα-
λημάτων τῆς Πανδώρας γραφέντι. πα-
ρὰ τινος ἀρετὰς περιποιητικῆς πρὸς τὴν
γλώσσάν του. Τὴν ἐντολὴν ἔλαβον λοιπὸν,
ἀλλ' ἀμέσως τοσαῦτα ἰδέαι συνωσ ἰσθησαν
ἐν τῇ κεφαλῇ μου, ὅσοι ποιηταὶ πρὸ πάν-
των συνωθούντο ἔξω τῆς θύρας τῆς Με-
γάλης τοῦ Πανεπιστημίου αἰθούσης κατὰ
τὴν περιβόητον καταστάσαν ἡμέραν τῆς
Ἰ Μαΐου, καθ' ἣν παρὰ τοῦ θιασώτου τῆς

δημοτικῆς γλώσσης Κυρίου Ἀφεντούλη
ἔμελλε ν' ἀναγνωσθῇ ἡ κρίσις τοῦ ποιη-
τικῶν διαγωνισμοῦ. (Ὁ κ. Ἀφεντούλης
πρόκειται προεγῶς νὰ ἐκδώσῃ σπουδαῖον
σύγγραμμα περὶ τῆς ἱατρικῆς ἀποτελεσο-
ματικῆς ἐνεργούσης ἐπὶ τῶν ἠθικῶν νοση-
μάτων, οἷον ἡ ποίησις κτλ.) Αἱ ἰδέαι ἐνε-
κα τῆς πληθῆος γνωρίζετε οτι δυσκόλως
ἐξέχονται τῆς κεφαλῆς, ἐκτός ἂν ἐπιπέ-
σῃ ἐν αὐταῖς χιτῶνα καὶ ἀρκινοῦσιν ὀλί-
γον ἄλλὰ τότε πάλιν θὰ ἐξέλθωσι χιτῶ-
νοισι ἐγχοῦσαι ἀνεγχεῖν καθάρσεως, ὥστε
ἡ οὐτω; ἡ ἄλλως καλλίτερον νὰ μὴν εχω-
μεν ἀφθονίαν αὐτῶν διὰ μικρὰς περιστά-
σεις. Ὅπως καὶ ἂν ἴχῃ τὸ πραγμα, τὸ
βέβαιον εἶνε οτι κατὰ τὰς ὀκτὼ τελευ-
ταίας ἡμέρας ἀπαντῶν με ὁ μέγας διευθυ-
τῆς με ἠρώτα πάντοτε: «Καὶ τὰ ἀθύρμα-
τα πῶς παραλίουν;» Ἐγὼ δ' ἀπήτην
«περὶ τὰ τέλη εὐ ἰσχομαι.» Κ' ἐν τούτοις
οὔτε γραμμὴν κἄν ἀκόμη εἶχον συνθέσει.
Ἄλλα τότε, θὰ μ' ἐρωτήσῃτε, διατὶ ὑπε-
σχῆθης πρῶτον καὶ διατὶ ἐψεύδεσο δεύτε-
ρον; Ἵπυχθῆν διὰ νὰ μὴ φανῶ ἀνά-
ξιος, ἐψευδόμην διὰ νὰ κρατήσω τὴν ὑπό-
σχσί μου... — Ἀπορεῖτε, φίλτατοι ἀ-
ναγνώσῃ καὶ περιπαθεῖ ἀναγνώστριαί
μάλιστα, ἐψευδόμην ἐλπίζων οτι τὸ ψεύ-
δος διπλασίως καὶ τριπλασίως ἤθελε μ' ἀ-
ναγκάσει νὰ γράψω τὰ ἀθύρματα, ὅπως
μὴ φανῶ ψεύστης. Ἐψευδόμην διὰ νὰ κρα-
τήσω τὴν ὑπόσχεσιν καὶ ἠναγκαζόμεν
οὕτω νὰ κρατήσω τὴν ὑπόσχεσίν μου, διὰ
νὰ μὴν ἀποκλυσθῇ τὸ ψεῦδος. Βλέπετε,
ἔχετε νὰ κάμητε με λογικὸν ἄνθρωπον
ἀπόδειξις τούτου ὅτι ἐντὸς τεσσάρων
γραμμῶν πεντάκις ἀνέφερα τὴν λέξιν ψεύ-
δος καὶ τὸ ῥῆμα ψεύδομαι.

Ἄλλὰ ὁ Χρόνος τρέχει πάντοτε:
Le temps coule et nous passons.
καὶ, ὦ σκληρὸν πεπρωμένον τῶν ἀνθρώ-
πων! ὦ γαμψόνος δυστυχία! ὦ συμφορὰ!
(μὲ συγχωρεῖτε

Θέλω νὰ γίνω ποιητῆς, ἀρχίζω καὶ στεναίω
καὶ τὴν ὠμὴ μου τὴν καρδιά πρέπει ν' ἐγῶ
[νὰ βράζω].

Ἐρθασεν, ἔρθασεν ἡ προτελευταία ἡ-

μέρα τῆς προθεσμίας μου, τὸ χθές τῆς σήμερον, τὸ αὐριόν τῆς προχθές και τὸ μεθαύριον τῆς ἀντιπροχθές. Ἡμέλησα τὸν πλοῦν κ' εὐρέθην ἀπέαντι σκοπέλου, ἀπρόσμετος ἐβάδιζον κ' εὐρέθην πρὸ ἀβύσσου. Τῶν ἀθυρμάτων ἡ ἀρχή, τὸ ἥμισυ αὐτὸ τοῦ ὄλου ἀκόμη δεν ἐτέθη· πῶς νὰ φθάσω εἰς τὸ ἥμισυ, τὸ κατὰ λογικὴν καὶ μαθηματικὴν συνέπειαν τέλος τοῦ ὄλου; Ἐκλάυσα, ἐστέναζα. τὰ παντα μάταια. Ἀπὸ πρώτας ἔτρεχον εἰς τὰς Στήλας, εἰς τὸ Ἄντρον, εἰς τὸ Στάδιον, εἰς τὸν κῆπον τῶν Ἀνακτόρων. Ἡ νύξ ἐπήρχετο· κ' ἐγὼ στενάζων ἔλεγον: « ὦ νύξ ἀλώνια βίβει τὸν μακρὸν σου πέπλον πρὸ τῶν οφθαλμῶν μου· ἢς ἀποθάνω, τί μ' ὤφεσεν νὰ ζήσω, ἀφοῦ ἐν τῷ κόσμῳ δεν ἀπαντῶ ἀθήματα; » Ἐν τούτοις ἤλθεν ἡ νύξ καὶ τὸν θάνατον ἐπικαλούμενος ἐπορεύθη πρὸς τὸ δεῖπνον· ἐδείπνησα καὶ τὸν θάνατον ἐπικαλούμενος ἐπέστρεφον εἰς τὰ ἴδια· ἐφθασα καὶ τὸν θάνατον ἐπικαλούμενος ἔθεσα τὴν κεφαλὴν μου ἐντὸς τῶν χειρῶν σκεπτόμενος ἀθήματα. Ἐξῆθον εἰς τὴν ἐξώστην μου ὁ οὐρανὸς ἦτον ἀστέρεις καὶ παρετήρουν τὰ ἄστρα, μοι μωρίζων ἀπαύστως: Τί νὰ γράψω; τί νὰ γράψω; Ἐνθυμήθην ποιητὴν τινὰ Μανούσον προσκαλοῦντα τὴν Μοῦσαν διὰ τῶν ἐξῆς ποιητικῶν λόγων

Αἴ μωρή Μοῦσα ποῦ ἦσουνε;
 ποῦ περπατεῖς τζου, δελά
 Ἐμπρὸ· μαζὶ μου γλιγγρα
 πα· τὴν κηάρα κ' ἔλα
 Δυὸ μῆνε, εἰν' ὄπ' ἔφαγα
 Τὸν κοσμο νὰ σ' εὐρῶ.

Ἀκουσίως πῶς ἐπανελάμβανον κατ' ἐμαυτὸν τοὺς ἀδάμαντας καὶ τοὺς μαργαρίτας αὐτοὺς τοῦ Ἐπτανήσιου καλλιτέχου καὶ παρηγορούμην, διότι δύο μῆνας ὀλοκλήρους ἄγνοος ἦτον ἡ φαντασία τοῦ Μανούσου. Ἀφ' ἑτέρου ὁμως ἐσκεπτόμην ἐν ἀπελπισίᾳ ἂν καὶ αἱ ἰδικαί μου ὀκτῶ ἡμέραι γίνωσι ἐξήκοντα; Θεέ μου τί θὰ γίνω; Κ' ἐφανταζόμην αἴφνης τὴν εὐχὴν μου πραγματοποιουμένην. Ἐφανταζόμην τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα καὶ τάχιστα, ἡ πυροτέχνημα λαμπρὸν ἐξηκοντάκις στρεφόμενον

περὶ τὴν γῆν, ὥστε παρελθόντων τῶν δύο μῆνῶν ὁ μέγας δειπνοτά μου νὰ νομίζῃ ὅτι ὀκτῶ μόνον ἡμέραι παρελήθον. Ἐνῶ τοιαῦτα ἐγένονα ἡ ἄγνοος νομιζομένη φαντασία μου, ἔθεσα τὴν χερα κατὰ τὴν εἰς τὴν θυλάκιον διὰ νὰ κἀθῶ τὸ βινόμακτρον μου πρὸς σπύγγισιν τοῦ ἐπι τοῦ μετώπου μου ἰδρώτος. Ἀλλ' ἐντὶ βινόμακτρον ἐν τῷ θυλάκιῳ αὐτῷ ἡ χεῖρ μου ψάει χάρτιν χονδρὸν λαμβάνω αὐτὸν, ἐρχομαι εἰς τὸ φῶς καὶ ἀναγνώσκω:

ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΝ

Εἰς τὸ θεωρεῖον τῆς δεξιάς πτέρυγας.

— Εὐρον, εὐρον, ἀνακραζὼ ἀμέσως, θὰ γράψω ἀνεκδοτὰ τινὰ τῆς Βουλῆς τα ὀκτώ ἐνθυμούμαι ὅτι μ' ἐδιηγάθη φίλος τις. Ἄλλ' ὁ ἐνθυσιασμὸς μου ἀμέσως κατέπικυσε, διότι ἐσκεπτόμην ὅτι τὰ ἀνεκδοτὰ αὐτὰ δύο μόνον τὸν ἀριθμὸν δεν ἦσαν ἱκανὰ νὰ πληρώσωσι σελίδα ὀλοκλήρους. Ἴδου γράφω αὐτάς, διὰ νὰ πεσῆτε, οἱ λοὶ ἀναγνώσταί, ἐντὶ ὀρθῶς ἐσκεπτόμην.

Ὅτε ἐξῆ ὁ μακκρότης Κωλέττης καὶ ἤτο μάλιστα καὶ ὑπουργός, βουλευτὴς τις τῆς Μεσσηνίας κατηγορήσεν αὐτὸν ἡμέραν τινὰ ἐν τῇ Βουλῇ ὅτι ἰδεξίους, βραβύχρους καὶ μηδαμινοὺς ὀλως ἰξωματικοὺς στέλλει ἐν Μεσσηνίᾳ πρὸς καταδωξίν τῶν ληστῶν.

— Κύριοι βουλευταί, λυσσῶν ἐκραζέ στεντορίζῃ τῇ φωνῇ ὁ κατηγορῶν βουλευτῆς, φαντασθήτε ὅτι τόσον ἀνόητοι καὶ τρελλοὶ ἵναι σχεδὸν οἱ πρὸς ἐξόντωσιν τῆς λυστείας σταλέντες ἀρχηγοὶ εἰς τὴν πατρίδα μου, ὥστε εἰς ἐξ αὐτῶν, ἐσχάτως μαυθάνω, ὅτι ἐφθασε μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ νὰ θέσῃ γαλας ἐντὸς τῶν βραχιῶν τῶν γυακῶν, ὅπως ὀμολογήσωσιν αὐταὶ τοὺς ἀρχιλοῦστας.

Γέλως ἀδικητοῦς ἐπεκράτησεν ἐν τῇ Βουλῇ καὶ πάντες ἔβλεπον τὸν ἀπαθῆ καὶ μεγαλοπρεπῆ Κωλέττην, ὅστις ἐν μεγάλῃ ἀταραξίᾳ ἔκαλε σπουδῆ τι ἐμελλε νὰ ὀμιλήσῃ καὶ ἀμέως ὠρθώθη, ἄμα ὁ γέλως ἐπαύσε.

— Κύριοι, εἶπε, μὲ σταθερὰν φωνήν,

καὶ σεβασμὸν ἐπιβύλλουσαν, διὰ νὰ δικαιολογηθῶ ἀπέναντι τῶν κατηγορῶν τοῦ ἐνθμοῦ βουλευτοῦ κ. Π. εἶμαι εἰς θέσιν νὰ σας διαβεβαιώσω ὅτι αἱ γυναικαὶ ὀλαὶ ἐν Μεσσηνίᾳ οὐ φέρουσι βραχίκα.

Ταῦτα εἶπεν ἄφρων εἰς ὑμᾶς, ἀναγνώσταί, νὰ ὑπὸθεσῆτε τὴν κατάστασιν τοῦ ἀκρικτοῦ μετὰ τοῦ; λόγου αὐτοῦ, λαμβάνοντες ὀμω; ὑπ' ὄψιν τὴν μορφήν καὶ τὴν χρακτῆρα τοῦ ἀειμνήστου Κωλέττου. Τὸ εἶ τῶν ἀνεκδοτῶν, τὸ ὀπιτὰ μ' ἤλθον κατὰ νοῦν εἶναι αὐτὸ τὸ ὄλλο συντομώτερον ἔτι εἶνε τὸ ἐξῆς.

Βουλευτῆς τις ὁ Ζ. ἀμαθέτατος, ἐξέθερισεν ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ ποτε ἄλλον βουλευτὴν, ὅστις θελήσας νὰ ἐκδικηθῆ, ἀπετάθη πρὸς τὴν Βουλὴν λέγων:

— Γνωρίσατε, κύριοι, ὅτι ἐξυβρίζουμένου ἐμαυτοῦ παρὰ τοῦ κ. Ζ. ἡ βουλή συλλήθην ἐξυβρίζεται.

Ταῦτα ἀκούσας ὁ ἀμαθὴς Ζ. ἀνέκραξε χυρνοῦδων:

— Πιθάνων ὄλας, κύριοι, νὰ ἐπρόφραξ τὰς ὕβρεις, ἀλλὰ συλλήθῃδην οὐδένα εἶπον.

Ὁ δυστυχὴς τὴν λέξιν συλλήθῃδην ἐνόμισεν ὕβριστικὴν.

Αὐτὰ μόνον τὰ δύο ἀνεκδοτὰ ἐνθυμούμαι, ὥστε ἀνακρῶ; παρήτησα τὴν ἰδέαν αὐτὴν καὶ ἤχητα πάλιν περιπτῶν καὶ καλλήλων, γεινόμενος καὶ καπνίζων, ἐξερχόμενος εἰς τὸν ἐξώστην καὶ ἐνατενίζων τὸν οὐρανὸν, ἄλλο τι νὰ ζητῶ διὰ τὰ ἀθήματα μου. Ἀλλ' ἡ ὄρα εἶχε προχρησῆσαι, σιωπῆ ἐπεκράτη καὶ αἱ μεμακρυσμένοι ἐκείνοι μονότονι τῶν κυνῶν ὕλακα ἠκούοντο μόνον· ἐπειδὴ δὲ δεν ἠδυνάμην νὰ κλείσω τὰ ὄτα εἰς τὰς ὀχληρὰς αὐτάς ὕλακας ἀπεφάσισα νὰ τ' ἀνοίξω (ἰηλ. νὰ ἀφήσω ὅπως ἦσαν) καὶ νὰ προσέξω εἰς αὐτάς. Ἦκουα πρὸς νότον ὕλακὴν μίαν μικροῦ κυναρίου, ἄλλη ἀνταπεκρίνετο πρὸς βορρᾶν, ἄλλ' ἦτο αὐτὴ κυνὸς γέροντος, βραγχνῶ καὶ ἀπαξμόνον ὕλακτοῦντος ἀπέναντι τριῶν ἢ τεσσάρων ἐπανειλημμένων ὕλακῶν τοῦ πρὸς νότον. Αἰφνης ἄλλη πρὸς ἀνατολὰς ὀξεία φωνὴ ἠκούετο, ζητοῦσα τρόπον τινὰ νὰ διαγωνισθῆ πρὸς τὰς πρώτας ἀπὸ δυσμῶν τε-

τάρτη μελαγχολικὴ ἐξήχησε ὁ φωνὴ κυνῆς καὶ ἐπὶ τινὰ καιρὸν ἐξακουούει μονολογοῦσα, διότι ἐπαύσαν αἱ ἄλλαι αἴφνης καὶ αἱ τέσσαρες δμῶ ἀρμονῶν τὸν ὀξεία ἐπλήρουν. « Τί αὐθάνονται, ἔλεγον, οἱ κύνας οὗτοι, διατί περιμένουσ. τὴν νύκτα ὀπως ἀκόπως καὶ ἀπαίστως ὕλακτοῦσι; Συνεννοῦνται ὀβτω ἀρά γε, ἡ ἐξυβρίζουται ἐκατέρωθεν, ὡς ὄν ἀνόητοι; δια τῶν ἐφρασιῶν; ἂν οὔτως ἐχῆ, καλῶς ποιῶσιν ἀνακρίνοντες τὴν νύκτα, διότι τὴν ἡμέραν ἐντρέπινται; νὰ δεικνύονται; ». Μὴ δυνάμενος νὰ θέσω λύσιν τινὰ εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ τὸ ἐγκατέλειψα, δια νὰ τὸ ὑποβάλλω τῇ ἐπακρίῳν εἰς τὸν καλλιτέραν ἡμῶν ζωολόγον.

Καὶ πάλιν τί νὰ γράψω; τί νὰ γράψω; ὀργισθεὶς σχεδὸν ἀνέκραξ καὶ διὰ τῆς βρακτηρίας μου τὴν τράπεζον πλάξας. Ὁ παρηχθεὶς κρότος καθησώχασε τὰς ἐξαφθεύσας μου φρένας καὶ παρετήρησα ἐπιμελητῶ; μῆτω; ἡ βρακτηρία μου ἐθρασίθη. « Ἀ! εἶπον, ὦ; ἐμπνευσθεῖς ἂν διαγούλην τὴν ἰστορίαν μιᾶς βάρβου, ἢν εἶδον σήμερον διαβροχουμένην ἐπὶ τῆς βραχέως φίλου μου τινός; Ἄλλ' εἶναι μικρὸ ἡ ἰστορία αὐτῆ ». Καὶ τῶντοι ἀκούσατε αὐτὴν καὶ ἢ παισθήτε.

Ὁ ἔμπορος τῆς ὀδοῦ τοῦ Ἐρμοῦ Κ. εἶδεν ἡμέραν τινὰ εἰσερχόμενον ἐν τῷ καταστήματι αὐτοῦ βλακῆ, βλακωδέστατον ἐν τριακονταετῇ παρῆπου, ὅστις ἐκλέξας μετρίως πολῆμιον βάρβον ἠγύρασεν αὐτὴν ἀντὶ ὀρχυῶν δικτῶ. Τὸ πραγμα μῆχρι τοῦδε ἀπλοῦστατον, ἢ ἂν θέλητε ἐκτακτον, δὲτι, ὡς ἐμαθε, ὁ ἔμπορος, ὁ εἶς; αὐτὸς ἦτο ὕπαλληλίσκος τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν. Ἐκτακτον λοιπὸν ἦτο πῶς εὐρέθη ὕπαλληλίσκος διαθέτων δικτῶ ὀρχυμάς διὰ βάρβον. Ἄλλ' εἶπομεν ἐν ἀρχῇ ὅτι ἦτο βλαξ.

Μετὰ τρεῖς ὄρας ὁ νέος ἐπέστρεψε παρὰ τῷ ἔμπωρῳ.

— Κύριε, εἶπεν αὐτῷ, μὲ κάμνετε τὴν χάριν νὰ μ' ἀνταλλάξῃτε τὴν βάρβον αὐτὴν, ἢν πρὸ ὀλίγου ἠγύρασα;—Εὐχρίστως, φίλε μου, ἀπήντησεν ὁ ἔμπορος. Ἄλλ' ὁ νεανίας θέλων τάχα νὰ δικαιολογήσῃ τὴν χάριν, ἢν ἐξήτει,

— Οὐρ' ἀδελφὲ, προσέθηκε ἀπελπι-
στικῶ τῷ τρόπῳ, ἐκινδύνευσα νὰ εἶρω τὸν
μπελαν μου διὰ τὸ μπαστούνι αὐτό.

— Πῶς; διατί;

— Βρῆ, ἀδελφὲ, ἡ γυναικῶ μου...

— Αἶ;

— Νά! με πιάστηκε ἄμα τὸ εἶδες τὰ
χεῖρά μου: Ἀγοράζεις μπαστούνια ἐσὺ
κ' ἐμένα τίποτε δὲν με πέρνεις, ξεφώνιζε,
γρήγορα ἐπιστρέψέ το, ἄλλαξέ το, ἄλλως...

Καὶ ὁ φίλος μας νεανίας ὀλίγον κατ' ὀ-
λίγον ἐξετασθεὶς λεπτῶς παρὰ τοῦ ἐμπό-
ρου, ὠμολόγησεν ὅτι καὶ ἐξυλλίζετο συχνά-
κις παρὰ τῆς συζύγου του.

Ὁ ἔμπορος ἔδωκε τῷ Μυλιερικῶ συ-
ζύγῳ ψέλλιον τι, οὗτος δὲ ἀνεχώρησεν,
ὡς ἀνὴρ χρεωστῶν προστάξιν τῆ συζύγῳ
αὐτοῦ καὶ ὑπακούμενος παρ' αὐτῆς.

Τὴν ἐπικύριον προουσιάζθη εἰς τὸ αὐτὸ
κατάστημα δεκαοκταετῆς θηλυπρεπῆς νέας
καὶ ἐκλέξας ἠγόρασε τὴν αὐτὴν ῥάβδον.

(Ἦτο φαίνεται πολλὴ ὠραία αὐτὴ ἀφοῦ
καὶ συζύγου καὶ παιδιὰ ἐμάγευσε) Μετὰ
9 ὅμως ὥρας, ἀκριβῶς τὸ τετράγωνον τῶν
τριῶν ὥρων, καθ' ἃς ἐκράτησεν αὐτὴ, ὁ
βλάξ, ἡ βικατηρία ἐπιστρέφεται εἰς τὸν
ἔμπορον ἀνταλλάσσουμένη ἀπέκταντι γρα-
φίδων καὶ χάρτου.

— Τί μεσαιωνικοὶ ἄνθρωποι αὐτοὶ οἱ
δασκάλοι, ἔλεγεν ὁ μαθητὴς τοῦ Βου βα-
σιλικοῦ Γυμνασίου, τί στάσιμοι! τί ἐχθροὶ
τῆς προόδου! Ἄν ἦναι δυνατὸν νὰ με
κάμη ὁ σχολαστικὸς ἐκείνος καθηγητῆς
P. περὶ τῆς ἀρχαίας ἀντικειμένου κατ' ὅσον βι-
κταρίου. «Δὲν προοδεύει, ἐξεργάζει, νέος
τις ὅταν ἀργίση τὰ γάντια καὶ τὰ μπασ-
τούνια». Ἀλλάξέ το, ἀδελφὲ, δὲς μοι
ἄλλο τι εἶναι ἄξιον ὁ χάχας αὐτὸς νὰ μὴ
με προβιάσῃ.

Ὁ ἔμπορος ἐκπληκτος ὀλίγον διὰ τὴν
σύμπτωσιν αὐτὴν τῆς ἀνταλλαγῆς τῆς
ῥάβδου του, ἐκράτησεν αὐτὴν μειδιῶν, ὁ
δὲ μαθητὴς ἀνεχώρησε φέρον ὑπο μάλης
δεσμίδα χάρτου καὶ ἐν τῇ παλάμῃ γρα-
φίδας, κονδυλοφόρους κλπ.

Τὴν ἐπικύριον ὠραίως νεανίας προουσιάζ-
θη πάλιν καὶ ἐξήγησε τὴν τιμὴν τῆς αὐ-
τῆς ῥάβδου. Με προθυμίαν ἐπλήρωσε τὰς
δικτῶ δραχμάς, εὐχαρὶς ἀναχωρῶν, ὡσεὶ

εἶρε καλεποῦρι. (Ἦτο φαίνεται πολλὴ ὠ-
ραία αὐτὴ, ἀφοῦ μάλιστα καὶ ὑπάλληλον
καὶ μαθητὴν καὶ κομφεῦμενον ἐμάγευ-
σεν).

Μετὰ τρεῖς ὥρας, ἀκριβῶς τὴν τετρα-
γωνικὴν ῥίζαν τῶν ἐννέα ὥρων, καθ' ἃς
ὁ μαθητὴς ἐκράτησεν αὐτὴν, ὁ κομφεῦ-
μενος ἐπιστρέψας ἐξήγησε ν' ἀλλάξῃ αὐτὴν
ἀπέκταντι ἄλλης διαφόρου. Ἐφαίνετο ὅτι
με θλίψιν ἀπεχωρίζετο, διότι ἐρρίπτεν ἐπ'
αὐτῆς ὑστάτον βλέμμα ἀποχωρισμοῦ ὑ-
ψῶν καὶ συνενόντων τὰς ὀφθῶν, ὡσεὶ ἤσθά-
νατο θλίψιν τινὰ.

— Τί κρίμα, εἶπε τέλος, ἡ Ἐλένη μου
νὰ μὴν ἀρέσῃ τὸ ῥαβδιδιον αὐτὸ, τὸ ὁ-
ποῖον ὅλοι οἱ φίλοι μου ἤρεσαν. Τί νὰ
γίνῃ ὅμως; πρέπει νὰ τὸ ἀλλάξω, διὰ νὰ
τῇ ἀρέσω καθ' ὅλα. Ἀλλάξέ το, ἀδελφὲ,
στραφεὶς πρὸς τὸν ἔμπορον προσέθηκε,
ἄλλαξέ το, σὲ παρακαλῶ δὲς μοι ἐκεῖνο
τὸ ἄλλο, ἐκεῖνο καί αὐτὸ βέβαια ὅ ἀρέσῃ
ἡ Ἐλενώ.

Ὁ ἔμπορος ἤρχισε νὰ πιστεύῃ τὰ μα-
γικά. «Τί διάβολο ἔχει τὸ μπαστούνι αὐτὸ,
ἔλεγε» καὶ ἠπόρει ἐνῶ τὸ ἀντήλλαξε.

Τὴν ἐπικύριον ὁ φίλος, παρὰ τοῦ ὁποῦ
ἔμαθον τὴν ἱστορίαν καὶ ὅστις ἐξυλορο-
τῶν χθές, εἰσῆλθεν εἰς τὸ κατάστημα
ζητῶν ν' ἀγοράσῃ τὴν αὐτὴν βικατηρίαν.

— Κύριε, εἶπεν ὁ ἔμπορος σὺς τὴν δι-
δώ ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ μὴ μοῦ τὴν ἐπιστρέ-
ψῃς ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ.

— Καὶ βέβαια, ἀφοῦ τὴν ἀγοράζω.

— Ὅχι, φίλε μου, ἐπανέλαθεν ὁ ἔμ-
πορος, δὲν εἰς εἰς εἰς εἰς εἰς εἰς εἰς εἰς εἰς
ἐφ' ἑρῆ κακὸν εἰς τὸ κατάστημα.

— Μὴ εἶναι ἡ ῥάβδος τοῦ Μικράκη;
εἶπεν ὁ φίλος μου.

— Ὅχι, ὄχι, ἀκούσατε τὴν ἱστορίαν
της. Καὶ ὁ ἔμπορος, ὅστις πρὸ τριῶν ἡ-
μερῶν ἀπέδιδεν εἰς τὴν ῥάβδον αὐτὴν τὴν
ἐλλειψιν πελατῶν διηγήθη τὰ πάντα.

Ἐγέλασεν ὁ φίλος μου, ὑπεσχέθη νὰ
μὴ τὴν ἐπιστρέψῃ καὶ ἀνεχώρησε σκεπτό-
μενος. Μετὰ μίαν ἡμέραν, ὁ φίλος μου
ἔλασε τὴν βικατηρίαν του, ἀφοῦ με τὴν
ἔδειξε καυχώμενος διὰ τὴν ὠραιότητά της.
Τρεῖς μῆνες παρήλθον χωρὶς οὐδὲν νὰ μάθῃ
περὶ αὐτῆς, ἀξίας ὄντως Ὀδυσσεύς τοῦ

Ὀμήρου, ὅτε ἡμέραν τινὰ εἶδεν αὐτὴν εἰς
τὰς χεῖρας φοιτητοῦ. Ἐπλησίασεν αὐτὸν
ἐρωτῶν πῶς περιήλθε εἰς χεῖράς του ἡ ῥά-
βδος ὁ φοιτητὴς ἀπάντησε βραδύως ὁ
φίλος μου ἐξήγειρεν αὐτόν ὁ φοιτητὴς ἀν-
θύρσει· αἱ ὑβρεὶς κατέστησαν σπουδαῖαι
καὶ ἔως ὅτου πλησιασῶ, ἡ ῥάβδος ἐθραύσθη
χθές ἐπὶ τῆς ῥάβδου τοῦ φίλου μου. Ὁ
φοιτητὴς, ἐνοεῖται, ἄμα ἔμαθε παρ' ἐμοῦ
τὴν ἱστορίαν αὐτῆς, ἐξήγησε συγγνώμην
καὶ τὰ συντρίμματα τῆς ῥάβδου παρέδω-
κεν εἰς τὸν φίλον μου, ὅστις ἀνήτησεν
αὐτὰ πρὸ τινος εἰκόνας τοῦ διαδόλου ἐν
ἐκκλησίᾳ κληρικῶν.

Ἴδου ἡ τῆς ῥάβδου ταύτης ἱστορία, ἥτις
ὡς ἀκτίς ἐλαμψεν εἰς τὸν νοῦν μου, ἐνῶ
παρετήρουν τὴν ἰδικήν μου.

Ἦδη ὅμως, ἐνῶ ἐβασανίζομην σκεπτό-
μενος, ἡ νύξ ἤρχισε νὰ συνάξῃ τὸν πέ-
πλον της καὶ ἡ αὐγὴ ὑπερφάνετο, ὡς κόρη
μελανήμων ἀπεκδυομένη διὰ νὰ λουσθῇ,
εἰς καθαρὰ ποταμοῦ ὕδατα. Πτηνῶν κελα-
δήματα ἤρχισαν κατ' ἀρχὰς σποραδικῶς,
κατόπιν ὁμοφώνως, ἀποτεινόντα τὴν προ-
σευχὴν των πρὸς τὸν πλάστην τὸ πᾶν ἀ-
νεγεννατο κ' ἐγὼ ὑπναλῆος πρὸ τοῦ θεά-
ματος αὐτοῦ ἐν τῷ ἐξώστῃ μου ἰστάμην.
Ἐπλησίασα εἰς τὴν καθρέπτην καὶ τὴν ἐκ
τῆς ἀυπνίας καταβεβλημένην μου μορφήν
θεωρῶν ἠσχύνθην ὅτι με πρόσωπον τοιοῦ-
τον ἐμελλον νὰ παρασταθῶ πρὸ τοῦ τελου-
μένου μυστηρίου τῆς Ἀνατολῆς τοῦ Ἡλίου
εἰς δόξαν αἰώνιον τοῦ πλάστου Ἐπεσα
ὄθεν ἐν τῇ κλίνῃ μου καλυφθεὶς ἀπὸ κε-
φαλῆς μέχρι ποδῶν, ὅτε ἤρχισεν ν' ἀκούη-
ται τῶν κάρφων ὁ κρότος καὶ ἡ ὀξύτατη
φωνὴ τοῦ γαλακτοπόλου, ἡ ἀντηχοῦσα
ἐπὶ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν. Ἀ-
πεκοιμήθην ὄνειρευόμενος ἀθύρματα, ὡς
ὁ μέθυσος κόρη γλυκεῖαν. Τρεῖς ὥρας ἐ-
κοιμώμην ὑπνον βαθύν, ὅτε ἐπανειλημ-
μένοι κύπτοι ἐπὶ τῆς θύρας μου μ' ἐξύ-
πνησαν μόλις οἱ κύπτοι ἐδιπλασιάστησαν
κ' ἐξύπνησα ἐντελῶς. Ἦνοιξα τὴν θύραν
καὶ, ὦ δυστυχία! βλέπω εἰσερχόμενον τὸν
μέγαν διευθυντὴν τοῦ Ἰλισσοῦ, ὅστις φαί-
νεται εἶχε πρόσωπον ἄξιον ν' ἀτενίσῃ τὴν
ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, (καὶ τὰς ἐπὶ τῶν να-
μάτων τοῦ Ἰλισσοῦ χρυσᾶς ἀκτῖνας).

— Τὰ ἀθύρματα; μοὶ λέγει.

— Τίποτε δὲν ἔκαμα, νυσταλέος ἀ-
πῆνησα.

— Κύριε Ἰωάννη, ἐντροπή! με ἠπάτη-
σας ἀναιδῶς. Πῶς δὲν ὠμολόγησι πρὸ ἡμε-
ρῶν τὴν ἀδυναμίαν σου; καὶ ἄλλα πολλὰ
ἐξηκολούθει ἐν ὀργῇ νὰ προφέρῃ, ὅτε, ὡς
ἐμπνευσθεὶς,

— Δὲς μοι, τῷ εἶπον, δύο ὥρων καιρὸν
καὶ τὰ πάντα θὰ ἦνε ἔτοιμα.

Ἐφυγεν ὁ ἀρχισυντάκτης καθησυχάσας,
ἐγὼ δ' ἀπεφάσιχα ἀντὶ ἄλλων ἀθυριῶν
νὰ γράψω τὰ ἄνω, ὅσα κατὰ τὴν νύκτα
ἐσκέφθην. Καὶ τῶντι ταῦτα νῦν παρα-
δίδω εἰς τὸν τύπον.

Υ. Γ. Ἐπειδὴ συνειθίζω πάντοτε νὰ
παραβάλλω καὶ τὰς ἐλαχίστας μου πρά-
ξεις πρὸς πράξεις μεγάλων ἀνδρῶν, καὶ
τὰ τῶν ἀθυριῶν μου αὐτῶν θέλω νὰ
παραβάλλω πρὸς ἀνέκδοτόν τι ἐπὶ τῆς συγ-
γραφῆς τῆς Παναγίας τῶν Παρισίων ὑπὸ
τοῦ Βίκτωρος Οὐγῶ.

Λέγεται ὅτι ὁ Β. Οὐγῶ ἔδανείσθη 6000
φρ. παρὰ τοῦ ἐκδότου τῶν συγγραμμάτων
του διὰ νὰ κάμη μικρὸν τι ταξείδιον εἰς
Ἑλβετίαν, ὑποσχόμενος αὐτῷ νὰ συγγράψῃ
μετὰ ὠρισμένον καιρὸν τὴν Παναγίαν τῶν
Παρισίων, τὸ ἀριστούργημα αὐτὸ τῶν ἐρ-
γῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Πε-
ματώσας τὸ ταξείδιον καὶ ἐπιστρέψας εἰς
Παρίσιους, εὐρέθη αἴφνης στενοχωρημένος
παρὰ τοῦ δανειστοῦ του, διότι οὔτε ἤρ-
χισε κἄν τὸ σύγγραμμα, ἐνῶ τριακόνητα
μόνον ἡμερῶν διορίαν εἶχεν ἀκόμη. Ἀμέ-
σως ὁ Β. Οὐγῶ κλείεται ἐντὸς δωματίου
τινος με φιάλην μελάνης, γραφίδας καὶ
χάρτην καὶ γράφει ὀλονέν. Με τὴν τελευ-
ταίαν δὲ βανίδα τῆς μελάνης του, θέτει
πέρας εἰς τὴν τελευταίαν λέξιν τῆς Πανα-
γίας, τῶν Παρισίων. Ἐταλαντεύετο μετὰ
τὴν ἀποπεράτωσιν ἐπὶ πολὺ ἂν ἔπρεπε νὰ
ὀνομάσῃ αὐτὴν οὕτω ἢ: πᾶν ὅ, τι ἐμπε-
ριέχεται εἰς φιάλην μελάνης. Ἀλλ'
ἐπὶ τέλους, ἐπειδὴ εἶδε ὅτι ἕκαστος δὲν
δύναται νὰ ἐξάξῃ Παναγίαν τῶν Παρισίων
ἐκ φιάλης μελάνης, καὶ ἐκεῖνος ἀκόμη δὲν
δύναται νὰ ἐξάξῃ δευτέραν Παναγίαν ἐκ
δευτέρης φιάλης, ἀπέδωκεν εἰς τὸ σύγ-
γραμμά του τὸν τίτλον ὃν βλέπομεν σή-

μερον και πολλοι εις το μέλλον ακόμη
θα βλέπωσι.

Κ' ἐγὼ λοιπὸν (βλέπετε πῶς παραβάλ-
λαμι) ἐτλαντεύθη λαοὶ ἂν ἔπρεπε τὸ
ἄβρονον αὐτὸ νὰ ὀνομάσω ἀθύρηματα, ἢ
παν ὅ, τι δύνανται τὶς νὰ γράψῃ ἐπι-
δύο ὥρας περὶ μίας κακῆς τοῦ νυ-
χτείας. Ὑπερίσχυσε τὸ πρῶτον, διότι, ἂν
οἱ ἀναγκαστοὶ μου εὐαρεστούνται, θὰ ἐ-
ξαικολούθῳ γράφων πικρὰ καὶ κλέματα καὶ
ἐννοεῖται ὅτι δὲν θὰ περὶ πάντοτε κα-
κίαις νυχτερίαις, ἀλλὰ καὶ καλῆς νύκτας θὰ
περάσω, καὶ λαμπρὰς πρωίας, καὶ λαμ-
πρὰς ἡμέρας, ὅταν μάλιστα μ' εὐχαρίστη-
σιν μου ἴδω ὅτι οἱ καλοὶ μου ἀναγκαστοὶ
καὶ κακαὶ μου ἀναγκαστοὶ διήλθον ὡ-
ραν τινὰ εὐαρέστως ἐπι τῇ ἀναγκάσει τῶν
Ἀθουμάτων.

ΙΩ. ΚΑΜ.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ.

Τῇ δεσποσίνῃ Ἐ. εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Μετὰ γλυκὺ πότηριον εἶναι πικρὸν τίς πῆν,
Ἐβρίσκει τὴν πικρίαν τοῦ πολὺ μεγαλητέραν
Κι' ἂν ὁ ὑγρὸς μου ὀφθαλμὸς συγκινητὸν δακρῶν,
Ἐξέφραζε φεῦ! πρῶτον καρδίαν ἐλευθερίαν.

Θεομά πλὴν εἰς τὰ παρειὰς τὰ δάκρυα ἄ, πίπτουν
Εἶν' ἐλαρὰ, ἀφίτητε, τὰ ἄρρα ἢ καρδία,
Διότι εἰ τοὺς ὀφθαλμοὺς τὸ παραλθὸν κλύπτουν,
Διότι, ἂν δὲν ρεύσωσι τὰ πίν' ἢ ὄυστηχία.—

Μίαν ἡμέραν ὁροσερὰν καθήμενος σιμά της,
Τὴν ἤκουον ποῦ ἔψαλλεν ἔν ἄσμα τῆς γλυκῆς
Συγκινησὶν ἐξέφραζον τὰ μαῦρα ὀμμάτα τῆς
Καὶ ἡ φωνὴ τῆς ἔτρεμε... κ' ἐγὼ ἤμην ἔκει.

Καθὼς ταχέως χειλῶν πολλάκις ἔ τῆς θαλάσσης
Τὴν λείαν ἐπιφάνειαν τὴν πησὶν διευθύνει,
Βραδύνει τώρα μὲν αὐτήν, κατοπιν τὴν ταχύνει
Καὶ κάποτε μὲ τὸ πτερόν τὸν φλοισβόντης ἐγγίξει,

Τὰς χεῖρας οὔτω ἔφερε μετ' ἀφελείας πάτης
Εἰς πλῆκτρα μελανόλευκα κ' ἐκ τοῦ κλειδοκμαθάλου
Ἦχοι ἐξήρχοντο ὡς εἰς λύρας ἰσορροπίας ἄλλου
Καὶ ἔψαλλεν, ὡς Ζέρυρος, τὴν πούκην ποῦ κτενίζει.

Δὲν ἔβαλλεν. Ἐστὲ καὶ οἱ θεοὶ στεναγμοὶ τῆς
Πικρῆς ὡς ἡ καρδία της, γλυκεῖς ὡς ἡ φωνὴ της
Ἐδέκοντο πῶς ἤγινον ἀνάλγητος νὰ φείτῃ,
Ὡς λύρα ποῦ δὲν δύναται εὐθὺς νὰ αὐτῆσι
Ἄπα; τὸ πλῆκτρον τὴν γοῶν αὐτῆς ἐκ ἐγγίστη.
—Κι' ὡς φύλλον ἔτρεμοι ξηρόν, ὅταν βορρᾶς τὸ
[πλήκτη.

Ἡσθάνθη ποῦ ὀδονηρὸν ἐντὸς τῆς νὰ τὴν κείνη
Καὶ ἠδονάται ἡ φωνὴ τὸν πόνον νὰ ἐκφράσῃ.
Ἐπυσε καὶ, ὡς σύννεφον ἔ τάνουρανὸν ποῦ πλέει
Σιωπηλά, χωρὶς ὁδὸν ὀπίσω νὰ χαράσῃ,

Ἄφῃθι μόνῃ τῇ ψυχῇ εἰς κόματ' Ἀριονίαις
Κι' ἀπεμακρύνῃ τῆς ἀκτῆς τὸ βλέμμα πρὸς τὰ ἄνω.
Πλησίον ἤμην, ὡς θεῆ, τῇ θείας εὐτυχίας
Συγχύρησον με, ἂν ἐκ εἴ ἤθελον ν' ἀποθάνω.

ΙΩ. ΚΑΜ.

Ἡ Γλαυζή.

Καλύπτει νῦς ἀσέληνος τὰ πάντα μὲ σκοτίαν
Οἱ κίονες δὲν λείγουσι τὰ λείψανα τῶν δειπνῶν
Πολλοὶ τὴν θέαν τῶν νεφῶν φροδοῦνται τὴν ἀγρίαν
Καὶ ζεῖρη ἄλλα εὐτοχῇ βυθίζονται εἰς ὕπνον.

Ἐπὸ πυκνὰ φυλλώματα θαρνύων καὶ πύθων
Ἡ ἀηδὼν γαυρῶν καλεῖδουσα κ' ἐκείνη.
Ἴνα ἀρχίτη αὔριον τὸ ἔματά τῆς τὸ θεῖον,
Πτηνῶ δὲ μόνον λυπηροὶ ἄκοι οὐαὶ ποῦ θρηνοὶ.

Δὲν εἶνε θρηνοὶ εὐρωιοὶ, μελωδικοὶ δὲν εἶνε,
Ἄλλ' εἶνε στόνοι μύηχοι, ἠχρῶντες μονοτόνωσ,
Ὡς νὰ σοὶ λέγουν— «Ὡς; ἐμὲ, θνητῆς τοῦ γούου»
[χῶνε].

—Ὡς! διὰ τούτων τῆς γλαυκῆς ἐκφράζεται ὁ πόνος.

Εἶνε πτηνὸν ἢ στένουσα, ἢ γλαυζὴ ἢ νυκτελάος
Καὶ διακοπτεῖ τῆς νυκτός αὐτῇ τὴν ἡμερίαν.
Δὲν τὴν πτωεῖ βηματιστὸς, ἢ θροῦς, ἢ ἄλλος σάλος.
Θέλει νὰ στένη δι' αὐτὸ ζητεῖ καὶ τὴν σκοτίαν.

Τί τὴν κωλύει νὰ θρηνῇ εἰς κήπους τὴν ἡμέραν;
Εἰξεύρει ὅτι προκαλεῖ ἀποστροφὴν θρηνοῦσα;
Προσάτην μινον θεωρεῖ τὴν μελανὴν ἐσπέραν;
Τίς ἢ αἰτία, ἢ αὐτὴν εἰς στεναγμοὺς κινουσα;

Λέγουν, τυφλώττει εἰς τὸ φῶς· ἀλλὰ πρὸς τί νὰ
[βλέπῃ;
Πραγματικότης φαίνεται ψυχρὰ ἐν τῇ ἡμέρᾳ
Πολλὰ καλύπτει τῇ νυκτὶ, πολλὰ ἢ μαῦρη σκέπη
Κι' ἡ θρηνηρία φαίνεται τὴν νύκτ' ἁριστοτέρα.

Τί τὴν ἐμπνέει εἰς στεναγμοῦς; πρὸς τί τὴν νύκτα
[κράζει;
Κ' ἐμὲ σ' ἔχῃ τί μὲ λυπεῖ καὶ μὲ κινεῖ εἰς στονοῦς;
Προ, τίνα τὰ παράπονα αὐτῇ διαβιάζει;
Εἰ, τοῦ, θρηνοῦσα; ἀσυλον ἢ νύ; παρελκεῖ μόνον;

Τ. Δ. ΑΜΗΕΛΑΣ

Ῥόδον δὲν εἶσαι.

Νὰ πετᾷ εἰς τὰ ἄνθη λευκῶνος
ἀγαπᾷ ἢ φαίδρα χρυσαλλίς
καὶ τὸ ῥόδον ἢ γλωσσο δειλῆς
ἐξυμνεῖ ἀηδόνος.

Τῆς σῆς μνήμης ἔ τὰ μῦρα ὁμοίως
Τοῦ νός μου πετοῦν τὰ πτερά
καὶ αἰσθήματ' ἀντλεῖ τρυφερά
ὁ πικρὸς μου πρὶν βίως.

Ἀηδὼν κ' ἐγὼ, κρύφα στεναζῶν,
Σε τὸ ῥόδον ὑμῶν, τὴν καλὴν
σε παρθένον με γλωσσαν δειλῆν,
ἀγαπῶν κ' ἐκθειάζων.

Ῥόδον πλὴν δὲν σε λέγω, φιλετάτῃ
τοῦ βορρᾶ τὸ μαρμαίν' ἢ πνοή
κ' ἢ βραχχεῖα τοῦ ῥόδου ζωῆ
τὴν ψυχὴν μου σπαράττει.

Ῥόδον ὄχι· δὲν εἶσαι· ἐκεῖνο
φέρει μέτωπον γαυρον θρασὺ,
Πλὴν ἀγέρωχος δὲν εἶσαι σὺ
μοχθηρὰν δὲν σε κρίνω.

Ῥόδον ὄχι· ἐκεῖνο μολύνει
χεῖρ πολλάκις βαναύσου θνητοῦ,
ἐνῶ στήθη ποθῶ ποιητοῦ
συμπαθοῦς νὰ καλλῶνῃ.

Ῥόδον ὄχι· ἀκάνθος ὀξείας
τοῦτο κρύπτ' ὑπὸ φύλλ' ἀπαλά·

πλὴν τὸ βλέμμα σου, ὅταν γελᾷ,
Δὲν ἐγκρύπτει εἰρωνεῖς.

Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ.

Ἀσμάτιον.

Ἄς στενάξῃ ἡ Φιλομήλα
Εἰς τὰ βῆθη τοῦ ὄρου μῶνος
Καὶ ἡ αὐτὴ εἰς τὰ φύλλα
Τῆς πλατάνου ἄς θροῖ.

Τίποτε δὲν μὲ φαίδρῶνει
Ἄν ἔ τὰ πάλῃ μου κωμῶνῃς,
Συλλογίσου, ὅτι σβύνει
Ἡ ἀθλία μου ζωῆ.

Ῥόδα: ἄς μορμυρίζουν
Εἰς τὰ χορτὰ εἰς τοῦ βάτους·
Τὰ κλωνί' ἄς πατινίζου
Εἰς τὰ δέληρα τῶν ὄρου μῶν.

Τίποτε δὲν μὲ φαίδρῶνει
Ἄγρὰ μένει ἡ ἐλπί μου,
Κ' ἡ καρδία μου δὲν χῶνει
Ἡ πικρίας στεναγμον.

Ἡ Σελήνη ἄς μαρμαίρῃ
Εἰς τοῦ ποντοῦ τὴν γαλήνην
Κύκλω μου φαίδρῃ ἄς χαίρῃ
Καὶ ἄς τέρπηται το πᾶν.

Τίποτε δὲν μὲ φαίδρῶνει,
Ἄφ' οὔ εἰς ὀδύνης σάλλον
Μεταστράψ' ἢ πρὶν γαλήνη·
Ἄ! πικρὸν τὸ ἀγαπᾶν.

Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

ΓΑΛΛΙΚΟΣ ΑΣΤΥΚΟΣ

ΚΩΔΗΕ.

Ἐπειδὴ βλέπομεν ὅτι πάντες οἱ ἡμέ-
τεροι νομοθέται καταγεγούσιν εἰς τῶν

Γάλλον νημοθέτην, ὡς εἰς ὀρθότερον καὶ λεπτομερέστερον, ἀνελάβομεν τὴν παράφρασιν τοῦ παρὰ πόδας κώδικος πρὸς κοινωφελῆ σκοπὸν.

Ἀποσπάσματα αὐτοῦ καταχωρίζομεν ἐνταῦθα, ἐνεῖδει ἀγγελίας, διὰ νὰ βεβαιώθωμεν περὶ τοῦ ὠφελίμου τοῦ ἔργου καὶ νὰ προβῶμεν οὕτω εἰς τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ βίου.

Περὶ γάμου.

Ἄρθρ. 14. Ὁ ἀνὴρ ὁ μὴ συμπληρώσας τὸ δέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ καὶ ἡ γυνὴ ἢ μὴ συμπληρώσασα τὸ δέκατον πέμπτον δὲν δύναται νὰ συνάψωσι γάμον. Οὐχ ἤττον συγχωρεῖται ὁ γάμος, ἂν ἀποδειχθῇ ὅτι οἱ μελλόνυμφοι κατοικῶσι τὸ αὐτὸ τῆς οἰκίας πάτωμα ἐξ ἤδη μῆνας διὰ τὴν πρωτεύουσαν, ἑπτὰ δὲ καὶ ἡμισυ διὰ τὰς ἐπαρχίας.

Ἄρθρ. 15. Δεύτερος γάμος δὲν δύναται νὰ συναφθῇ πρὶν . . . συναφθῇ πρῶτος.

Ἄρθρ. 16. Ὁ μετὰ πρῶτον γάμον χηρευσας, ζητήσας, ὃ ἐκ νέου τοιοῦτον, μέλλει νὰ υποβληθῇ κατὰ νόμον εἰς ἐξέτασιν ἱατρικῆς ἐπιτροπῆς ἐπιφορτισθεῖσῃς νὰ βεβαιωθῇ περὶ τῆς ὑγιούς πνευματικῆς αὐτοῦ καταστάσεως.

Ἄρθρ. 17. Ἡ γυνὴ ἢ διὰ τρίτην φορὰν χηρεύσασα, ἀποβάλλει πάσας αὐτῆς τὰς ἐπωνυμίας, δύναται δὲ νὰ κρατῇ μόνον τὰ κύρια αὐτῆς ὀνόματα.

Ἄρθρ. 19. Ἀπαγορεύεται ὁ γάμος μεταξὺ ἐξαδέλφου πρῶτου καὶ ἐξαδέλφης. Οὐχ ἤττον εἰς σπουδαίας περιστάσεις ἢ ἀπαγορεύσεις αὕτη δὲν ἰσχύει· ὅταν π. χ. ἀναποφεύκτως ἢ προῖς δὲν τρέπει νὰ ἐξέλθῃ τῆς οικογενείας.

Ἄρθρ. 20. Ὁ γάμος τελεῖται δημοσίᾳ, ὡς αἱ κεφαλικαὶ ποιναὶ, διὰ νὰ χρησιμεύῃ ὡς παράδειγμα.

Ἄρθρ. 20. Ὁ γάμος δύναται ν' ἀκυρωθῇ ὡς αἱ συμβαίνει πλάνη περὶ τὸ πρόσωπον π. χ. ἂν γυνὴ τις νομίζουσα ὅτι ὑπανδρεύεται μὲ τίμιον ἄνδρα, παρατηρῇ μετὰ ταῦτα ὅτι οὗτος κατακλίνεται δένων τὴν κεφαλὴν τοῦ μετ' ἐτραγῶνον γερόν-

τικὸν μανθῆλιον· ἢ ὅταν ὑποσχεθεῖς κατ' ἀρχὰς πρὸς τὴν νύμφην συνομιλῆν εἰς τὸν Ἰλισσὸν, ὁ σύζυγος λαμβάνει τακτικῶς τὸ Μέλλων ἐν αὐτῇ τῇ συζυγικῇ οἰκίᾳ.

Ἄρθρ. 22. Οἱ σύζυγοι ὑποχρεοῦνται νὰ τρέφωσι καὶ ν' ἀνατρέφωσι τὰ τέκνα των. — Ἐστῶσαν καὶ σχετικὰ εἰς μόνον τὸν ἕνα ἐξ αὐτῶν.

Ἄρθρ. 23. Οἱ σύζυγοι χρεωστοῦσιν πίστιν ἀμοιβαίως, ἀλλ' ἔχουσι προθεσμίαν διὰ νὰ πληρώσωσι μέχρι τῆς γερωντικῆς ἡλικίας.

Ἄρθρ. 24. Ὁ σύζυγος προστατεύει τὴν σύζυγόν του· αὕτη ὑπακούει εἰς τὸν ἄνδρα τῆς· δύναται ὅμως νὰ μεταλλάξωσι τὰ πρόσωπα ἂν ἐκ συμφώνου κρίνωσι τὸ τοιοῦτον ὠφελιμώτερον.

Ἄρθρ. 25. Ἡ γυνὴ ἀκολουθεῖ τὴν κατοικίαν τοῦ ἀνδρός τῆς καὶ τὴν τελευταίαν ἀκόμη οἰκίαν τῆς συνοικίας Κολωνάκιο ἂν ἐνοικιάσῃ αὐτῆς.

Ἄρθρ. 26. Ὁ σύζυγος ὑπέκεινται πάντοτε εἰς τὴν λεγομένην ἀμοιβαίαν ὑποχρέωσιν· ἀδιάφορον ἂν ἢ σύζυγός του παριστάνῃ εἰς τὸ Ὠδεῖον ἢ εἰς τὸ θέατρον τοῦ Σοφοκλέους, ἄδουσα ταῦτοχρόνως.

Ἄρθρ. 27. Ἡ σύζυγος δὲν δύναται νὰ πωλήσῃ τὰ κτήματά τῆς, ἂνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἀνδρός τῆς· δύναται ὅμως νὰ πωλήσῃ αὐτὸν διὰ τοῦ δριμυῆος χερρακτῆρός τῆς.

Ἄρθρ. 28. Ὁ γάμος διαλύεται.
α.) Ἐνεκὰ θανάτου τοῦ ἐνὸς τῶν συζύγων εἰς ὄρισμένους περιστάσεις.

β.) Ἐνεκὰ παραχωρήσεως φιλολογικῆς τοῦ Πανεπιστημίου ἑδρας εἰς τὸν σύζυγον, ἢ ἔνεκὰ ἄλλης παρομοίας καταδικῆς ἐπιφερούσης πολιτικὸν θάνατον.

Περὶ διαζυγίου.

Ἄρθρ. 30. Ἡ ἐκ μέρους τῆς συζύγου μοιχία ἐπιφέρει διαζύγιον, ἂν, ἐννοεῖται, ὁ σύζυγος ἀπαίτῃ νὰ ὠφεληθῇ τῆς θέσεώς του.

Ἄρθρ. 31. Ἡ ἐκ μέρους τοῦ συζύγου μοιχία εἶν' ἐπίσης λόγος διαζυγίου, ἂν τὸ ἔγκλημα τελεσθῇ ἐν τῇ συζυγικῇ αὐτῇ οἰκίᾳ.

Καὶ τοῦτο, διὰ νὰ ἦναι εἰς θέσιν νὰ λάβῃ διαζύγιον καὶ ὁ πτωχὸς ὁ μὴ δυνάμενος νὰ πληρώσῃ ἐνοίκιον δύο οἰκιῶν.

Ἄρθρ. 32. Λόγος διαζυγίου εἶναι ἢ παρὰ τῆς γυναικὸς χρήσις τοῦ καπνοῦ, ἂν ἢ συνήθειά τῆς αὕτη ἐξακολουθῇ καὶ τὴν νύκτα.

Ἄρθρ. 34. Οἱ πρὸ τριάκοντα ἐτῶν ἠνωμένοι διὰ γάμου δὲν δύναται νὰ ζητήσωσι διαζύγιον ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι δὲν ἐσυνήθισεν ὁ εἰς τὴν μορφήν τοῦ ἄλλου.

Ἄρθρ. 35. Καὶ ἂνευ λόγου δύναται ν' ἀπονεμηθῇ διαζύγιον, ὡς ἐθνικὴ ἀνταμοιβὴ εἰς πάντα πολίτην, ὅστις ἤθελε προσφέρει μεγάλην ὑπηρεσίαν εἰς τὸ δημόσιον σβύνων πυρκαϊῶν, ἢ ἀφίνων πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του νὰ πνιγῇ εἰς ὑπουργός.

Ἄρθρ. 35. Ἡ στέρωσις εἶν' αἴτιον διαζυγίου.

Κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην ἕκαστος τῶν συζύγων λαμβάνει εἰς βάρους του τὸ ἡμισυ τῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συμβιώσεως των γεννηθέντων τέκνων.

Ἄρθρ. 37. Πᾶς ὁ ὑποστὴς ἀτιμωτικὴν ποινὴν στερεῖται τοῦ δικαιώματος τοῦ ν' ἀπαιτήσῃ διαζύγιον.

Ἄρθρ. 38. Πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ διαζυγίου εἰσῆλθη νέον παράσημον· ἡ ταινία αὐτοῦ εἶναι κυανῆ, παριστάνει δὲ δύο ἔρωτας ἀντιστρόφως ἐξηλωμένους καὶ, ἐν εἶδει· ἐξέρρου, φέρει τὴν ἀπλὴν λέξιν:

ΟΥΦ! . . .

Περὶ πατρότητος καὶ υἱότητος.

Ἄρθρ. 33. Τὸ ἐκ γάμου συλλαμβανόμενον τέκνον πατέρα ἔχει τὸν σύζυγον, ἢ ἐν ἐλλείψει αὐτοῦ, τὸν σχετικώτερον φίλον.

Οὐχ ἤττον ὁ σύζυγος δύναται ν' ἀρνηθῇ τὸ τέκνον εἰς τινὰς περιπτώσεις, μεταξύ

ἄλλων ἂν ἀποδείξῃ, ὅτι πρὸ ἐτῶν ἔμενον αἰχμάλωτος εἰς ξένην χώραν.

Ἄρθρ. 36. Ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει ἢ γυνὴ δὲν δύναται ν' ἀρνηθῇ τὸ τέκνον τῆς καὶ ὑποβάτις ἂν ἦναι. (Ἴδε ῥωμαντογραφίαν γαλλικὴν).

Ἄρθρ. 37. Ὁ πατὴρ δύναται πάντοτε ν' ἀναγνωρίσῃ τὸ τέκνον του, ἔστω καὶ ἂν δὲν τὸ εἶδῃ ποτε.

Ὁ Σύζυγος, ὅστις οὐδένα νόμιμον λόγον ἔχει ἢν' ἀρνηθῇ τὸ γεννηθέν τέκνον, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διατηρῇ ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον αὐτὸ τὴν ἐνδόμυχον παποιθησίαν του.

(Ἐπεταί συνέχεια).

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Εὐφυῆς ἀπάντησις.

Πρὸ τινος καιροῦ παρευρέθη εἰς τὸ θέατρον, παριστανομένου τοῦ Ὀρφέως ἐν τῷ Ἄδῃ· ἐπλήρωσα μόνον τὸ εἰσιτήριο μου, ἐλπίζων νὰ εὔρω κενὸν τι κάθισμα καὶ οὕτω νὰ οἰκονομησῶ δύο δραχμὰς (διότι πολλοὶ μοὶ ἐφάνιντο αἱ τέσσαρες τοῦ καθίσματος δραχμαί). Δυστυχῶς ἡ συβρῶν ἦτο τοσαύτη, ὡς γνωρίζετε, ὥστε ἔμεινα ὀρθὸς παρὰ τὴν εἴσοδον καθ' ὅλην τὴν πρώτην πράξιν. Μετὰ τὸ τέλος αὐτῆς παρατηρῶ καὶ ἀνακαλύπτω, ὡς ἄλλος Κολόμβος, κενὸν κάθισμα, τὸ ὅποτον ὁ γείτων θεατῆς ἐφύλακτε μεθρησκευτικὴν ὄλως φροντίδα.

Πλησιάζω αὐτὸν καὶ

— Κύριε, ἐρωτῶ, ἢ θέσις αὕτη εἶνε κατεληγμένη;

— Ω! μάλιστα, μάλιστα, με ἀπῆντησε με πολλὴν γλυκύτητα, τὴν κρατῶ διὰ φίλον μου τινὰ, ὅστις ἀσθενῶν δὲν δύναται νὰ ἔλθῃ.

Εἰς εὐερέλιος Κύριος.

Τὸ ἄνω περίεργον διαγοῦμαι εἰς φίλον μου εὐφρέστατον.

« — Κ' ἐγὼ, μοι λέγει, ὄρθιος ἐσπέρην τινὰ εἰς τὸ θέατρον (θηρίαμβουσι ἀκόμη ἢ Γαλλικῇ Βασιλείᾳ) εἶχιν ἐμπρόσμου μικρὸν ἀνθρωπάριον, τοῦ ὀπίου ἢ κεφαλῆ ἐβόησε μέχρι τῆς κοιλότητος τοῦ στομαχίου μου (ὁ φίλος μου εἶνε πολὺ ὑψηλός). Τὸ ἀνθρωπάριον, ἀπὸ ἧτάν με ὁ ἴσον κατὰ σύμπτωσιν διὰ τοῦ ἀγκῶνος, ἐστράφη διὰ νὰ ζητήσῃ συγγνώμην, ὅτι εὐρίσκετο πρὸ ἐμοῦ.

— ὦ! Κύριε, τῷ εἶπον, δὲν μ' ἐμποδίζετε ἀπὸ τοῦ νὰ βλέπω....

Τὴν ἐπάρειον μ' ἐπτελε μάρτυρας προκαλῶν εἰς μονομαχίαν... ἀλλ' ἐξιλεώθη ζατήταις συγγνώμην».

Αὐτὰ μοι διηγήθη ὁ εὐφύης φίλος προσθέτων: Ἦύσα κακὰ μὰς ἐφερον αὐταὶ αἱ Γαλλίδες!

— Σας παρακλιῶ, δὲν ἀναγκάζομεν εἰς τὸ ἵπποδρόμιον; ἔλεγέ ποτε κυρία τις πρὸς τὸν συνοδεύοντα αὐτὴν νέον, ὅστις τούτην διὰ μέσου τῆς ὁδοῦ ἤγεν ἐνταῦθα βυλίζοντες κινδυνεύομεν νὰ καταπλακωθῶμεν ὑπὸ τῶν φερέτρων. Ἡ δυστυχία: ἤθελε νὰ ἐλληνησῇ καὶ τὸ πεζοδρόμιον εἰς ἵπποδρόμιον μετατρέψῃ, τὰς δὲ ἀμάξας εἰς φερέτρας.

— Διατὶ μειδιάτε; ἔλεγέ ποτέ τις ἐπισκεφθεὶς κυρίαν τινὰ ἀριστοκρατίδα μιν, ἀλλ' εἰς ἄκρον φίλζυτον. — Ἀναγινώσκω περίεργόν τι ἀνέκδοτον ἐν τῇ Γαλλικῇ ταύτῃ ἑφημερίδι, πλησιάσατε καὶ θὰ με ρωτήθητε. — Ἀληθῶς ὁ νέος, ἅμα ἐβρίφη τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς ἑφημερίδος, κατελήθη ὑπὸ σπασμοειδοῦ γέλωτος, ὅχι διότι ἠδυνήθη ν' ἀνεύρῃ τὸ ἀνέκδοτον τῆς κυρίας, ἀλλὰ διότι ἡ ἑφημερίς ἀντιστρόφως ἐκρατεῖτο.

— Ἄς εἶμαι πτωχός, ἔλεγέ τις, δὲν μὲ μέλλει διὰ τοῦτο ἄς ἔχω χρήματα ὅμοια νὰ ἐξοδεύω, καὶ μὲ εἶναι ἀδιάφορον διὰ τὴν πτωχείαν μου.

— Je vous présente ma sœur Elpis.

ἔλεγέ ποτε μαθήτριά τις πρὸς τὴν διευντρίαν τοῦ Παρθενωγαγείου, παρουσιάζουσα τὴν προσβυτίαν αὐτῆς ἀδελφὴν Ἐλπίδα — Bah! mademoiselle, ἀπεκρίθη ἡ Διευντρία, qu'e t-ce que cela va dire? elle pisse! ça ne va pas bien. Ἡ νέα μαθήτρια ἐκκλύθη ὑπὸ ἐρυθλήματος ἐννοήσαστα τὸ ἄτοπον, ὅπερ ἡ λέξις ἐλπίς προφερομένη Γαλλιστὶ ἐμφαίνει.

— Ἄ! τσουτσιτρόπως, φίλε μου, ἔλεγεν ὁ Δ. πρὸς τὴν Θ. ἔζυμεν μνησικεῖν κέρδι; ἀρχαίων δικασίων ἐκ τοῦ τυπογραφείου ἡμῶν.

— Ἀληθῶς, εἶπεν ὁ Θ. καθύσιν πρῶτον θὰ ἐκτεπῶμεν τὰ ἴδια ἡμῶν ἔργα ἐν τῷ συστηθησομένῳ αὐτῷ τυπογραφεῖῳ καὶ ἰδοῦ ἀμέσως ἐργασία τακτική.

— Χὰ, χὰ, χὰ! ἀπάντητε γελῶν ὁ Δ. πρόσθε μῆπως πάθωμεν ὅ,τι ἐπαθόν ποτε δύο, οἱ ὅπου ἀγροράσαντες βυλίκην ῥακῆς πεντακτικῶς, ἐπεισόντο πρὸς πώλησιν ταύτης, ἀλλὰ καθ' ὅσον, ὁ εἰς τούτων εἶχε πεντάκτερον νόμισμα, ἀν' οὗτως ἠγόρασαν ἰσαζῶν δύοσι ῥακῆς, μεταβιβασθέντες οὕτω τοῦ νομίσματος εἰς τὸν ἕτερον τῶν συνετάριον, ὅστις παρὰ τοῦ συνετάριου τὸ αὐτὸ ἀπήτησεν οὕτω δὲ καθ' ὅσον, τοῦ νομίσματος τοῦ πεντακτέπου μεταβιβαζομένου ἀπὸ τῆς χειρὸς τοῦ ἐνὸς εἰς τῆς τοῦ ἑτέρου, ἡ βυλίκαις ἐκενώθη, ὅταν εἰς τὸν τῆς πωλήσειας τόπον ἀφίκοντο.

ΑἶΝΙΓΜΑ.

πρώττων, εἶτε ἀγροπῶν ἐνώπιόν σου μ' ἔχεις
ρεῦρων τόρῳ; καὶ τὴν σκίλιν. εἰ. τῆ; νεκτὸ; τὸ σκοπέε
τιγὰ περιπατῶ

καὶ δι' αὐτὸ μὴ τρέχη:

ῥευτὸν τὸ ὄρο; καθιστῶ

ἀ' ἐπὶ τῆς ὕλη; τῆ; ὕγρα; ἐγὼ ἐπλάσθην πρώτος.

Ἄν ὅμοι; ἀπορῆ;

λαῶν τὸ μικροσκοπιον ἔς τοὺς κόκκους; κολ-

[λημένον

τῆ; ἄμιου θὰ μ' ἐρῆς.

Ἢ' ἐξέλαβες ἀόρατον ἐνὺ τυφλός; καὶ χαινοῦ

πάλιν μὲ θεωρεῖς.